

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6

Stanovska misel

Naša izvajanja na tem mestu pred dnevi, ko smo govorili o krizi socializma tudi kot nauka (»Socializem in meščanstvo«, »Slov.«, 27. jan.), pri socialistih seveda niso našli odobravanja, kakor je razvidno iz »Delavske politike«, toda značilno je, da niso stvarno niti poizkušali izboljšati katerokoli našo trditve. Med socialisti so gotovo tudi ljudje, ki resno razmišljajo o krizi sedanjega gospodarskega sistema, zato more nadaljnji pomenek v že zadnji nakazani smeri za razbistritve gledanja na ta pereča vprašanja le koristiti.

Mislimo, da so si tako socialisti, kakor liberalci in tudi mi edini v tem, da povratek v svobodno kapitalistično gospodarstvo na podlagi izkušenj, ki jih je človeštvo napravilo v zadnjih 150 letih — ni več mogoč. Želja po državni intervenciji v gospodarskih vprašanjih se je izpolnila. Toda ne le, da se je bogato izpolnila, celo preveč imamo te toliko zaželjene dobrote! Državni poseg v gospodarsko dogajanje postaja vedno oblastnejši, vedno samovoljniji in vedno bolj je brezobziren, tako da s polnimi jadrmi plovemo v gospodarsko diktaturo države. V totalitarnosti države iščeta rešitev gospodarskega problema i marksizem i fašizem. Liberalizem, ozir. meščanstvo pa si je samo vzelo iz rok legitimacijo, da bi moglo še zastopati idejo svobodnega gospodarstva, ker se je s enovanjem trustov in kartelov itak že prej samo opovedalo svobodnemu gospodarskemu tekmovanju. Stanje v gospodarstvu je dandanes torej tako, da ni nevarnosti, da bi se povrnil k nasprotju »državac in »privatno gospodarstvo«, ker vidimo, da je vsemogočna država tiela, ki na škodo gospodarstva vedno bolj vse použiva vse gospodarsko življenje. Da to ni idealno in da sploh ni zdravo gospodarsko stanje, more vsakdo videti. Zato bi tudi nihče ne mogel nič imeti proti temu, da se med poedincem in državo izoblikujejo javnopravna, pa ne državna družabna telesa, ki bi naj bila nekak posrednik med poedincem in državo ter obenem nositelj organskega družabnega življenja in njegovega gospodarstva. Te vmesne tvorbe med državo in poedincem so poklicni stanovi, ki naj bi dobili javno pravni značaj, da tako razbremenijo državo pri njenih nalogah ter jo usmerijo v delokrog, ki res izključno le njej pripada.

Rekli smo, da i fašizem i marksizem dandanes iščeta rešitev perečega gospodarskega problema v državni totalitarnosti. Sedanja sovjetska Rusija je po obliki vladavine neprimerno bližja Nemčiji kakor Franciji ali Angliji. Toda ti sistemi čutijo največ gospodarskih težav zaradi tega, ker gospodarstva ne rešujejo pod socialnimi, pač pa političnimi vidiki v obliki državnog socialističnega subvencionizma, ki ni le morda potrebna prehodna oblika, ampak se je izmislil v gospodarsko političnem sistem. Gospodarstvo bi bilo neprimerno trdnje zgrajeno, ko bi se opiralo na že podane socialne organizme, to je na poklicne zveze in stanove. Tem bi bilo seveda treba podeliti javno pravne funkcije in spočetka bi jim morala država tudi finančno pomagati. Ta ideja — namreč stanovsko družabnega reda — sloni na spoznanju, da sta gospodarsko in socialno vprašanje neločljivo združena (liberalizem je to zanikal) in da gospodarstvo ne sme služiti le osebnim namenom in ciljem poedincev, ampak da mora biti služba v prilog skupnosti. Dejstvo, da je absolutno svobodno kapitalistično gospodarstvo na to čisto pozabilo, je dalo glavni vzgon socializmu. Toda socializem je napravil zgodovinsko napako, da je šel hudiča izganjati z Belcebubom, ko se je dal pognati v nasprotno gospodarsko in socialno skrajnost. Poabsolutenje zasebnega gospodarstva v liberalizmu je poklicalo v življenje poabsolutenje državnega gospodarstva v socializmu, ker je liberalno gospodarstvo izbrisalo vse naravne vmesne člene med poedincem in državo.

Stanovi, o katerih govorimo, so zopet takšni potrebni naravni vmesni členi. To ne morejo biti samo neke vrste strokovne organizacije delodajalcev in delojemalcev, ki se na čisto privatni podlagi bore za boljše delovne pogoje. Te zveze imajo včasih na desetletje članov, pa nimajo javno pravnega značaja, medtem ko ga ima najmanjša občina. Tu gotovo ni vse v redu. Tem naravno podanim družabnim organizmom gre več pravic in seveda tudi več dolžnosti, ker le tako bo mogoče preprečiti popolno elatizacijo gospodarskega in družabnega življenja.

Toda, kaj bo pri tem z demokracijo? To vprašanje nam prihaja z leve in desne, in sicer največ na podlagi prakse totalitarnih fašističnih držav, ki trdijo o sebi, da so uvedle stanovski družabni red. — Več kot enkrat smo že na tem mestu in tudi drugod prav v smislu »Quadragesimo anno« pojasnjevali, da prava stanovska misel ni antidemokracija in da z diktatorskimi sistemi niti ni združljiva. Stanovski družabni red ravno varuje demokracijo, ker ustvarja življenjski prostor med prisilnim gospodarstvom zasebnih skupin in prisilnim gospodarstvom vsemogočne države. Na tem vmesnem prostoru zamore dobiti družba zopet svojo samolastno, samostojno življenje in svojo čast. Stanovska misel poteka ravno iz hotenja, dodeliti zopet državi kakor gospodarstvu njima lasten delokrog in na ta način kolikor mogoče preprečiti nevarnost državnega socializma, ki skriva v sebi stremiljenje po diktatorskih oblikah vladavine.

Stanovi naj bi bili organi družbe in narodnega gospodarstva, v katerih bi uživala spoštovanje pravice poedincev in bi tudi njih družabne dolžnosti našle svoj naraven izraz in nadzorstvo. Čim bi stanovske zveze prišle izvajati gotove javnopravne funkcije, postanejo korporacije in dobe gotovo samoupravo, ki bi se dala najbolje primerjati z občinsko samoupravo v resnični demokraciji. Te samouprave nimajo le pravice, ampak tudi odgovornost. Čim bolje bi se upravljali stanovi, tem manj bi bilo potrebno državi posegati vmes z raznimi pravnimi in etastičnimi odredbami. Bistvo resničnega stanovskega družabnega reda je torej demokracija s posebnim poudarkom na gospodarsko socialnem področju.

Zmotno se torej poudarja, da nam lebdi pred očmi zgled avstrijske stanovske države, kadar govorimo o stanovski ideji, stanovski red ni toliko politične kakor gospodarske socialne kategorije in nikakor ne more služiti kot plašč za politično diktaturo. Ponesrečen poizkus v Avstriji je temu zgovoren dokaz.

Veličasten pogreb Pija XI. Nad milijon vernikov se je poklonilo mrtvemu poglavarju vesoljne katoliške Cerkve

Vatikan, 14. febr. b. V teku današnjega dopoldneva so se ogromne množice poslovile od sv. očeta v baziliki sv. Petra. Navzile velikemu navalu je vladal popoln red in verniki so lahko počasi ali mimo mrtvaškega odra ter vzeli slovo od pokojnega papeža Pija XI. Ko je ljudstvo pobožno odhajalo iz cerkve, so se vrata zaprla in pričele se pogrebne svečanosti za zaprtimi vrati. Pred mrtvaškim odrom so molili prelati, duhovščina in ljudstvo pa je prineslo v teku dopoldneva številno vence. Ob 10 so odslužili tri svečane zadušnice za pokojnim papežem, katerih se je udeležilo veliko število kardinalov, seminaristov in najodličnejšega občinstva.

V teku popoldneva se je na trgu pred bazliko sv. Petra zbrala ogromna množica, ki je hotela vsaj slišati prenos pogrebni svečanosti iz cerkve.

V cerkev so imeli dostop samo maloštevilne ugledne osebnosti na čelu z diplomatskim zborom, ki je akreditiran pri Sveti stolici. Na pogrebne svečanosti, ki so bile zelo svečano opravljene, je prišel ob 15.30 kardinalski kolegij.

Opoldne so bile vrata bazilike sv. Petra zaprta. Popoldne so smeli v cerkev samo še kardinali, člani diplomatskega zbora, duhovščina in visoki vatikanski odličniki s člani papeške garde, ki so sodelovali pri pogrebu.

Ob 16.30 so se začele zadnje pogrebne slovesnosti, na kar so bili zemski ostanki pokojnega papeža Pija XI. položeni v krsto in svečano prenešeni v podzemne prostore bazilike sv. Petra in tamkaj položeni k večnemu počitku z leve strani grobnice papeža Pija X.

Pergament, v katerem je bilo opisano delo in življenje pokojnika, je bil izpi-

san v latinščini. Na tem pergamentu so navedeni vsi važnejši dogodki za časa vladanja papeža Pija XI., njegovi napori za napredek in naloge katoliške Cerkve v svetu, ureditve odnosov med Vatikanom in raznimi državami, kot tudi sklenitev lateranske pogodbe, s katero so se uredili

odnosi med Vatikanom in državo. Na koncu pergamenta je molitev za mir. To zgodovinsko listino je sestavil in napisal dominikanec msgr. B a t i č

Milijon vernikov v sprevodu, ki je trajal dva dni

Rim, 14. febr. AA. Reuter: Okoli milijon oseb se je do včeraj poklonilo pred mrtvaškim odrom sv. očeta papeža Pija XI. Sprevod, ki je trajal skoro dva dni, ni niti najmanj razbil dolga vrst, ki so čakale, da se poklonijo pred odrom sv. očeta.

Papež Pij XI. na smrtni postelji

Jugoslavija na dan pogreba

V Ljubljani, Belgradu in Zagrebu so bile slovesne zadušnice ob udeležbi oblasti, ustanov in ljudstva

V Ljubljani

Ljubljana, 14. februarja. Danes dopoldne ob 10 je bila v tukajšnji stolnici slovesna ev. maša — zadušnica za blagopokojnega ev. očeta Pija XI. Pred glavnim oltarjem je bil postavljen velik katafalk z znaki papeške oblasti in velikim, v črno zavitim križem na vrhu. Vse prve klopi ob straneh so bile zavite v črno, prav tako tudi prve klopi pod prižnico. Slovesno ev. mašo zadušnico je opravil sam prevzvišeni g. knezoškof dr. Gregorij Rožman, ob asistenci generalnega vikarja č. g. Nadraha, kanonikov dr. Klinarja, Šiške, dr. Zerjave in dr. Zupana. Sv. opravila je na koru spremljal stolni cerkveni zbor pod vodstvom stolnega dekana kanonika g. dr. Franca Kimovca, za orglami pa je bil msgr. g. Stanko Premrl. Zbor je izvajal Kochov »Requiem«, Premrlovo »Sequentia« in koral »Reši nas!«

Na častnih mestih v ospredju sta prvi mesti zasedla ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen in poveljnik 4. armadne oblasti armadni general g. Pantelija Jurišič, ki je bil danes slučajno uradno v Ljubljani ter se je zato udeležil službe božje v tukajšnji stolnici v spremstvu načelnika svojega generalnega štaba brigadnega generala Antona Lokarja in poveljnika dravske divizijske oblasti divizijskega generala Lukiča. Takoj za njimi so zavzeli svoja mesta številni častniki ljubljanske posadke s poveljnikom orožništva polkovnikom g. Barletom na čelu.

Na evangelijski strani pa so v prvih vrstah zavzeli mesta najprej pomočnik bana g. dr. Stanko Majcen, češkoslovaški generalni konzul g. inž. Minovski, italijan. generalni konzul g. Guerini-Maraldi, francoski konzul g. Rembrand, nemški konzul g. Bernard in poljski častni konzul univ. prof. dr. Fr. Stele.

Ljubljansko univerzo so zastopali g. rektor dr. Rado Kušej z dekani in profesorji vseučilišča: gg. dr. Polcem, dr. Slavičem, dr. Snofcem, dr. Fabijanom, dr. Gosarjem in docentom g. dr. Janžekovičem.

V ostalih klopeh so sedeli načelniki banske uprave dravske banovine: gg. dr. Ratej, dr. Hubad, dr. Orel, dr. Sušnik, inž. Podgorač, Kosi inž. Skaberne, inž. Rueh in dr. Božič, ravnatelj Kranjske hranilnice.

Naše sodne oblasti so zastopali predsednik

Današnji politični razvoj v Evropi pospešuje diktatorske tendence, bodisi v fašističnem, bodisi v socialističnem smislu. Ako se ne posreči dobiti socialne rešitve sedanjemu gospodarskemu etanju, bo razvoj neizbežno končal v eni ali drugi naznačeni skrajnosti. Najprimernejšo rešitev za polno vrednost človekove osebnosti in a tem tudi za demokracijo vidimo zaenkrat le v stanovski ideji. K tej veliki ideji pravkar umrlega papeža se bo moralo človeštvo vrniti, ako noče zapasti v absolutizem in diktaturo vsemogočih, totalitarnih držav.

Drin

Gregorij Rožman s številno asistenco. Poleg uradnih zastopnikov pa je bila cerkev polna vernega občinstva, ki je z globoko pobožnostjo spremljalo obrede za pokojnim papežem Pijem XI.

V Zagrebu

Zagreb, 14. febr. AA. Danes ob 10 se je vršila slavnostna zadušnica za pokojnim papežem Pijem XI. Svečani rekvijem je služil zagrebski nadškof dr. Alojzij Stepinac ob veliki asistenci duhovništva. Na desni strani oltarja je stal kot najvišji zastopnik oblasti podban Stanoje Mihalčič. Velika zagrebska katedrala je bila polna pobožnega ljudstva in zastopnikov oblasti. Mestno občino je zastopal župan dr. Pejičič s podžupanom Kaufmanom in mnogimi mestnimi svetovalci. Na čelu generalitete je bil poveljnik divizije in mestnega poveljstva divizijski general Jovan Antič. Pravoslavno duhovščino je vodil metropolit Dositej z velikim spremstvom. Navzočni so bili tudi vsi člani konzularnega zbora zagrebskega s starostito italijanskim generalnim konzulom Godijem na čelu. Slavnostnemu rekvijemu so prisostvovali tudi gg.: Reberski, Mayer, Torbar in dr. Pernar. V vsem mestu vije na vseh državnih poslopih črne zastave, prav tako tudi skoraj na vseh zasebnih hišah.

Kardinal Pacelli se zahvaljuje dr. Korošcu

Belgrad, 14. februarja. AA. Predsednik senata dr. Korošec je dobil na sožalnico, ki jo je poslal ob smrti sv. očeta, tale odgovor:

Vatikan. — Dr. Antonu Korošcu, predsedniku senata, Belgrad. — Izvolite sprejeti, gospod predsednik, moje zahvalo za sožalje, ki ste mi ga sporočili ob veliki žalosti Cerkve. Prosim vas, sporočite moje zahvalo g. senatorjem kraljevine Jugoslavije, ki so se pridružili vašim plemenitim čustvom. Kardinal Pacelli.

Dr. Blanchi pripoveduje

Pij XI. je želel doživeti še nedeljo vso noč pred smrtjo je delal pri pisalni mizi

Vatikansko mesto, 14. febr. TG. Papež Pij XI. se je zavedal, da se bliža smrt. Dan pred smrtjo se je o svoji boleznj razgovarjal s svojim osebnim zdravnikom prof. Cesa Blanchijem iz Milana, ki je papeževo bolezen dobro poznal. Pij XI. je zdravniku pri tem razgovoru dejal,

da ga samo za eno stvar prosi, namreč da bi mu življenje podaljšali vsaj do prihodnje nedelje, to je do 12. februarja

Papež Pij XI. je namreč vroče želel, da bi se udeležil proslave 10 letnice lateranske pogodbe in 17 letnice svojega vladanja. Profesor Blanchi pravi, da je papež bolehal na poapnenju žil, ki je hudo ogrožalo delovanje srca. Ko mu je Blanchi l. 1936. to obrazložil, je pokojni papež dejal:

Vse to ni nič, ampak te neumne noge me notejo več nositi!

Papež je trpel hude bolečine. Sicer se je premoval in bolezen zatiral, toda včasih so bile bolečine tako hude, da se je iz njega izvil vzdihljaj.

Ko je v novembru lanskega leta nevarno zbolel, je Blanchi opazil, da se je bolezen razširila tudi na drob in da je bila smrt samo še vprašanje časa. Papežu so to povedali, toda on se za to ni zmenil nič, marveč je le še več delal, ko da bi s smrtjo tekmoval. Pretekli teden pa je zdravnik opazil, da gre s papežem h kraju. Papež ga je pro-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Dunajska vremenska napoved: Spremenljivo oblačno, ponekod jasno, poneči mraz, sev. vetrovi. Zagrebska vrem. napoved: Jasno in hladneje. Zemunska vrem. napoved: Precejšna ohlajitev in postopna zjasnitev v severni polovici. Na jugu bo prevladovala oblačnost z dežjem. V gorskih predelih sneg.

Politični zapiski

Sila narodne sloge

»Hrvatski Dnevnik« je v svojem uvodniku od 14. t. m. med drugim zapisal tudi te besede: »Hrvati bi danes ne bili toliko upoštevani in bi se o njih ne pisalo toliko, ko bi se nam ne bilo posrečilo ohraniti neokrnjene svoje sile in ko bi zadnjih deset let ne bili nastopili tako enotno, kakor noben drugi narod. Z razbijanjem naših narodnih vrst je bilo že mnogo poskusov, ki pa so bili vsi brez uspeha.«

Kar je tukaj izrekel list dr. Mačka o Hrvatih, prav isto velja za Slovence. S svojim malim številom bomo kljub vsej živčnosti ostali pod kolemi zgodovinskih dogodkov, če ne bomo edini. Hvala Bogu imamo svojega voditelja, ki mu zaupamo in ki smo mu to svoje zaupanje vnočili potrdili dne 11. decembra. Ko bi bil naš slovenski narod tako složen in edin pred 18 leti, ko se je delala nesrečna centralistična ustava, bi bilo danes pri nas in v državi marsikaj drugače in boljše. Toda tedaj so ljudje poznejše JNS in njihovi prijatelji naše vrste razbili, iz česar je sledila nesreča. Ko se danes ga. Pucelj in dr. Kramer znova bližata slovenskemu narodu, naš narod ve, da bi JNS v zgodovinskih trenutkih znova razcepila slovenske vrste. Ne verjamemo pa, da bi se našel kdo, ki bi tej JNS verjel, da bo ona orala naše polje. Muha je namreč videla rola, ki je orla. Srdla mu je na rogo in se pobahala: »Mi orjemo!« — Tako približno orje JNS tudi sedaj.

Ravnopravnost dveh državnih idej

Glasilo HSS »Hrvatski Dnevnik« piše med drugim: »Sporazum s hrvatskim narodom je mogoče doseči le na podlagi ravnopravnosti. Poleg srbske narodne individualnosti je tudi hrvatska narodna individualnost, poleg srbske državne misli je tudi hrvatska državna misel. Ti dve je treba pometiti, da nobena ne bo naperjena zoper drugo, marveč da bosta obe služili drugemu višjemu cilju, prav tako ravnopravnosti in svobodi hrvatskega kakor tudi srbskega naroda. Obe ideji sta vsakemu narodu enako dragi in sestavni del preteklosti in sedanjosti. Spraviti obe v sklad in vsaki priznati njeno vrednost, je zahteva časa in izhod iz sedanjega položaja.«

Vedri se...

»Trgovski glasnik«, ki izhaja v Zagrebu, piše med drugim: »Kot gospodarski list naglašamo samo, da nas kot Hrvate in kot gospodarske ljudi nenavadno veseli, ker je končno prišlo na vrh spoznanje, da sporazuma s Hrvati ni mogoče več zavlačevati. Nepopravljivost nikdar ne rodi dobrih stvari. In naše ljudstvo dobro ve, da je boljše kratka, čeprav suha sprava, kakor pa dolga, čeprav debela pravda. Vidimo, da je pri današnjih vodilnih politikih v Beogradu nastopila dobra volja, da čim prej in čim bolje reši ne le hrvatsko vprašanje, temveč tudi vsa druga vprašanja, ki se tičejo splošne ureditve naše države. Verujemo, da bo nepopravljivost popustila tudi na tej strani Save, da se bodo kmalu vsi politiki, ki so dobre volje, našli na isti črti, ki naj dovede do stvarne enakopravnosti in po njej do popolne zadovoljnosti vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev. Za sedaj moramo zapisati le: »Vedri se...«

Dragiša Cvetković in njegovo delo

»Južna Srbija«, glasilo JRZ v Skoplju, piše: »Vsa južna Srbija je ugodno sprejela glas, da je za predsednika ministrskega sveta in notranjega ministra imenovan g. Dragiša Cvetković. Ime g. Cvetkovića je znano po širni državi, zlasti pa tujak na jugu, kjer smo njegovo politično delavnost najbolj občutili z nekaterimi posledici zadnji dve desetletji. Vedno z ljudstvom za ljudstvo, g. Cvetković imenitno pozna razne ljudske potrebe in ljudsko dušo. S svojimi socialnimi ureditvami in postavitvami je g. Cvetković postal znan v vrstah delavcev ter drugih naprednih ljudi. G. Cvetković je eden izmed ustanoviteljev JRZ, njen steber in ideolog, ki ga ljudstvo lahko razume ter gre za njim. O vprašanju sporazuma s Hrvati je g. Cvetković imel svoje izdelano mnenje. Njegovi napori so šli vsi za tem, da bi se to vprašanje rešilo. Nazadnje se mu je posrečilo, da je prevzel v svoje roke krmilo državne ladje, ki jo vodi v mirno in naravno pristanišče. Ni ga nobenega Jugoslavana, ki se ne bo razveselil sporazuma med nami in Hrvati. Brez tega bi naše politično življenje bilo vedno nemirno in ovirano vsaka prizadevanja v zunanji politiki.«

O hrvatski »Nezavisnosti«

Zadnjič smo na podlagi poročil zagrebških listov poročali, da je oblast prepovedala list »Nezavisnost«, ki izhaja v Zagrebu. Ta list pa je v številki od 10. t. m. prinesel novico: »Zidovi proti »Nezavisnosti«. Zidovski-maršistični »Jutarnji list« prinaša laž, da je prepovedano izhajanje »Nezavisnosti«. Res, našemu listu je vzeta predcenzura, ni pa prepovedano njegovo izhajanje...« Da bolje spoznamo duh tega lista, naj navedemo še nekaj iz njegovih vrst. Pod naslovom »Reševanje hrvatskega pitanja u Beogradu« piše, kako je dr. Šutej odšel v Beograd, kjer je imel konference z voditelji združenja opozicije, katere naštevata. Nato pa z debelimi črkami našteje tale imena: dr. Albert Kramer, dr. Orga Andjelković, Jovo Banjanin, Bogoljub Jelić ter pristavlja: »Kakor se vidi, krasno društvo, ki je doslej s temnicami in batnami reševalo hrvatsko vprašanje.« Na zadnji strani prinaša list Hitlerjev govor od 30. prosinca t. l. List je po vsem tem v ostriem nasprotju s politiko HSS ter zagovarja hrvatski nacionalizem v smislu frankovstva.

Nemci v Bosni

Po zagrebških »Novostih« posnemamo tele informacije o nemški organizaciji v Bosni: V Sarajevu je bil ustanovljen občni zbor pododbora nemškega »Kulturbunda«. Ustanovno zborovanje je sklical inž. g. Johann Schank. Vpisalo se je okoli 70 članov. Izvoljen je bil odbor na čelu z gosp. Danijelom Ciraki. Sklenjeno je bilo, naj se novi odbor loti ustanavljanja nove knjižnice. Mladina nemškega »Kulturbunda« bo vsako nedeljo prirejala sestanke, kjer bo gojila nemške pesmi in igre.

Senat sklican v petek

Belgrad, 14. februarja. AA. Predsednik senata dr. Korčec je sklical sejo senata na dan 16. februarja ob šestih popoldne.

(Nadaljevanje s 1. strani)

sil, naj mu ohrani življenje vsaj do nedelje. Tada vsa znanost je bila preelaba proti uničujoči sili bolezni. Ko so to papežu sporočili, je dejal, da sedaj pa ne sme izgubiti nobene minute več. Večji del noči od petka na soboto je papež presedel pri svoji pisalni mizi in delal, delal, delal. Dr. Bianchi pravi, da je bil ta napor vzrok, da papež ni dočkal nedelje.

»Konklave« — Kako volijo novega papeža

Oba slovenska škofa sta naročila vernikom, da naj pričeniš s 24. februarjem goreče molijo za pravo izvolitev novega poglavarja Cerkve. To pomeni, da se bodo volitve novega papeža morda pričele že pred 28. februarjem, dan, ki so ga imenovali kot najdaljši rok, ko bo kardinalski zbor pristopil k volitvam naslednika pokojnega Pija XI. V naslednjem bomo napisali nekaj zanimivih podrobnosti o teh volitvah, ki se imenujejo »konklave«.

Konklave se bo začel takoj, ko pridejo vsi kardinali v Rim. Tako se glasi sklep sv. kardinalskega zbora.

Konklave je podoben zaprtemu samostanu. Obiski so dovoljeni samo izjemno in iz najvišjih razlogov, toda še takrat smejo z obiskovalci govoriti samo v prisotnosti prič. Pisma, brzojavke, časopisi, poštni zabojčki, vse je pod najstrožjim nadzorstvom. Postrežbo osebje v konklavi ne more videti obrazov tistih, ki prinašajo potrebščine v konklave. Vatikanski orožniki poslušajo, kaj imajo razni dobavitelji, ki prihajajo v konklave, povedati in kakšna naročila sprejemajo od nevidnih naročnikov.

Tri celice za vsakega kardinala

Konklave je razdeljen v celice, ki se morajo za vsako papežovo volitev znova zgraditi v notranjosti vatikanske palače. Celice zgrade v velikih vatikanskih dvoranah. Vsak kardinal dobi po tri celice, ena je za kardinala samega, ena za duhovnika-spremljevalca, ena za slugo. Vhod pa je v vse tri celice skupen, tako da so vse pod enim ključem. Starejši kardinali, ki težko hodijo, dobijo celice na istem hodniku, kjer je Sikstinska kapela, kjer so volitve. Ostali kardinali pa morajo tudi v višja nadstropja. Na ta način — če upoštevamo, da je sedaj 82 živih kardinalov — bo zaprtih v konklave že 186 oseb. Poleg njih pa zaprejo v konklave še kakšnih 300 drugih oseb, to so kuharji, brivci, pometalci, nadzorniki, nosači, sluga, nadalje zdravniki, lekarnarji, bolnišni osebje, nadalje duhovniki, ki nadzorujejo volitve, orožniki itd.

500 oseb zaprtih v konklave

V konklavi je zaprtih torej okrog 500 oseb. Nastane vprašanje, če je komu mogoče, da bi stopil v stik z vnanjim svetom. Na vse so mislili. To je tako rekoč izključeno. Vsa okna so do gotove višine zazidana, tako da od zunaj ni mogoče

Kardinal Schuster, milanski nadškof, je bil pri papežu ob njegovi smrtni uri. Neki komornik je molil molitve za umirajočega. Papež je molil za njim. Komornik je prišel do prošnje: Naj moja duša počiva v miru z vami! — in se ni upal molitve izreči. Umirajoči papež mu je pomagal, in je sam povzel to prošnjo:

Da, naj počiva v miru, v miru, da naj le počiva v miru z vami! Potem papež ni spregovoril nobene besede več.

videti nič, kar se v palači dogaja, prav tako pa tudi ni mogoče od znotraj občevati z vnanjim svetom.

Maršal konklave

Ves konklave je pod vodstvom maršala konklave. Ta častna služba se podeduje v družini knezov Chigi. Maršal konklave ima vso odgovornost za red v konklavi, za prehrano toliko osebja. Ob strani mu stoji večje število častnikov. Obiski so prepovedani. Pošta je pod njegovim nadzorstvom in on vse cenzurira, preden odda naslovilencu. Njegovi častniki pregledujejo tudi živež, ki prihaja od zunaj, da bi kdo ne vtihtal česa, kar bi znalo vplivati na svobodno odločitev kardinalov.

Med konklavom kardinali ne služijo sv. maše, ampak sprejemajo skupno sv. obhajilo pri skupni maši, ki jo služi eden od nižjih duhovnikov.

V Sikstinski kapeli

Kamerlengo, to je tisti kardinal, ki je predsednik sv. kardinalskega zbora do izvolitve novega papeža (sedanji kamerlengo je državni tajnik kardinal Piacelli) vsak dan skliče kardinala v Sikstinsko kapelo, kjer so volitve. Volitve so po štirikrat dnevno, dvakrat dopoldne, dvakrat popoldne. Seveda, če je potrebno. Sikstinska kapela je v ta namen čisto spremenjena. Na obeh straneh sta ob zidu vrsti sedežev za kardinala. Nad vsakim sedežem je baldahin. Baldahin je vijoličaste barve, če je bil dotični kardinal imenovan od pokojnega papeža, pri ostalih pa je iz rdečih svile. Pred vsakim sedežem je mala mizica, kjer so položene sledeče stvari: sveča, vžgalica, pečatni vosek in priprava za pisanje.

Najprej si kardinali izberejo odbor. Najmlajši kardinal dobi v roke vrečko s kroglicami, ki imajo vsaka svojo številko. Prve tri kroglice določi tajnik, ki vodijo volitve, druge tri volivne nadzornike, nadalje tri pa »bolničarje«, ki gredo v sobe kardinalov, če so slučajno zboleli in niso mogli na sejo.

Ceremonijar nato razdeli med kardinala volivne listke. Za vsakega po enega. Volivni listek je podolgovate oblike, tako da se lahko v dolžini trikrat prepogne. Na vrhu zapiše kardinal svoje ime, v sredo ime kardinala, za katerega je glasoval, spodaj pa svojo številko in svoje geslo, ki ga pozna samo on. Zatem listek započne. Nato gredo vsi po vrstnem redu, volivci, nadzorniki in bolničarji k mizi, ki stoji pod sliko »Poslednje sodbe in tamkaj položijo listke v žaro. Žara je v tem primeru kelih. Listke iz enega keliha prelijejo v drugega in s tem pokažejo, da nobeden ni ostal na dnu posode. Potem začnejo listke odpirati.

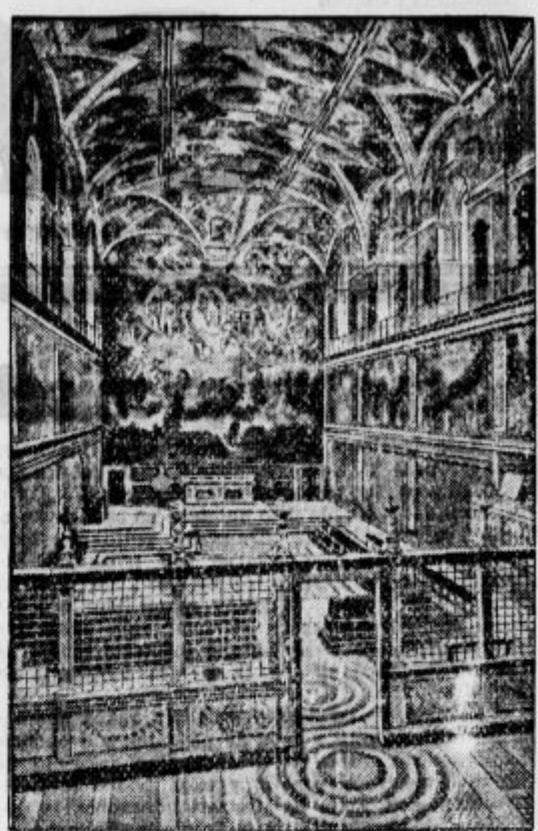
Obupni poizkusi

Dr. Albert Kramer se bavi, odkar ni več minister, s politično šundliteraturo in je zopet razposlal po slovenskem svetu letak o sedanjem položaju, v katerem po znanem primeru iz Ezopove basni obdeluje dr. Stojadinovića kot padlega leva, kakor da bi bil dr. Kramer tisti junak, ki je takega orjaka podrli... To je gotovo zelo ne-hvalno, saj če bi ne bilo dr. Stojadinovićeve vlade, ki po trditvi dr. Kramerja pomeni »najbolj črno dobo v naši zgodovini«, bi dr. Kramer zaradi svojih nelegalnih letakov gotovo moral že davno dati odgovor pred zakonom, ako ga ne bi poslali v konfinacijo, kakor je delala dr. Živkovića diktatura JNS, pod katero so Hrvati in Slovence zapirali v masah, prepovedali vsako manifestacijo slovenske in hrvatske misli in nedolžne ljudi samo zaradi njihovega narodnega prepričanja in čustvovanja do krvi preganjali kot veleizdajale, dočim se je smela pod Stojadinovićevo opozicijo politično udeleževati, kakor se ji je poljubilo in vlado napadati tudi z najbolj bujskaskimi pamfleti, ter je bil in je lahko vsak zaveden Hrvat ali Slovenec, ne da bi ga zato vtačili v zapor, kakor pod jugonacistično strahovlado.

Toda mi se ne bomo s politiki JNS pričeli o tem, kaj je politično fair ali ne, kakor se tudi ne bomo ukvarjali z vprašanjem, ali se strinja položaj, ki ga je dr. Kramer večkrat zavzemal na odgovornem vodnem mestu v državi, z njegovim pisanjem v zadnjem letaku, da nam »preti nova gospodarska kriza« in da so »državne blagajne prazne«, kar je mogoče proti vsej očitnosti trditi brez najmanjšega pozitivnega podatka le, če se človek zanaša na svojo senatorsko imunetost in mu ni mar mogočih negativnih učinkov takih v množico vrženih užgalnih bomb. Prihiti hočemo danes samo nekončno smešno poze, v katero se postavlja vodja slovenskega dela JNS, ki dopoveduje »naprednim vrstam«, da so si »klerikalci« pri svojih program njegovih volivnih proglašala, da je namreč hrvatsko vprašanje najnujnejša državna zadeva, ki se mora čimprej rešiti, in sicer tako radikalno, kakor baje hoče dr. Maček, ki se po zatrdilu dr. Kramerja s sedanjo vlado noče razgovarjati in pogajati, kakor se ni hotel z dr. Stojadinovićevo. Torej tisti gospod dr. Kramer, čigar »Jutro« je pod Stojadinovićevo režimom »klerikalce« v njegovi vladi dan za dan ovajalo, da niso za unitaristično državo, da stoje s Hrvati na istem stališču, da so namreč samosvoji narod, pa da zato ne spadajo v njegovo vlado, ker so »po bistvu protidržavni, namreč antiunitaristi« — tisti dr. Kramer se zdaj v svojem letaku postavlja kot najradikalnejši prietaš in zagovornik hrvatskega narodnega programa, se zarekuje, da se ne bo pogajal z nobeno vlado, tudi s Cvetkovičem ne, dokler ne bo izpolnjena poslednja pika Radičevega programa!...

Toda dr. Kramer, ki je tak nedosežen umetnik v političnih salto-mortalih, je vendar le tako previden, da se v tem svojem letaku prav tako kakor v svojih uvodnikih v »Jutru« po zadnjih volitvah v pravih rabinskih stilistiki izogiba, da bi se izrecno istovelil z radikalnim hrvatskim programom. Njemu je samo za vtis njegovih junaških besed v prilog antiunitarističnim Hrvatom, ker to, misli, mora vsem imponirati, da bi se pa kaj obvezal, to mu še na misel ne pride. Nič ne pove, ali je za hrvatsko narodno samobitnost in samovlado v okviru skupne države, kakor je dr. Maček, in misli, da se je to neuporabno dolžnost odkril, če je iznašel novo formulo našega državnega problema, imenujejo Jugoslavoane »narod vseh imenc« — njemu je le zato, da bi s pomočjo dr. Mačka in njegovega programa prišel v vlado! V tem grmu tiči zajec, zaradi katerega je dr. Kramer episal svojo okrožnico, ki je, kakor se nam vse zdi, bolj namenjena gotovim merodajnim krogom, nego pešici naprednjakov, ki itak vedo, da bi njihov vodja zopet rad postal minister, zato da bi z besedami njegovega letaka lahko pošteno pomagal usodi, da se »mašuje nad vsemi sotrudniki in služabniki dr. Stojadinovićevega režima«. In v tem smislu prorokuje dr. Kramer, kakor da bi on držal vse politične niti Jugoslavije v rokah, da Cvetkovič ne bo storil ničesar drugega, kakor da se bo sprejel proračun, potem pa mora priti druga vlada, v kateri bosta Kramer in Pucelj, ki bosta dala državi »moderni volivni red, ki bo dal možnost, da pride politično prepričanje ljudstva do resničnega izraza«. Ostalo bo potem šlo kakor po olju, mislita voditelja tiste stranke, ki je državi dala unitaristično-centralistično ustavo, obznanjo, izjemni kavčukasti zakon zoper protidržavne elemente in reakcionarni lisikovni, društveni in volivni zakon, kakor tudi Orjuno in organizirani teror.

Toda mi smo prepričani, da se prikriti grožnje z bodočim maščevanjem nihče ne bo ustrašil pa da se bosta takoj hrvatska in srbska opozicija, ki ima z JNS dolgoletne dragocene izkušnje, kakor narodna radikalna stranka skrbno ogibale dati le košček oblasti v roke skupini, ki je dvajset let preprečevala sporazum v državi samo zato, da bi smela sama brez opozicije z absolutno močjo državo upravljati v svojo partizansko korist, se je pa v zadnjem trenutku z dovoljenjem priklopila na vlak hrvatskega narodnega programa, ne da bi ga bila še do danes sprejela. Saj vsak ve, da je unitarizem nerazdružno usidran v dr. Kramerjevem sreju, ki zdaj tako navdušeno objema Hrvate kot del »naroda vseh imenc« Toda, naj bo narod tih ali sto imen, JNS nima v njem več prostora, saj je v dvajsetih letih toliko politično napredoval in se izmudril, da ne bo posadil na prestol tistih, ki so uvedli v naši državi režim nasilja, so dekretirali protustavno stanje ter ljudstvo oropali demokratičnih svobod. Dr. Kramer in Pucelj pa naj le dalje pišeta svoje letake — drugače važnejšega političnega posla itak nimata in najbrž nikoli več ne bosta imela.

Sikstinska kapela

Vsak kardinal ima pred seboj listek, kjer zaznamuje glasove. Za izvolitev papeža je potrebna dvotretjinska večina oddanih glasov.

Črni dim:

Papeža še ni

Beli dim:

„Imamo papeža!“

Kam z glasovnicami? Kardinal, ki vodi volitve, jih natakne na posebno iglo, ki jo potem ceremonijar vrže na nalašč v ta namen pripravljeno peč v kotu Sikstinske kapele. Da bi pa vnanji svet vedel, kaj se dogaja v konklavi, je dogovorjeno in predpisano sledeče: Ako volitev ni dala nobenega izida, potem zažgejo za volivnimi listki vred tudi šop mokre slame. Skozi dimnik uhaja črn dim, kar je znamenje, da papež še ni izvoljen. Kadar pa je bil papež izvoljen, dodajo listkom še neko snov, ki napravi dim belkast in prozoren. Tako vnanji svet zve za dogajanja v Sikstinski kapeli.

Ko je bil novi papež izvoljen, se mu približa kardinal-kamerlengo in ga v latinskem jeziku vpraša: »Ali sprejmeš Tvojo izvolitev za papeža?« Nagovorjeni sme odgovoriti samo s: »Sprejemem ali odklanjam.« Ako izvoljeni odgovori, da sprejme, potem padejo vsi baldahini nad sedeži kardinalov, le baldahin nad sedežem izvoljenega papeža ostane edini razprt. Ceremonijarji peljejo novo izvoljenega papeža v zakristijo Sikstinske kapele, kjer so pripravljeni trije beli talarji, eden velik, drugi srednjevelik, tretji manjši. Papeža oblečejo, mu dajo belo naglavnico in rdečo šolo. Potem ga odpeljejo na balkon cerkve sv. Petra, kjer se pokaže ljudstvu. Tamkaj sporoče narodu, da je papež izvoljen, novi poglavar Cerkve pa podeli svoj prvi papeški blagoslov »mestu in vsemu svetuc«. S tem so volitveni obredi končani, nakar sledi ustoličenje in kronanje.

Kardinali prihajajo

Zamudo ima bostonski kardinal O'Connell

Vatikansko mesto, 14. febr. TG. V vatikanskih krogih se zelo zanimajo, kdaj bodo vsi kardinali prispeli v Rim, da bi se mogel začeti konklave. Španska kardinala Goma y Thomas in Segura sta odpotovala že v nedeljo in jih vsak čas pričakujejo. Tretji španski kardinal Berraguer, nadškof taragonski pa je že v Rimu. Brazilski kardinal Lome da Silveira je odpotoval v nedeljo in bo vožnja trajala 10 dni, tako, da ga pričakujejo v Rimu vsaj okrog 24. februarja. Čikaški nadškof kardinal Mundelein je odpotoval dne 10. februarja ter se je v New Yorku pridružil filadelfskemu kardinalu Doughertyju. V Neaplju bosta ameriška kardinala prispela dne 18. februarja. Bostonski kardinal O'Connell, ki je star 70 let, je bil na odhodu na Bahamskih otokih. Odletel je v letalu v Miami, da bi se pravočasno prišel v New York, da se z drugima ameriškima kardinaloma vred odpelje na ladji »Rex« v Rim. Toda ni se mu posrečilo in je sedaj malo verjetno, da bi mogel priti v Rim pred koncem februarja, ako se mu ne posreči, da ujame »Aquitano«, ki bi ga pripeljala v Evropo že 24. februarja.

Angleški admiral Osborn v Jugoslaviji

Belgrad, 14. febr. m. Z večernika vlakom je prispel iz Zagreba v Belgrad admiral angleške mornarice Osborn, ki potuje po evropskih sredstvih ter povsod predava o angleški narodni obrambi. V Belgrad prihaja kot stari prijatelj našega naroda. Kot nosilca našega visokega odlikovanja Belega orla z meči so ga na postaji pozdravili številni člani združenja nosilcev Belega orla z meči, članstvo združenja prostovoljcev ter zastopniki raznih drugih narodno obrambnih organizacij. Pri sprejemu je bilo navzoče osebje angleškega poslanstva. Vice-admiral Osborn ostane v Belgradu štiri dni. Jutri bo gost na plesu naših letalcev. V četrtek bo imel na Kolarčevi ljudski univerzi predavanje o industriji in problemih narodne obrambe v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britaniji. V petek mu prireja angleško-jugoslavenski klub čajanko, zvečer pa banket v prostorih hotela »Srpski kralj«. V soboto bo vice-admiral angleške mornarice g. Osborn gost na čajanki združenja nosilcev Belega orla z meči, zvečer se bo pa udeležil plesa inozemskih častnikov v Veliki Britan

60.000 rdečih miličnikov prosi, da bi jih poslali v Francovo Španijo

Francija bo v kratkem priznala Francovo vlado

Henday, 14. febr. dl. Vedno večje je število miličnikov in civilnih beguncev, ki bi hoteli nazaj v Španijo. Izjavljajo, da so bili prisiljeni bežati čez Pireneje in da niso nikdar bili na strani marksistov. Do sedaj se je prijavilo že nad 60.000 miličnikov, ki bi hoteli nazaj v Španijo. Za prekrbo tolikih tisočev na trenutno v Irunu, kamor se stekajo vračajoči miličniki, ni sredstev na razpolago. Zaradi tega so narodne oblasti odločile, da bodo dnevno spustile čez mejo le 6000 mož.

Razmere namreč v koncentracijskih taboriščih niso posebno sijajne. Francija ni pričakovala toliko števila beguncev, pa tudi koncentracijska taborišča so bila le nezadostno opremljena. Barak je le malo, tako da mora večina beguncev prenočevati na prostem. Med begunci zaradi tega ni posebno dobrega razpoloženja in vsak si želi pomagati kamorkoli.

Negrin v Madridu

Polagoma zopet oživlja bojišče med Valencijo in Madridom. Posebno se čuti pritisk Francovega letalstva, ki takorekoč dan in noč nadzira gibanje čet v rdečem zaledju in bombardira važna prometna križišča, zlasti Madrid in Valencijo. Rdeča vlada v Negrinom na čelu se je iz Valencije preselila v Madrid, kjer je imela prvo sejo. O seji je Negrin izdal poročilo, da se bo rdeča Španija borila do zadnjega. To naj bi bila enodušna volja njenih voditeljev. General Miaja je medtem popolnoma reorganiziral svojo armado. 96 poveljnikov je odstavil, kakor tudi večino političnih komisarjev. Na njih mesto so stopili izraziti člani komunistične stranke.

Logična posledica

V francoskem časopisu, kolikor se peča z nadpolitičnimi vprašanji, je zdaj na vrsti vprašanje šole, ki je v Franciji po zaslugi masonskih vlad pred vojno brezbožna in je po veliki večini v rokah boljševiškega ali bolševizmu več ali manj naklonjenega učiteljstva. Vprašanje je, ali ni ta šola popolnoma v neskladu z nujno potrebno duhovno obnovo in npravnstveno preusmeritvijo Francije, in velik del tiska je odločno mnenja, da je. Najbolj resni duševni delavci Francije se strinjajo v tem, da je ta šola po največjem delu kriva naglega propadanja francoske mase.

Ob tej priliki bi bilo zanimivo napraviti nekaj prerez šolskega pouka in vzgoje v zadnjih stoletjih v časovni zaporednosti. Imamo prvič katoliško ali, recimo naravnost, krščansko šolo. Tu se otrok nauči, da je otrok božji, da je za vse svoje dejanje in nehanje odgovoren pred npravnstveno postavlo, ki jo je Bog dal. Le-ta mu veli, da je po svoji duhovni prirodi in iz svojega človeškega dostojanstva ter večnega namena npravnstveno povezan s svojim bližnjim pa z vsakim človekom preko vseh razlik. Zato je človeškemu sožitju na zemlji potreben predvsem mir, ki sloni na redu in pravici ter na svobodi, katero varuje pred samovoljo instinktov ozir na obči blagor. Vse to je trdno usidrano samo v božji popolnosti, v njegovi volji in neskončni modrosti ter v bitju, čigar odsev je človeška oseba, ki v zrcalu vesti vidi svoj izvor, svojo vrednost in svoj večni smisel in smoter.

To šolo so v večini držav odpravili ali pa vsaj usmerjenost vsega pouka v tem duhu izločili ter nadomestili z »laično moralom«. Nekateri osnovne misli krščanskega npravnstva so ocale, toda izpodmaknili so mu njegovo večno, to je božjo in absolutno veljavno podlego. Merilo npravnstvenosti je postal slabotni, minljiv in v sebi nepopolni človek oziroma človeštvo. Posledice take vzgoje belega naraščaja so danes v strahotnem obsegu na vseh področjih življenja vidne: naj se ozremo na levo, v boljševiško državo, ali naj gledamo razvoj golega nacionalizma — povsod nagel odmik človeške družbe iz humanistične kulture v kraljestvo animaličnih nagonov.

Imamo pred seboj cel kup učnih knjig iz neke dežele. V učnem in vzgojnem načrtu je rečeno, da je glavni praktični smoter pouka in oblikovanja otroka vojaška priprava. V berilu večina odstavkov govori o bojnih enotah, o taktiki in o osnovnih načelih strategije. V računicah je večina nalog iz vojaške stroke. Na primer: »Eskadra 46 bombnih letal meče na sovražno mesto zažigalne bombe. Vsako letalo nosi 500 bomb po 1500 gramov. Izračunaj skupno težo bombne obremenitve. Koliko požarov se bo zanetil, če doseže svoj cilj 1/3 vseh bomb, požar pa povzroči samo 20 odstotkov le-teh?«... V fizičnem in kemičnem učbeniku pa beremo 140 poizkusov, kako se izdelujejo strupeni plini, zažigalne bombe, fosfogenski plini, iperit itd.

Ne gre seveda za te vede kot take, marveč za duha, ki ga v mladih dušah vzgajajo. Sicer pa se naravnost učijo vojaške čednosti, ki so potrebne za uničevanje nasprotnika, ki nosi isto človeško lice in božjo podobo v svoji duši.

Zdaj pa primerjajmo s tem »zastarelo« šolo katoliške cerkve, tako imenovani »svobodomislec« pa naj se vprašajo, ali ni morda bistvena in nujna zveza med njihovim tipom brezverske šole in med duhom ter moralo gori opisanega šolstva, ki človeka podaja in vzgaja, kakršen je kot goli — animal, to je žival...

Anglija in Francija bosta priznali Franca

G. Berard, ki je prvi navezal stike v imenu francoske vlade s Francovo Španijo, a se je pozneje zopet vrnil v Pariz, je zopet odpotoval v Burgos in sicer tokrat, da se uradno pogaja s Francoskom glede priznanja narodne

Glavno mesto Španije: Madrid

Pij XI. — papež konkordatov

Pokojni papež Pij XI. je v 17 letih svoje vladarske dobe sklenil 18 konkordatov z različnimi inozemskimi državami. Sledi lista teh konkordatov:

1. Konkordat s Srbijo, sklenjen že pod Pijem X. dne 24. junija 1914, toda uveljavljen šele v novembru 1924 pod Pijem XI.
2. Konkordat s Letonsko, sklenjen 30. majnika 1922, uveljavljen pa 3. novembra 1922.
3. Konkordat s Bavarsko, podpisan 29. marca 1924, uveljavljen 24. januarja 1925.
4. Konkordat s Poljsko, podpisan 10. februarja 1925, uveljavljen pa dne 2. avgusta 1925.
5. Konkordat s Francijo, veljaven za Sirijo, podpisan v Parizu dne 4. decembra 1926.
6. Konkordat z Litvo, podpisan dne 27. septembra 1927, uveljavljen dne 10. decembra 1929.
7. Sporazum (modus vivendi), sklenjen s Češko-slovaško dne 17. decembra 1927, uveljavljen pa šele dne 2. februarja 1928.
8. Sporazum s Portugalsko za Vzhodno Indijo, podpisan dne 15. aprila 1928, uveljavljen dne 3. majnika istega leta.
9. Pogodba, konkordat in denarni sporazum z Italijo, podpisani v Lateranu dne 11. februarja 1929, uveljavljeni pa naslednjega 7. junija.
10. Sporazum s Portugalsko glede škofije Melapur, podpisan dne 11. aprila 1929, uveljavljen dne 29. junija istega leta.
11. Konkordat s Romunijo, podpisan dne 10. majnika 1927, uveljavljen pa šele dne 7. julija 1929.
12. Konkordat s Prusijo, podpisan v Berlinu dne 14. junija 1929, uveljavljen dne 13. avgusta 1929.
13. Sporazum z Italijo glede Katoliške akcije, podpisan dne 2. septembra 1931.
14. Sporazum z Romunijo glede pravic katoličanov v Erdelju, sklenjen 30. majnika 1932.
15. Konkordat z Badenom, sklenjen dne 12. oktobra 1932, podpisan dne 7. septembra in uveljavljen dne 12. decembra istega leta.
16. Konkordat z Avstrijo, podpisan dne 5. junija 1933, uveljavljen pa dne 1. majnika 1934.
17. Konkordat z Nemčijo, podpisan dne 20. julija 1933, uveljavljen pa 10. septembra naslednjega leta.
18. Konkordat z Jugoslavijo, podpisan dne 25. julija 1935, a še ne uveljavljen.

Maršal konklava knez Chiriac

Kitajci napadajo v Honanu

250 tisoč Kitajcev nasproti 40 tisoč Japoncem

Honkong, 14. febr. b. »United Press« poroča, da so Kitajci izvršili velik napad v pokrajini Honan proti Japoncem, ki so se tamkaj utrili. Na tej fronti je vladalo že dalje časa zatise, odkar so Japonci po padcu Hankova pričeli prodirati na jugozapad. Kitajska ofenziva se je pričela v ponedeljek zjutraj s hudimi letalskimi napadi na vojaško najvažnejše sovražnikove položaje. Tem napadom je takoj sledil naskok kitajske pehote.

Španije in njene vlade. Ker sta Francija in Anglija tesno združeni, bo to priznanje istočasno i od strani Anglije i Francije. Pričakujejo tozadevne uradne izjave francoskega in angleškega zunanjega ministra že v teku današnjega ali jutrišnjega dne.

Kam z begunci

Pariz, 14. febr. AA. Število beguncev, ki je v teku zadnjih treh tednov prekoračilo francosko mejo znaša 350 do 400 tisoč. Od tega je že okoli 140.000 bilo poslanih v razne francoske pokrajine, 40.000 pa je bilo vrnjenih v nacionalno Španijo. Okoli 170.000 beguncev se nahaja v koncentracijskih taboriščih v oblasti Vzhodnih Pirenejev. V teku zadnjih dveh dni je prekoračilo mejo 30 do 40 tisoč beguncev.

Pariz, 14. febr. c. Razširili so se glasovi, da je Azana, predsednik rdeče španske republike, odstopil.

GLAVNA KOLIKTURA DRZAVNE RAZREDNE LOTERIJE

A. REIN IN DRUG

Gajeva s ZAGREB ilica 15

obvešča cenjene igralce neobvezno, da so bili izžrebani 14. februarja 1939 v V. razredu 37. kola naslednji dobitki:

200.000 din	št. 20.229
100.000 din	št. 30.004
60.000 din	št. 94.549
50.000 din	št. 42.144, 46.561
40.000 din	št. 68.201
35.000 din	št. 82.037
30.000 din	št. 11.620, 39.866, 58.069, 97.292
20.000 din	št. 85.126
15.000 din	št. 27.732, 40.162, 75.371
12.000 din	št. 1.603, 13.234, 24.923, 44.947, 80.844, 88.586
10.000 din	št. 13.040, 15.579, 20.319, 29.248, 35.098, 35.841, 52.510, 54.249, 57.874, 61.822, 68.467, 78.156, 84.428, 90.823
8.000 din	št. 3.428, 11.189, 18.226, 23.293, 23.881, 25.139, 31.208, 33.420, 44.534, 55.318, 58.687, 70.040, 73.388, 84.160, 88.363, 93.998, 99.295
6.000 din	št. 12.707, 13.229, 16.200, 25.689, 28.402, 36.741, 47.921, 50.626, 70.047, 72.571, 72.916, 73.294, 80.456, 83.682, 83.905, 93.950, 95.261
5.000 din	št. 19.415, 20.325, 24.828, 25.519, 23.413, 48.794, 58.742, 62.658, 63.691, 67.978, 70.912, 71.261, 73.437, 74.859, 83.500, 83.734, 88.196, 89.659, 93.537
3.000 din	št. 1.689, 4.383, 8.579, 14.133, 21.523, 27.349, 28.132, 31.598, 38.269, 38.598, 42.696, 44.461, 45.317, 50.361, 71.427, 71.470, 71.678, 71.684, 73.851, 76.460, 76.653, 78.062, 78.524, 82.697, 85.386, 85.495, 88.306, 91.200, 91.963

Nadalje je bilo izžrebanih še 2.300 dobitkov po tisoč dinarjev.

Naslednje žrebanje bo 15. februarja

Lebrun obišče angleškega kralja dne 21. marca

London, 14. februarja. AA. Reuter: Predsednik francoske republike Lebrun in njegova soproga bosta prispela v London na obisk k kralju Juriju na postajo Victoria v torek 21. marca popoldne. V zvezi s Chamberlainovo izjavo, da bosta Lebrun in njegova soproga sprejeta v westminstrski palači 23. marca, naglašajo, da je vest o tem obisku izzvala največje zadovoljnost med angleškim in francoskim narodom.

Kriza vlade v Belgiji

Bruselj, 14. februarja. AA. Havas: Kralj je poklical na konsultiranje bivšega katoliškega konservativnega ministra Pierlota, ki je dobil mandat za sestavo nove vlade.

Poljski zunanji minister Beck je lahko obotlen in bo nekaj dni ostal doma.

V Zakopanem: Praček sedmi

Zakopane, 14. febr. Pri današnjih tekmah v alpski kombinaciji so bili doseženi naslednji rezultati:

1. Rudolf Rominger (Švica).
2. Jennewein (Nemčija).
3. Walch (Nemčija).
4. Rudi Crantz (Nemčija).
5. Hellmuth Lantschner (Nemčija).
6. Christoffer Bergh (Norveška).

Belgrajske novice

Belgrad, 14. febr. m. Trgovinski minister je odobril spremembo § 4. pravilnika razsodišča ljubljanske borze za blago in vrednosti, in sicer v tem smislu, da je zadostno, da ima samo ena izmed pravičajnih se strank kvalifikacijo v smislu točke 1. § 4. omenjenega pravilnika.

Belgrad, 14. febr. m. V Belgrad je pod predsedstvom polkovnika g. Andrejka dospela deputacija legije koroških borcev, ki bo na merodajnih mestih posredovala zaradi uveljavljanja prostovoljskih pravic članov ter organizacije. Med drugimi je bila deputacija sprejeta pri obeh slovenskih ministrih, ki sta ji obljubila vso podporo.

Belgrad, 14. febr. m. Semkaj je dopotovala 38-članska deputacija človekoljubnih ustanov, organiziranih na stanovski podlagi. Deputacija je imela namen posredovati pri trgovinskem ministru in na ostalih merodajnih mestih, da se pravilnik ministarstva za trgovino in industrijo o nadzoru nad navedenimi ustanovami spremeni v prave zaščite ter ustanov. Deputacijo je vodil višji državni tožilec dr. Kravina iz Ljubljane Posamezne človekoljubne organizacije iz Slovenije so zastopali naslednji gospodje: dr. Anton Sone, dr. Hacin, Metod Kumelj,

7. Ciril Praček (Jugoslavija).
8. Louis Agnel (Francija).
9. Alberto Martellini (Italija).
10. Hans Svanson (Švedska).
11. Johann Vörnberg (Norveška).
12. Roberto Lasedelli (Italija).
13. Karel Molitor (Švica).
14. Andrej Viler (Norveška).
15. Jan Schindler (Poljska).

Ivan Kocjančič, Drago Koren, Stanko Pristovšek, Viktor Krevelj, Blaž Korošec, Ivan Pernovšek, Ivan Vurcinger, Rudolf Stajnbiber, Evstahij Jošt, Anton Kregar, Vilko Vajksl, Leopold Čej, Viktor Markovič. Zastopniki slovenskih človekoljubnih ustanov so bili sprejeti pri obeh slovenskih ministrih, pri katerih so naleteli na popolno razumevanje in podporo. Nalo so bili sprejeti pri socialnem, končno pa pri trgovinskem ministru. Ta je deputaciji dal besedo, da bo sklical anketo zainteresiranih ustanov zaradi spremembe pravilnika v željenem smislu. Trgovinski minister je tudi poudaril, da je neobhodno potrebno humanitarne ustanove brezpogojno zaščititi in urediti vsa sporna vprašanja z njimi sporazumno.

Osebnosti

Belgrad, 14. febr. m. S kraljevim ukazom so postavljeni: za sodnika na okrožnem sodišču v Ljubljani Anton Sporn, starešina okrajnega sodišča v Crnomlju, v Vranskega na okrožno sodišče v Celju Slavko Papež, za starešino okrajnega sodišča 4/I v Crnomlju Josip Černe iz Škofje Loke, Gojko Kitek za sodnika okrajnega sodišča 7. skup na Vransko iz Logatec, po prošnji za sodnika okrajnega sodišča 7. skup, v Logatec Kazimir Modic, pristav 8. skup, na okrožnem sodišču v Celju, po prošnji je upokojen dr. France Zihner, predsednik okrožnega sodišča 3/I v Murski Soboti.

Prestavljena sta učitelja Rudolf in Vlasta Bitenc z Unca v Ptuj.

Vladne krize v Pešti ni

Budimpešta, 14. februarja. AA. DNB; MTI za vrača poročilo, da se ga širili neki listi in neke tuje časopisne agencije, da misli Imredyeva vlada odstopiti, če že ni. Imredy je že nekaj dni bolan in leži. Če ta okoliščina sama postavlja na laž vse vesti, da bi bil regent sprejel predsednika vlade in da se v madžarskem političnem življenju pripravljajo kakšne spremembe.

Skrb banovine za naše kmetijstvo

Nadaljevanje razprav X. zasedanja banskega sveta Ekspozeji o delu kmetijskega oddelka

Ljubljana, 14. febr.

Kakor smo že včeraj poročali, je na večerni seji banskega sveta dne 13. t. m. podal najprej poročilo kmetijskega oddelka načelnik g. ing. Anton Podgornik.

Iz njegovega poročila posnemamo, da sta k izboljšanju položaja slovenskega kmeta lani najbolj doprinesla dva faktorja: izboljšanje v naši kreditni organizaciji in dobra letina. Po dolgi leti mrtvila je prišlo naše kreditno združništvo v ugodnejši položaj, ker je dala Poštna hranilnica kreditnim zadrugam v Sloveniji za 123 milij. din posojila in s temi vsotami je zelo narasla likvidnost naših kreditnih zadrug in računati je, da bo v kratkem likvidnost naših kreditnih zadrug popolnoma vzpostavljena. Blagodejni učinki tega dejstva se bodo poznali kaj kmalu.

Tudi lanska letina je bila i po količini kakor tudi po kakovosti pridelka dobra. Tudi cene so bile razmeroma ugodne.

Samo proračunske postavke za pospeševanje kmetijstva so bile razmeroma nizke, pa je zaradi tega bilo nemogoče misliti na podpiranje in izboljšanje kmetijstva pri posameznikih. Celotno pospeševanje kmetijstva mora biti usmerjeno tako, da bo imelo od vsake postavke korist čim večje število kmetovalcev. Kmetijski odsek se pri tem stremiljenju vedno bolj opira na sodelovanje kmetijskih stanovskih in stanovskostrokovnih organizacij. Da bi bilo delo bolj enotno in načrtno, je bila prirejena velika kmetijska anketa lani v Ljubljani, o kateri smo že obširno poročali. Skupno deluje v prosep kmetijstva okoli 180 javnih nameštencev v Sloveniji.

Kmetijski pouk

Delo na kmetijski izobrazbi je vedno bolj obsežno in se vedno bolj razširja. Ne zadostujejo za to delo samo kmetijske šole, ampak je treba izobrazbo dati tudi vsem onim, ki ne morejo v kmetijske šole. Zaradi tega je banska uprava prirejela strokovna predavanja in tečaje, dajala pouk na kmetijskih in gospodinskih nadaljevalnih šolah, v potovalnih kmetijsko-gospodinskih tečajih ter v strokovnih kmetijskih šolah. S sodelovanjem Kmetičke zveze so bili pozorni organizirani enodnevni tečaji, ki so bili dobro obiskani in so pokazali dobre uspehe. Vsako nedeljo so bila kmetijska predavanja po radiju itd.

Med kmetijskimi ustanovami in zavodi je omeniti, da znaša število ban. kmetijskih šol sedaj že 5. Drž. kmetijska poskusna in kontrolna postaja se bo še letos vselila v svojo lastno zgradbo (jeseni). Drž. konjarna na Ponovičah je izpopolnjena z dokupom posestva na Pragerskem. To posestvo je kupila naša banovina, država pa se je obvezala, da povrne kupnino v znesku 1.170.000 din najkasneje v treh letih. ~~delo kmetijstva~~ je dalo že na razpolago znesek 200.000 din za nakup plemenitih kobil za to posestvo in je tako po dolgem častu dobila Slovenija popolno konjarno. Mlekarski zavod v Škofji Loki nima niti lastnih prostorov niti primerne mlekarne. Zato je izdal kmetijski minister odlok, da se ta zavod preseli v Kranj, kjer bo dobil lastno zgradbo na zemljišču, ki ga je kupila banovina.

Tudi banovinska posestva so v splošnem lani znatno napredovala in upanje je, da bodo mogla izpolnjevati svoje naloge v polni meri.

Pri poljedelstvu in travništvu je poglavitna naloga skrbeti za dobro semensko blago, za kar se trudi Osrednja komisija za semenogojstvo pri banski upravi. Lani je banovina razdelila med kmetovalce 35.757 kg pšenice, 8.105 kg rži, 700 kg ječmena in 256.450 kg krompirja za seme. Nadalje je širila banovina zanimanje za sejnalne stroje, kultivatorje in trilerje, bavila se je s sistematičnim zatiranjem rastlinskih bolezni in škodljivcev, podpirala skupno nabavo umetnih gnojil, nadaljevala akcijo za kisanje krme v ensilajznih jamah, oz. krmnih silosih. Ker je cement predrag, se zasebna akcija za ureditev gnojilšč in gnojilnih jam ne more dobro razviti.

Živinoreja

Pri govedoreji je banovina skrbela za dobre plemenjake, največ pozornosti pa je posvetila živinorejskim organizacijam. Pri svinjereji je bilo glavno delo osredotočeno predvsem na nabavo dobrih plemenitih mrjasev in deloma tudi svinj. Da odpomore pomanjkanju dobrih žrebcov, je banovina kupila najboljši glave in tudi najboljše kobile, da se od njih vzredijo dobri žrebeci. V perutinarstvu dela banovina na razširjenju samo domače štajerske kokoši po vsej banovini. Banovina je nadalje sodelovala pri ustanovitvi osrednje organizacije rejcev malih živali.

Za čebelarstvo je bilo lansko leto ugodno. Izdatna je bila paša na jelki in smreki, ajdova paša pa je zaradi neugodnega vremena odpovedala. Uspešno pa se da čebelariti le, če se prevažajo čebele na pašo, kar pospešuje banovina.

Glede ribištva je omeniti, da je treba prijaviti vse ribiške pravice. Prijavilo se je 394 pravice.

V vinarstvu je banska uprava pospeševala predvsem obnovu vinogradov in zadržno prodajo vina.

Obsežno je bilo delo za sadjarstvo in vrtnarstvo zlasti pri sadjarskih prireditvah, pouku, tečajih in razstavah, pri obrambi sadnega drevja, urejanju nasadov, pri organizaciji zadržnega vnovčevanja, sadnih skladišč, pri gojitvi oreha in žlahtnega kostanja ter pri kmetičem vrtnarstvu.

Vrše se priprave za postavitev velikega sadnega skladišča za 200—300 vagonov, hladilnih priprav in naprav za uporabo sadja v Mariboru. Tudi se snuje pri blagovni centralni zadrugi v Mariboru poseben odsek za vnovčevanje sadja.

Poročilo omenja tudi še delo okrajnih kmetijskih odborov, katerih proračuni znašajo okoli 1,5 milijona din. Toda ti odbori trpe na pomanjkanju sredstev in so tozadevno že izdani ukrepi. V teku leta bodo okrajni kmetijski odbori sodelovali v glavnem le pri pospeševanju živinoreje.

Končno je g. načelnik podal na osnovi dosežanih izkušenj še program kmetijsko-pospeševalnega dela v proračunskem letu 1939-1940.

Veterinarstvo

Poročilo veterinarskega oddelka je podal načelnik g. dr. Leo Hribar. Iz njegovega poročila posnemamo, da so se leta 1938-1939 zelo močno pojavile živalske kuge. Zlasti sta se pojavili svinjka in parkijevka. Banska uprava je storila vse, da prepreči širjenje te kuge. Ker je bila kuga 113 krat vnesena in 113 krat lokalizirana, je dokaz,

da se ta nevarna kuga da uspešno zatirati in zatreti. Potrebno je le sodelovanje vseh zainteresiranih faktorjev. Število vseh obolelih goved še ni točno znano, bo pa okrog 3000, izgube pa 1—2%, škoda znaša torej približno 1,5 milij. din, je torej še majhna, če upoštevamo, da znaša skupna vrednost naših goved nad 150 milij. din. Število obolelih svinj je v primeri s številom govedi precej neznan. Druga nevarna kužna bolezen je svinjska kuga, ki je bila do 1. januarja 1939 uradno ugotovljena pri 1400 živalih. Proti njej se da najbolje boriti s cepljenjem. So pa nekatere kuge, ki tudi povzročajo znatno škodo, vendar jih živinorejci niso dolžni prijaviti.

Število cepljenih prašičev je bilo lani znatno: okoli 150.000 Cepivo za zaščitno cepljenje je bilo nabavljeno iz banovinskih sredstev.

Da se bodo mesogledniki-laiki čimbolj izvežbali v pregledu mesa, bodo letos večmesečni tečaji za mesoglednike-laike. Poročilo obravnava nadalje še vse druge probleme tega oddelka, kot n. pr. promet po železnicah, sejme in sejmišča, živinske polne liste, veterinarsko prakso, predavanja in propagando itd.

Gozdarstvo

Za gozdarski odsek je podal ekspoze načelnik g. inž. Šivic. Posnemamo, da zadnja leta ministrstvo za gozdove in rudnike ni izpopolnjevalo izpraznjenih drž. podgozdarskih mest in je bila banovina primorana z lastnim proračunom nastaviti gozdarje v treh okrajih. Slično velja tudi glede nižje gozdarske šole.

Banovina je oskrbovala lani 15 gozdnih drevesnic, iz katerih je bilo oddanih lani 3,8 milij. kosov sadik. S pomočjo preostalega banovinskega kredita bo na spomlad oddanih siromašnim proslcem še več stotisoč sadik brezplačno ali po znižani tarifi ceni. Banovina je skrbela tudi za pospeševanje pogozdovanih, zlasti na Krasu, za slednjo je izdala 159.000 din in je bilo zasajenih 76.42 ha.

Za gozdarstvo je omeniti še, da so bili lani gozdovi močno izkoriščani, ker so bile lesa razmeroma ugodne. Banska uprava je ovirala prekomerno sečnjo. Mnogo škode so v gozdnem gospodarstvu povzročile povodnji v nekaterih gozdnatih in planinskih krajih.

Urejanje hudournikov

Za goznotehnični odsek za urejanje hudournikov je poročal g. inž. Štrancar. Iz njegovega

poročila posnemamo, da je bilo za hudourniška dela na razpolago v proračunskem letu 1938-1939 3,3 milij. din, večina tega denarja, t. j. 88%, je bila porabljena za nadaljevanje že začeti hudourniških del, za nova dela pa se je porabilo okoli 12%. Skupno je bilo do sedaj izvedenih v naši banovini hudourniških del za 26 milij. din: 5 milij. din, t. j. 496.000 avstr. kron v predvojni dobi, za 21 milij. din pa v povojni dobi. Ta vsota daje upanje, da bodo največja hudourniška dela v prihodnjih 20—30 letih končana, da se ustvarijo boljši pogoji za napredek hribovskega kmeta in predpogoji za regulacijo naših rek in melioracije močvirnih dolin. Vendar bi bilo potrebno kredite porabiti na letnih 4—5 milij. din. Skupna naša potreba znaša namreč okoli 130 milij. din. Od te vsote odpade na hudournike v dolini Save in njenih pritokov na Gorenjskem približno 45 milij. dinarjev, na hudournike v ljubljanski kotlini (Gradaščica, Iška, Zelimljica, Podlipščica itd.) 24 milijonov, na dolenske hudournike 15, na Savinjsko dolino 11, na ostale štajerske kraje pa ca. 34 milij. dinarjev.

Pri izvajanju programa za 1939—1940 bo banovina predvsem nadaljevala začeta dela, točen načrt pa bo mogoče sestaviti šele tedaj, ko bodo znani vsi razpoložljivi zneski, ker ne prihaja ves denar za urejanje hudournikov iz banovinskega proračuna. Nadalje bo hudourniški odsek posvečal večjo pozornost pogozdovanju razoranega sveta, golčav, usadov, plazov in melišč v območju hudournikov. Lani je bilo v ta namen porabljenih 100.000 din, letos bo pa 150.000 din.

Komisija za agrarne operacije

Poročilo komisije za agrarne operacije je podal insp. g. Pokorn. Komisija je nadaljevala svoje delo za komasacijo poljedelskih zemljišč, za nadrobne delitve skupnih zemljišč ter na ureditvi skupnih zemljišč in melioracije. Iz programa dela za 1939—1940 je posneti, da se bodo začela komasacijska dela nadaljevala, začela pa tudi nova. V nadrobno delitev se bodo sprejemala predvsem mala, razkosa na zemljišča, ki nimajo nobenega pomena za skupno gospodarjenje in menjalni trgovniki, ki so samo vir preprirov in katerih menjalni način uživanja ni gospodarski. Ker agrarne skupnosti same ne morejo za svoje obsežne gozdove predložiti po zakonu o gozdovih gozdno-gospodarske osnove, bo to delo prevzela komisija za agrarne operacije. Melioracije imajo pa namen izboljšati skupno gospodarstvo na pašnikih. Začeta melioracijska dela se bodo nadaljevala, zgrajene pa bodo tudi številne nove melioracijske naprave.

Film
mistike in
grozote

Tragedija Šangaja

Pretrajljiva zgodba lepe Rusinje. V glavni vlogi Inkišinov.

Kino Matka
telefon 21-24

Danes ob 16, 19, 21.

KONFLIKT

Velezanimiv pustolovni film, ki drži gledalca v napetosti do zadnjega prizora!

Camilla Horn, Paul Klinger in Karl Martell

Danes ob 16, 19 in 21. uri.

Premiera!

KINO UNION

telef. 22-21

Razprava o kmetijstvu

K splošni razpravi se je prvi oglašil k besedi banski svetnik g. dr. Josip Leskovar iz Maribora.

Skrb za kmetijstvo in njegov prosep mora biti največja skrb, saj je 60% našega prebivalstva zaposlenega v kmetijstvu. Če torej banska uprava tako lepo skrbi za naš kmetijski stan, je njeno prizadevanje zelo hvalje vredno.

Praktični uspehi tega prizadevanja pa niso taki, kakor bi jih ta trud zaslužil. Če malo podrobneje proučimo položaj našega kmeta, vidimo, da kmetijstvo uspeva samo tam, kjer je zvezano s kakšno drugo pridobitno stroko. Večina naših kmetij ima samo 5 ha zemlje. To pa ne zadošča, da bi se na tej zemlji lahko vzdrževala kmetička družina. Prav tako je tudi stiska zajela kmetičkega delavca, ki še daleč ne zasluži toliko, kakor tovarniški delavec ali delavec v mestu. Zato beži s kmetov v mesto vse, kar le more najti zaposlitev v industriji, ki se ponekod še dobro razvija. Kaj bo pa tedaj, če bo val krize zopet zajel vse industrije in bomo imeli spet polno brezposelnih?

Kako pa naj pomagamo? Odpraviti bi morali predvsem te razlike. Prav nujna pa je pomoč prezadolenim občinam in banska uprava bi naj nakazovala siromašnim občinam čim več podpore. Prav hitro pa je treba tudi odpraviti razliko pri različnem vrednotenju gozdne in orne zemlje.

Z javnimi deli se naj pomaga kmetijstvu, in sicer prvič s takimi javnimi deli, ki neposredno dvigajo kmetijstvo, in drugič s takimi javnimi

deli, ki prinašajo zaslužek in koristi tudi v oddaljene kraje. V prvo skupino spadajo dela pri regulacijah potokov in rek. V tej zvezi je prav poučen zgled Pesniške doline. Ta dolina je bila včasih polna najlepših pašnikov, sedaj pa je tam možno kositi samo najslabšo travo. Ta javna dela naj bodo takda, da bo kmet videl, da njegovo delo rodi sadove. Taka javna dela moramo zato pospešiti, da bo kmet ostal na svoji zemlji. Prav nujna pa je pomoč krajem ob naši severni meji, kjer tuji se zmeraj preveč samolastno izrabljajo našega človeka.

Drugo zlo, ki tare našega kmeta, je tudi davčno breme. Odpraviti je treba kruto razliko med obdavčenjem naše zemlje na primer na Štajerskem in v Banatu. Če pridemo kdaj do svojih samouprav — in upajmo, da bo to prav kmalu — potem moramo gledati na to, da se zemljišča davek popolnoma prepusti banov. samoupravam.

Tehna izvajanja g. dr. Leskovarja so sprejeli vsi navzoči z velikim odobravanjem.

Nato je dobil besedo g. dekan Bitnar (Črnomelj), ki je pri raznih postavkah stavil več praktičnih opomb. Opozoril je zlasti na dejstvo, da je beg kmetov posebno opaziti v Beli Krajini. Ljudje bežijo v mesta, ker mislijo, da si bodo tam za starostna leta v raznih službah pridobili pravico do pokojnine. Zato je pač zelo potrebno, da se uvede starostno zavarovanje za naše kmete.

Za njim se je oglašil k besedi o Nande Novak iz Kamnika.

KINO SLOGA

Telefon 27-30

SNEGULČICA

Danes ob

16, 19 in 21. uri

Slinavka in parkijevka v Sloveniji ponehujeta

Najnovejši izkaz živalskih kužnih bolezni nam kaže, da je slinavka in parkijevka zopet prenehala v naslednjih okrajih: Brezice, Črnomelj, Ljubljana mesto, Ljubljana okolica in Maribor desni breg.

Slinavka in parkijevka obstajata le še v okraju Ljutomer: v občini Ljutomer in v okraju Maribor levi breg: v Kamnici, obč. Kamnica in v Dobrenju, obč. Pesnica.

Zaposlenost v januarju 1939

Iz statističnih podatkov Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani je razvidno, da se je zaradi sezonskih razlogov število zaposlenega delavstva zmanjšalo od decembra 1938 na januar 1939 od 97.459 na 89.637, torej za 7802 delavcev. Od decembra 1937 na januar 1938 je znašal padec samo 5348 oseb: od 93.590 na 88.242. Vendar je treba omeniti, da je v primeri z januarjem lanskega leta še vedno izkazan prirastek 1415 delavcev, toda ta prirastek je znatno manjši kot v prejšnjih mesecih. Decembra 1938 je v primeri z decembrom 1937 bilo število zavarovancev za

3869 višje. Iz tega lahko sklepamo na znatnejše popuščanje konjunktura. Zanimivo je, da je letni prirastek pri ženskah znatno večji kot pri moških. Tako je število ženskih zavarovancev naraslo od decembra 1937 na december 1938 za 1203, od januarja 1938 na januar 1939 za 1332, pri moških delavcih pa je znašal prirastek decembra 1938 v primeri z decembrom 1937 2666, januarja 1939 v primeri z januarjem 1938 pa samo še 83.

Stalež in odstotek bolnikov sta znatno narasla. Povprečni dnevni stalež je bil v januarju 1939 8002 bolnika ali 3,35%, kar pomeni v primeri z lanskim januarjem povečanje za 0,27%.

Povprečna dnevna zavarovana meza, ki odgovarja približnemu faktičnemu dnevnemu zaslužku povprečnega delavca, je sicer od decembra na januar pod vplivom sezije nekoliko nazadovala: od 25,02 din na 24,92 din, vendar je še za 1,18 din višja kot januarja lani. Skupna dnevna zavarovana meza znaša 2.234,383 60 din, kar pomeni v primeri z lanskim januarjem povečanje za 139 tisoč 242 din 80 par.

Vrnitev naše delegacije iz Pariza. Velik del naših delegatov za trgovinska pogajanja s Francijo se je dan vrniti nazaj v Belgrad. Načelnika delegacije, pomočnika ministra zunanjih zadev g. Milivoja Piljo, pa pričakujejo ta teden.

Borze

Dne 14. februarja 1939.

Svetovne efektne borze

Pariz: Tendence bolj vzdržana kot včeraj;
London: Razvoj pravičen;
Amsterdam: Tendence težka;
New York: Lahno popuščanje tečaja v radnjem delu sestanka.

Denar

Angleški funt 238 oz. 258

Nemški čeki 13.80

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 236.10—239.90.

Tudi nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13.70—13.90, v terminih danes na zagrebški borzi sploh ni bilo notacij.

Grški boni so beležili v Zagrebu 34.465 do 35.465, v Belgradu 36 blago.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 5.566.654 dinarjev, v Belgradu 3.380.000 din. V efektih je bilo v Belgradu prometa 2.290.000 din.

Ljubljana — Tečajje primom.

Amsterdam 100 h. gold. 2346.00—2384.00
Berlin 100 mark 1761.12—1778.88
Bruselj 100 belg 738.25—750.25
Curih 100 frankov 995.00—1005.00
London 1 funt 205.12—208.32
New York 100 dolarjev 4359.25—4419.25
Pariz 100 frankov 115.67—117.97
Praga 100 kron 150.65—152.15
Trst 100 lir 230.55—238.65

Curih. Belgrad 10.—, Pariz 11.6825, London 20.6725, New York 441.125, Bruselj 74.35, Milan 23.20, Amsterdam 236.40, Berlin 177.—, Stockholm 106.55, Oslo 103.875, Kopenhagen 92.30, Praga 15.14, Varšava 83.37, Budimpešta 87.25, Atene 3.90, Carigrad 3.60, Bukarešta 3.37, Helsingfors 9.115, Buenos Aires 101.625.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 471—472.50

v Zagrebu 470—472

v Belgradu 471—472

Ljubljana. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 100—100.75, agrarji 61.50—62.50, vojna škoda promptna 471—472.50, begluške obveznice 90.50 do 91.50, dalm. agrarji 90—91, 8% Blerovo posojilo 100—101, 7% Blerovo posojilo 93.50—94.50, 7% posojilo Drž. hip. banke 100—100.75, 7% stab. posojilo 99—100. — Delnice: Narodna banka 7750 do 7800, Trboveljska 186—191.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99.50—100.50, agrarji 61—61.50, vojna škoda promptna 470—472 (470), begluške obveznice 89.50 do 90, dalm. agrarji 89.25—90, 4% sev. agrarji 60.50 denar, 8% Blerovo posojilo 100—102, 7% Blerovo posojilo 93.50 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 101.50 denar, 7% stab. posojilo 98 do 98.50. — Delnice: Narodna banka 7800 denar, Priv. agrarna banka 224—228, Trboveljska 185—190, Gutmann 36—45, Tovarnsladkorja Bečkerek 550 blago, Osj. sladk. tov. 78—85, Osješka livarna 170 denar, Jadranska plovlva 350 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 101 denar, agrarji 60.75—61, vojna škoda promptna 471—472 (471.50, 470.50), za konec marca (470), begluške obveznice 90—90.25 (90.25), dalm. agrarji 89.75—90 (90), 4% sev. agrarji 60 denar (60.25), 8% Blerovo posojilo 100 denar (100.50), 7% Blerovo posojilo 94.25—94.75 (94.50). — Delnice: Priv. agrarna banka 231—232.50 (231.25).

Žitni trg

Novi Sad. Koruza: bač. parit. Indija Vršac 94—96, bač. parit. Indija sušena 107—109, bač. parit. Vršac sušena 105—107. Tend. mirna. Promet srednji.

Sombor. Pšenica: bač. bač. okol. Novi Sad, bač. okol. Sombor, srem., slav. kasa dupikat, juž. ban., gornja ban., bač. ladja kanal 152—154, gornja bač. 153—155, bač. ladja Begej 153—155, bač. Tisa šlep 154—156, bač. ban. ladja Dunav 153 do 155. Oves: bač., srem., slav. 165—167. Koruza: bač. prompt. 95—97. Vse ostalo neizprem. Tend. neizprem. Promet srednji.

Živinski sejmi

Cene živini in kmetijskim pridelkom v Dolenjem Logatcu dne 9. februarja: Voli I. 5.50, II. 5, III. 4.50; telice I. 5.50, II. 5, III. 4.50; krave I. 4, II. 3, III. 2.50; teleta I. 8, II. 7, prašiči špeharji 8, pršutarji 2 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. 10—12, II. 8—10; svinjina 14, slanina 17—18, svinjska mast 19; čisti med 16; surove kožve goveje 8, telečje 10, svinjske 7 din za 1 kg. — Pšenica 200, ječmen 180, oves 175, koruza 135, fižol 250, krompir 75, suhe češnje 700 do 900, moka pšenična 325, koruza 200 din za 100 kg.

Konferenca gospodarskih zbornic. Ze lansko leto je izdelal carinski oddelek ministrstva financ predlog novega carinskega zakona, ki je bil predložen gospodarskim zbornicam v izjavo. Pričakovati je, da se sestane dne 21. t. m. konferenca vseh gospodarskih zbornic v državi, in sicer v Belgradu, ki bo pretresala predlog carinskega zakona in o njem povedala svoje mnenje.

Prva mestna hranilnica na osnovi nove uredbe o občinskih hranilnicah. Iz Belgrada poročajo, da je trgovsko ministristvo odobrilo pravila Mestne hranilnice v Nišu. To je prva hranilnica, ki bo osnovana na osnovi lanske uredbe o občinskih hranilnicah. Niška občina je odredila za osnovno glavnico 1 milijon. kar bo plačala v petih letnih obrokih po 200.000 din. S tem se je začelo delovanje občinskih hranilnic na področju bivše kraljevine Srbije. Če izvajamo občinsko hranilnico v Belgradu.

Dve novi delniški družbi. V Belgradu sta bili vpisani v trgovinski register delniški družbi »Balkan ugaje« za glavnico 0.5 milij. din, člani uprave Živojin Nešić, Radomir M. Nešković in dr. Nikola Pavelić, nadalje Tekstilna industrija Živojin Vukojičić in sinovi, glavnica 2 milij. din, člani uprave: Bud. Z. Vukojičić, Dragomir Vukojičić, Jov. Filipović, Bogoljub M. Petrović in Ljubomir J. Čuljković.

Triletni načrt za Slovaško. Iz izjave slovaškega prometnega ministra dr. Durčanskega je posneti, da namerava slovaška vlada izvesti velik triletni načrt za javna dela, in sicer porabiti eno milijardo za železnice, eno milijardo pa za ceste. Nadalje namrava Slovaška investirati večje vsote v kanale in elektrarne ter zgraditi veliko radijsko oddajno postajo v zapadni Slovaški.

Gospodarstvo naj bo zaradi ljudstva

Ljubljana, 14. februarja.

Te dni je v okviru »Socialno-ekonomskega inštituta« predaval v Delavski zbornici glavni tajnik g. Filip Uratnik o temi »Letni prirastek prebivalstva v Sloveniji in Jugoslaviji in njegova porazdelitev na posredne poklice«. Prostorna dvorana žal ni bila polno zasedena, vendar se je k predavanju zbralo prav lepo število poslušalcev iz različnih stanov in slojev. Predavatelja je pozdravil predsednik inštituta univ. prof. dr. Andrej Gosar.

Izvajanja g. Uratnika so bila zelo zanimiva, in zaslužijo, da se nekoliko delj pomudimo pri njih. Predavatelj je med drugim izjavil:

Med gospodarstvom in gibanjem prebivalstva obstoja neka vzročna zveza. Po vojni smo na primer občutili

pomanjkanje stanovanj

Tedaj smo ugotovili, da prebivalstvo ni tako naglo naraslo, da ga je ponekod celo manj, pa je vendar zmanjkalo stanovanj. Mislimo, da je na različne vzroke, kakor na to, da je stanovanjska zaščita omogočila cenejša stanovanja in da se nihče ni hotel umakniti iz udobnih stanovanj, vsek pa jih je iskal. Ugotovili pa smo glavni vzrok: namreč **silni porast odraslega prebivalstva** v primeri s padcem števila otrok. Ta porast je v resnici povzročil stanovanjsko »krizo«. Ko smo stanovanjsko krizo kolikor toliko odpravili, je postala aktualna svetovna kriza in kriza zaposlitve. Vse to je vzbudilo zanimanje za vprašanje, kako se število prebivalstva prav za prav giblje.

Z diagrami, ki so bili predvajani na skioptikonu, je predavatelj nato pokazal, da je

svetovna vojska zmedla sestavo prebivalstva

tako v Jugoslaviji, kakor v Sloveniji. Pravilna sestava prebivalstva mora biti podobna piramidi: največ mora biti prebivalstva starega do 5 let, nato pa postopoma manj. Statistika za l. 1921. za Slovenijo ne kaže te slike. Tedaj je bilo otrok, starih do 5 let, manj kakor starih do 10 let in še manj, kakor starih od 10 do 15 let. L. 1921. je bil sploh rod od 10 do 15 let relativno najmočnejši v Sloveniji. Da je bilo tako mala otrok, starih do 5 let, to je posledica svetovne vojne, ki je zakrivila nižje število rojstev. Posledice svetovne vojne segajo v naše čase. L. 1931. torej deset let pozneje, je bil sicer rod do 5 let že normalno močan, zato pa je bil šibek rod od 15 do 20 let — tisti, ki se je rodil med vojno in po vojni. Ta rod je zadnja leta dozoril za sklepanje zakonskih zvez. Predavatelj sicer prizna upravičenost trditve, da **nazadovanje rojstev v zadnjih letih temelji v nazadovanju rojstvene morale**, vendar pa opozarja na drugi tehni vzrok: sedaj je **sorazmerno manj mladih ljudi, zrelih za ženitev**, kakor v prejšnjih normalnih letih. Dalje je predavatelj pokazal tudi na tisti vzrok: na gospodarsko in socialno krizo. S statistikami iz Anglije, Amerike in Avstralije, torej držav, kjer je statistika točno urejena, je navajal, da število rojstev in porok raste in pada s krivuljo, kako se več ali pa manj ljudsko blagostanje. Vse te krivulje se med seboj ujemajo.

Slehermo leto doseže v Jugoslaviji 270.000 ljudi, leto v Sloveniji 21.000. Tri petine teh, torej v Jugoslaviji okoli 160.000, v Sloveniji nad 12.000 mladih ljudi, služi za obnovo umirajočih in izrabiljenih rodov, dve petini — v Jugoslaviji okoli 110.000, v Sloveniji okoli 9.000, pa za naraščanje. Nad 60 let doseže v Jugoslaviji okoli 60.000 ljudi, računati pa moramo, da jih med 15 in 60 leti pomrje okoli 100.000 od vsakoletnega naraščanja, potrebnega za obnovo, tako da prve tri petine krijejo izpadek starejših. Prebivalstvo Jugoslavije se pomnoži v petih letih za število prebivalstva Slovenije; prebivalstvo Slovenije pa se pomnoži šele v desetih letih za število prebivalstva velike Ljubljane. Jugoslavija v razdobju 1921 do 1931 ne izkazuje izgube prebivalstva zaradi izseljevanja. Izseljevanje in priseljevanje sta v tem desetletju enaka. Slovenija pa je izgubila vsako leto zaradi izseljevanja 3800 oseb, tako da je naraščalo prebivalstvo vsako leto le za 8000 oseb.

Od 21.000 mladih ljudi

ki dosežejo v Sloveniji vsako leto 15. leto, je potrebnih za obnovo kmečkih gospodarstev 9000, za obnovo nepoljedelskih poklicev je potrebnih 4000, ostane torej 8000 mladih ljudi, s katerimi ne vemo kam, torej se to število ujema z letnim absolutnim naraščanjem prebivalstva v Sloveniji. Ako se poroči v Sloveniji 75% vseh oseb, bi se moralo v Sloveniji letno poročiti 3000 parov ali 6000 oseb. Važno je vedeti, da gre v Jugoslaviji v gospodinjstvo, bodisi, da se poroče, bodisi, da si poiščejo gospodinjstvo, letno 50.000 žena, v Slo-

veniji 3000. Pravega delovnega trga te žene torej ne obremenjujejo. Od 12.000 vsakoletnega mladega naraščanja, ki v kmečkem gospodarstvu ni potreben, se posveti kvalificiranim poklicem (uradnim in obrtnim) 3800 moških in 1400 žensk. Ostane nam torej še okoli 4000 odvisnega naraščanja, ki išče zaposlenja in to pomenja takozvani »beg z dežele v mesta«.

V Sloveniji ni mogoče ustvarjati novih kmetij

ki bi zaposlevala odviske prebivalstva. Zemlje nimamo več v rezervi, razen nekaj malega, kjer se še daja skrbeti gozdovi. Novih kmetij nismo že dobrih 100 let več ustanavljali. Preostane nam samo eno: čim bolj intenzivna izraba zemlje, boljše obdelovanje njih in travnikov, tako kakor se v tem oziru trudijo drugi narodi, da bi zemlja preredita sama več ljudi. Ostane še obrt in industrija. Industrija pa seveda potrebuje nekoga, ki njene izdelke kupuje. 80% kmetkega, poljedelskega prebivalstva in njegove produkcije je potrebno, da preživi 20% industrijskega nameščenstva in delavstva ter drugih poklicev in da kupi njegove produkte. Industrija in nepoljedelski poklici beležijo v Sloveniji vsako leto okoli 2000 oseb več zaposlitve. Moramo pa upoštevati, da samo OUZD beleži letno 1770 prirastka, pa je vmes vseh 300 služkinj, ki ne producirajo ničesar, okoli 100 brivcev in frizerov, kar je pa posledica mode, in okoli 100 nameščenec v gostilničarskih in sličnih podjetjih. Edina industrija, ki res narašča, je tekstilna industrija, ki sprejme letno 1000 delavcev, toda po večini žensk, kar zopet pomenja oviro za sklepanje novih zakonskih zvez. V zadnjih 12 letih je ta industrija sprejela 12.000 delavcev in delavk. Je pa tudi edina industrija, ki narašča in ki ustvarja dobrine, čeprav med tekstilne industrije ne dosega vrednosti produktov.

Velik odviske inteligence

Res je, da se pri nas uradniški stan ne regenerira sam ter da potrebuje za naraščanje nekoga iz drugih stanov, zlasti iz poljedelskega. Toda ta tok je tako močan, da presega naše zmogljivosti glede zaposlitve. Koristno bi bilo mlade nezaposlene inteligente zaposeliti predvsem s študijem in s organizacijo kako pospešiti in dvigniti našo poljedelsko produkcijo. Inteligenca naj bo zaposlena tudi pri organizaciji naše emigracije. Pročevalci moramo vprašanje populacije, saj se to vprašanje tiče ljudstva, to je živega organizma, zaradi katerega se producira.

Študirati je treba tudi kako spraviti naše gospodarstvo v pravilne emernice in organizirati načrtno gospodarstvo.

Doba gospodarskega liberalizma je v popolnem zatonu

in načrtno gospodarstvo jo bo nadomestilo. Načrtno gospodarstvo je slonelo na načelu povpraševanja in ponudbe, to načelo pa ni nezmotljivo, kakor trdijo prišasti gospodarskega liberalizma. Zakaj slehernemu je jasno, da če je v Sloveniji povpraševanje po gotovi količini avtomobilov, ki niso neobhodna potrebni, ali po gotovi količini žita, ki je nujno potrebno za prehrano ljudstva, bo

pristaš načrtnega gospodarstva nedvomno prej skrbel za žito, ki je namenjeno revnim, a plačila manj zmognim, pristaš liberalizma pa bi kupil prej avtomobile, ki so namenjeni premožnim. Načelo povpraševanja in ponudbe se ne krije z dejanskimi potrebami in produkcijskimi zmogljivostmi, temveč le s plačilnimi in prodajnimi možnostmi.

Kar se tiče živil in surovin je Jugoslavija v ugodnem položaju, ker ima obojega dovolj in njena produkcija še raste ter ima znatne presežke. Tudi Slovenija ima za silo dovolj hrane, katere proizvodnja pa bi se dala s smotrenim delom še povečati. V naši državi na pr. produkcija pšenice hitreje raste kakor število prebivalstva.

Predavatelj je končno obravnaval tudi zahteve liberalizma in industrijskih držav, ki zahtevajo od malih držav, tudi od naše, da odpra svoje meje za svetovno trgovino. To načelo je nemogoče izvesti, ker morajo te države s pospeševanjem svoje industrije nuditi domačemu delavstvu kruh doma. Države, ki zahtevajo uvedbo svobodne svetovne trgovine, so se prve zaprle za uvoz delovnih moči. Prost izvoz blaga in deviz ter drugih plačilnih sredstev tako dolga ne bo mogoče, dokler ne bo mogoče tudi prost izvoz in uvoz delovnih moči. Tudi v tem vprašanju je liberalizem odpovedal.

Načelo načrtnega, smotrnega gospodarstva je, da morajo imeti vsi ljudje najprej prehrano, obleko, stanovanje, potem pride šele na vrsto drugo, kakor zabava, luksuz itd. Načrtno gospodarstvo mora biti korektiv liberalizma, ki je zakrivil zadnjo strašno gospodarsko krizo. Socialni ekonomski inštitut naj zbira vse elemente, ki so potrebni pri ustvarjanju našega novega načrtnega gospodarstva v blagor ljudstva in skupnosti. Delati moramo za tem, da bo gospodarstvo vodeno zaradi ljudi in ne zaradi raznih geel, ki so se preživela.

Človek z masko

V „kulturnih“ državah zahodne Evrope se protiplinske maske že prodajajo v drogerijah

Voditelj največjega angleškega laboratorija za kemično industrijo mr. F. A. Treeth je navodila, kako se je treba ob plinskem napadu obnašati, izrazil z besedami: »V primeru plinskega napada zapri okna, ugasi luč, zavali se v kad s toplo vodo, prižgi pipo in se smej iz vsega srca. Na ta način se ti ni treba ničesar bati, razen če bi bomba predrla strop«. Zal pa drugi strokovnjaki vprašanja ne odpravijo s tako lahkoto. Neki ameriški strokovnjak je izračunal, da bi 14.000 s fozgenom napolnjenih bomb moglo v New-Yorku uničiti vsako življenje. Earl Halsbury, nadzornik angleške proizvodnje streliv pa je izjavil, da bi bilo na London treba vreči 42 ton bomb z fperitom, pa bi se mogel zadušiti.

Nekateri vojaški strokovnjaki sicer zagotavljajo, da do uporabe strupenih plinov nad civilnim prebivalstvom nikoli ne bo prišlo, pa kljub temu vse države svoje prebivalstvo mrzlično pripravljajo na uspešno obrambo. Ko se je prvič v svetovni vojni pojavil na fronti plin pri Ypernu, še ni bilo nobenega izdatnega obrambnega sred-

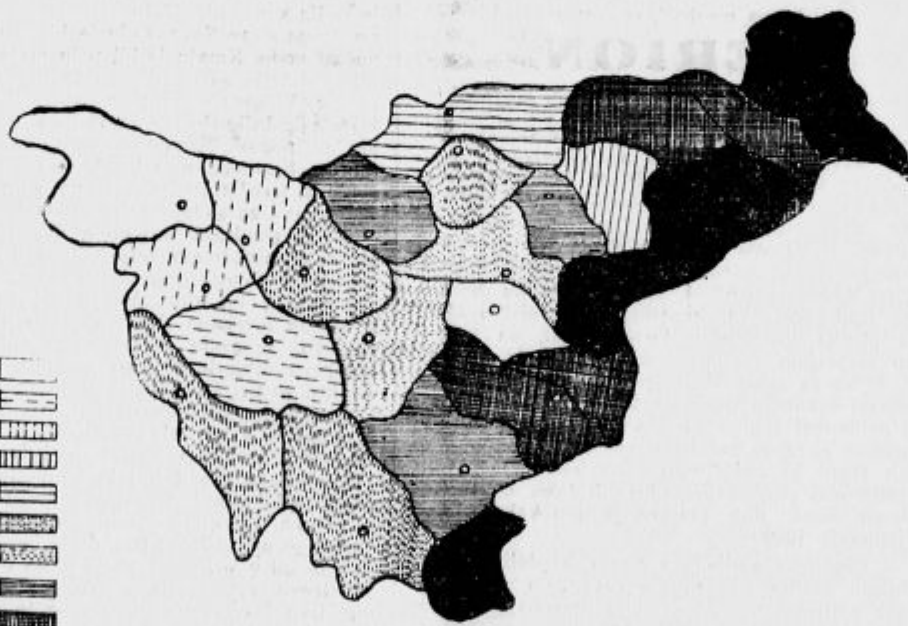

KREPOST IN ZDRAVJE ČLOVEKA

izvira od svobodnega življenja v prirodi v zvezi s svežim zrakom in okolico sončne svetlobe.

Nikjer niso sončni žarki tako aktivni, kakor ob morski obali, kjer je zrak vedno čist in kjer ultravijolentni žarki neposredno obsejajo ogromno množino neznanih rastlinskih in živalskih organizmov, v katerih se tvorijo nato velike količine A in D vitaminov. Majhni organizmi so hrana večjim živalim in tako prihaja velika množina vitaminov v jetra polenovke, iz katerih se pridobiva ribje olje. Razumne matere dajejo zato pozimi svojim otrokom vsak dan po eno žličko norveškega zdravilnega ribjega olja, da jih obvarujejo pred prehladom, bronhitisom, pljučnico, slabokrvnostjo, skrofulozo in tuberkulozo. Ribje olje varuje obenem pred tako imenovano angleško boleznijo (rahitido) in napakami v zgradbi okostja, želju-ti in zob.

NORVEŠKO ZDRAVILNO RIBJE OLJE je znano zaradi svoje kakovosti.

Prebivalstvo Slovenije v odstotkih

35—40% =	[Pattern]
40—45% =	[Pattern]
45—50% =	[Pattern]
50—55% =	[Pattern]
55—60% =	[Pattern]
60—65% =	[Pattern]
65—70% =	[Pattern]
70—75% =	[Pattern]
75—80% =	[Pattern]
nad 80% =	[Pattern]

L I S T E K

J. G.:

Severni vtisi

Dunaj, v februarju 1939.

Kakšen bo danes Dunaj? Smo ga poznali kot metropolo cesarstva, in kot glavno mesto bedne republike. Ko sem ga videl zadnjič, tri tedne po priključitvi Nemčiji, so bile velikanske spremembe še vse preveč v teku, da bi človek dobil jasno sliko. Vse staro je bilo izbrisano, čisto na nereden in surov način, novo pa še ni bilo ustaljeno in urejeno.

Prvi vtis sedaj še v vlaku: manj tujcev potuje v Nemčijo. Notranji promet je v Velikem Rajhu močno narasel, mednarodni vlaki proti Nemčiji pa niso tako zasedeni, kljub silni propagandi in izrednim ugodnostim.

Drugi vtis, ko zvečer stopim iz kolodvora: snega je prav dosti po vsem mestnih cestah, kot da imajo težave s čiščenjem. To pa je dober znak: pomanjkanje brezdelnih rok. Pred nekoliko leti so na Dunaju tisoči željno čakali, da zapade sneg in za socialistično obdobje je bilo kidanje snega ena od vrst socialnega skrbstva: zdaj pa so kupi snega, starega že nekaj dni, zgovorni dokazi, da nezaposlenih ni več.

Zjutraj se radovedno odpravim po mestu. Neverjetno vrvenje povsod. Trgovine so polne kupcev, mnoge še od božiča močno razprodane. Ali je bilo tako mnogo kupčije ali tako malo blaga? Tujcev je malo. Nešteto židovskih trgovin po Kärnt-

nerici, Mariahilferlici in drugod je že ariziranih, to se pravi, večinoma za malenkostno cenilno vrednost razlaščenih in predanih »delovni skupnosti« arijskega uslužbenstva (le-te imajo pod firmo, ki je navadno še stara, napisano »arijski obrate«), ali pa so ostale židovske: teh je najmanj in morajo imeti napis »Židovska trgovina ta in ta« v nemškem in zraven v židovskem besedilu.

Zanimivo je poslovanje nekaterih znanih veletrgovin, prej židovskih, katere zdaj vodi dotična skupnost arijskih uslužbenec: pravega vodstva ni, vsi so utrjeni, imajo dobro voljo, a premla trgovske in vodilne skušnje, in vse obrat ima nekaj improviziranega, začasnega. Prideš v staroznaro bivšo židovsko tekstilno trgovino: prodajalke se trudijo, ampak ne vedo, kje je kaj, in dokler se iščejo po predalih in se posvetojuje, pride s ceste nova prodajalka: »Stranka me pošilja na službo, pravi in se takoj uvršča med ostala dekleta. Ona je iz Bog ve katere stroke, morda je še davi prodajala bombone, a zdaj so jo enoletno odredili v panogo, kjer primanjkuje prodajalk. Podobno opažam povsod, tudi pri uradniških, zdravniških, odvjetniških. Posebno odvjetniki imajo delo čez glavo, saj je bil ta poklic na Dunaju židovski monopol in ona peščica arijev ima neznansko konjunkturo, ampak nikar ne mislite, da jim povečano delo tudi enako nese: zaslužijo slabo, ker je večidel truda brezplačen.

Navdušenje in požitvalnost, s katero malone vsi po nalogu stranke opravljajo svoje obilno, odgovorno in večkrat slabo nagajeno delo, naravnost spominja na prva leta boljševizma. Ta priredoba mi tudi sicer neprestano pride na misel, ker je, ne morem si kaj, absolutno točna. Ta manija »grajenja države« »Gradimo sovjetsko državo tam, »Gradimo nacistično državo tu. Seveda sta oba pokreta korenito različna, ampak le toliko, kolikor je Rus različen od Nemca: boljševizem je ne-

dosleden in od temelja nemaren, nacizem pa dosledno racionalen in delaven.

V Avstriji je silna draginja. Pravijo, da je v starem Rajhu nekoliko bolje in da je pač v »Ostmarki« običajni in jedlini standard višji, stanovalski in »pitni« pa nižji. Vendar se je tukaj tudi hrana in obleka občutno podražila. Ne gre ti zlepa v glavo, odkod se jemljejo ogromna tekoča sredstva za tako izrazito konjunkturo trgovskega prometa: to šele razumeš, ko premišljaš in se zavješ, da integralni režimi razmeroma lahko pričarajo konjunkturo prometa dobrin na mesec in leta; dalje pa za enkrat še ne segajo naše skušnje in sleherna prognoza za delj časa je nujno pod vplivom predsodkov.

Osupne te, ko vidiš obseg porabe luksuznih predmetov, rečimo dragih vin in igrač. To dvoje je bilo množično v Avstriji do »anšlusa« skoraj že neznano. Po božiču so bila dunajska skladišča šampanjca in igrač naravnost izpraznjena. Ali je to »beg ljudstva v uživanje« ali res naraščajoče blagostanje? Profesorji se o tem prepirajo.

Vojaštva ni videti mnogo. V tem kakor v številnih drugih pogledih sem opazil izredno finos nemškega vodstva. Njihova propaganda in celokupna režija in inscenacija vseh vidnih pojavov danes ovirajo vse, kar smo bili vajeni misliti o »nemški okornosti«, »pruskem škornju« in temu podobno. Resnično, imelo je velik vpliv, da so mnogi odličniki nacistične revolucije južni Nemci ali Avstrijci, katerih gibčnost in okus se koristno uveljavljata. Režim se skrbno izogiba vsemu, kar bi moglo žaliti avstrijske pokrajinske navade in občutke. Naglašja se ob vsaki priliki »dragocena samobitnost Avstrijcev«: v radiu in drugod se igra še več valčkov kot prejšnja leta; hvalijo in poveljujejo toliko podrobnosti iz značaja, zgodovine in življenjskega stila avstrijskega Nemca, da medtem lahko kar neopazno odstranijo nekatera nag-

njenja, to ali ono prejšnjo usmerjenost, te in te spomine, ki se ne strinjajo z nacionalističnim svetovnim nazorom.

Osnovna navzetenost in godrnjava poslušnost povprečnega Avstrijca to nalogo zelo olajša. Propaganda je skoraj vselej znala srečno izkoristiti sedemdesetletne skušnje fašizma in sedemletne iz starega Rajha. Ponekod manjkata prirojeni italijanski okus in politična nadarjenost, a to morda le tujec čuti.

Dunaj je imel dosti truda z novim prometnim redom »vozi desno!« Na vseh tramvajskih progah n. pr. so se morala vsa postajališča preložit.

Vsi lokali so polni. Beračev ni na spregled. Vsi žetodci so bržčas bolj prazni, ampak razčepanega človeka res nisem našel. Ali to pomenja stvarno spremembo ali le strožjo policijo? Vase zaprtih obrazov opažam dosti, brezbržnih pa prav malo. Preseneča te pa skrajna disciplina, obča usmerjenost in isti pravce, rekel bi nov verski zanos.

Vsa gledališča igrajo, vse koncertne dvorane so napolnjene: umetnost je vsa demokratizirana, ni več vrhunskega užitek izbranec, ampak sestavni del v sporedno odpočivanja delavni množici. Vsem članom narodnega občestva nacizem skrbno odmerja delež napore in odgovornosti, pa tudi veselja. Kakovo? oper in gledališče je sicer nekoliko padla a za enkrat je napredek že v tem, da tudi v tej panogi zdaj tisoči služijo svoj kruh. Umetniška višina se utegne vrniti, kajti v blagostanju so vedno cvetele umetnosti, in tukaj je pač vloga redkih mecenov prejšnjih časov prevzel sam narod osem-deset milijonov.

— — — Kasno zvečer stopam po Herrengasse, okoli stare univerze, po Alzerici. Koliko slovenskih dijaških korakov je nekdanji, žurno odmevalo. Danes je, kot da jih nikdar bilo ni...

Drole nove

Koledar

Sreda, 15. februarja: Favstin, mučenec; Jordan, epizodalec.

Četrtek, 16. februarja: Julijana, mučenica, Ozein, škof, mučenec.

Novi grobovi

† Gospa Antonija Legan roj. Čehua, soproga državnega uslužbenca v pokoju v Ljubljani, je za vedno zatisnila svoje oči. Pogreb bo danes ob pol 5 popoldne iz hiše žalosti Žitnikova ul. 20 na župno pokopališče na Viču. Naj ji sveti večna luč! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

† Gospa Angelca Čič roj. Berčič v Ljubljani je v 26. letu starosti mirno v Gospodu zaspala. Pokopali jo bodo v četrtek ob 3 popoldne na pokopališču pri Sv. Križu. Naj počiva v miru! Zaljubljenim soprogi in sorodnikom naše iskreno sožalje!

Osebnostne novice

— Poročila sta se v nedeljo na Brezjah gđ. Malči Breznikar, upraviteljica pošte v St. Pavlu pri Preboldu, in g. Janko Erdely, inž. tovarne Mautner. Novoporočencema želimo obilo božjega blagoslova in sreče!

— Poročila sta se v Sebenjski cerkvi pri Gorjah g. Anton Zupan, pos. iz Zasipca, in gđ. Minca Jan, hčerka člana banskega sveta in posestnika g. Jana Jakoba iz Podhoma. Bilo srečno!

— Odvetnik Ludvik Florjančič iz Ljubljane se je preselil s svojo pisarno v Litijsko.

Artin

sredstvo za čiščenje pri slabi prebavi.

2 kom. Din 150, 12 kom. Din 8—, 60 kom. Din 27—.

— Zaupnica dr. Korošcu in slovenskim poslanecem. V nedeljo, dne 12. febr. je bila širša seja okrajne JRZ za radovljanski okraj, katere so se udeležili tudi zaupniki iz mnogih občin. Sestanka se je udeležilo nad 60 mož in fantov. — Poslanec dr. Šmajd je poročal o političnem položaju, zlasti o poteku zadnjih političnih dogodkov v prestolnici. Zbor je soglasno in z velikim odobravanjem sklenil, da se pošlje brzojavna in pismena zaupnica našemu voditelju dr. Korošču, pismena zaupnica slovenskim poslanecem, navzgor poslanec Šmajd je pa izrekel zaupnica na zborovanju samem.

— Za upravnika mesta Belgrada je bil imenovan dosedanjí podban zetske banovine Živojin Simonović.

— Romunski državljani, rojeni leta 1918, ki stalno bivajo v dravski banovini, se pozivajo, da se zaradi rekrutacije javijo ob 20. februarja do 5. marca 1939 pri kr. romunskem veleposlanstvu v Belgradu in prinesejo s seboj: uverenje o državljanstvu ali potni list, krstni ali rojstni list in šolsko spričevalo.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutri na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef«.

— Kongres Jadranske straže v Zagrebu. Preteklo nedeljo je ponedeljek je bil v Zagrebu letni kongres Jadranske straže. Za predsednika je bil ponovno izvoljen dosedanjí predsednik izvršilnega odbora dr. Ivo Tartaglia, med podpredsednike je dr. Otmar Pirkmajer, med člani izvršilnega odbora pa so dr. Zeljko Jeglič iz Ljubljane in Janko Pir ter dr. Franjo Lipold iz Maribora.

— Pri objavi osmrtnice Neža Vovk se nam je vrnila neljuba pomota. Pravilno se mora glasiti Neža Vovko.

— Gasilski sklad. Mnoge gasilske organizacije bo pač zanimalo, kako je z gasilskim skladom, ki ga upravlja banska uprava v Ljubljani. Po poročilu upravnega oddelka banskemu svetu

obstoja pri banovini gasilski sklad, v katerega plačujejo vse zavarovalne družbe 4,5% od zavarovalnih premij zoper požar, pobranih na ozemlju dravske banovine. Iz tega sklada je bilo lani nakazano v smislu gasilskega zakona in sicer: gasilski zvezi v Belgradu 125.978.250 din, gasilski zajednici v Ljubljani 251.957.25 din, posameznim gasilskim župam v Sloveniji 125.978.50 din in gasilskim četam (950 po številu) 755.872.07 din; torej je bilo za naše gasilstvo iz tega sklada lani nakazano 1.259.786.32 din.

— Banovinska skupščina Jugoslovanske Unije za zaščito otrok, sekcija za dravsko banovino v Ljubljani, bo v nedeljo, dne 26. februarja, v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti ob pol 10. Z banovinsko skupščino bo združena tudi revija 20 letnega razvoja mladinske zaščite v Sloveniji. Tozadnji pregled bo podan v obliki referatov, obenem pa bo razviden tudi iz grafičnih ponazoritev, ki bodo razstavljene v dvorani.

— Izpremembo rodbinskega imena je dovolila banska uprava dravske banovine Arturu Galuf, rojenemu v Mariboru in pristojnemu v občini Loče, okraj Slav. Konjice, v Galici.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine od 11. t. m. je objavljena »Odločba o uradnem priznanju razstave velesejmova v Ljubljani«, dalje »Uredba o spremembi in dopolnitvi uredbe o jugoslovanskem portfelju bivšega »Feniksa«, družbe za življensko zavarovanje na Dunaju, »Pojasnilo o carinjenju jeklenih udarnih letov za mehanske milatiline«, »Pojasnilo o carinjenju stearina«, »Seznam predmetov, ki se morejo uvažati iz neklirinskih držav samo z odobritvijo Narodne banke«, »Telefonski promet z Nemčijo« in »Pojasnilo o državnih taksah za uporabno dovolitev po gradbenem zakonu in stavbenih redih«.

— Slamorenica je odtrgala desno roko v zapetu 15 letnemu Špeu Vilibald, sinu žagarija Špeca, ki je zaposlen pri posestniku in lesnem trgovcu p. d. Cmolku v Marenbergu. Fant je pomagal pri rezanju krme. Valjani roglji slamorenice pa so zgrabili roko in mu jo odtrgali v zapetu.

— Goljufije bivšega bančnega ravatelja. Subotiška policija je dobila v zadnjih treh tednih nad 200 prijav iz Slovenije, Hrvatske in Dalmacije proti Klementu Berenyju, 43 letnemu bivšemu bančnemu ravnatelju, ki je s pomočjo častniških oglasov ogoljufal mnogo ljudi. Iskal je namreč inkasante in zastopnike za izmišljeno knjižno izdajo in zahteval od vsehake po 200 do 1000 din kavejce. Kavejce je prejel, pa je ni nikomur vrnil. Subotiška policija je pred mesecem dni aretirala Berenja zaradi nekih izgedov in tedaj se je zvedelo, da je po zagrebnih, ljubljanskih in pa splitskih častnikih z oglašil ogoljufal mnogo ljudi.

Ker pa ni bilo nobene tozadnje prijave, ga je policija izpustila iz zapore. — Odpeljali so ga v Osijek, kamor je pristojen. Iz Osjeka pa je Berenja izginil. Posebno veliko goljufij je zagrešil v Sloveniji, v Zagrebu, Vinkovcih, Našicah, Vukovaru, Splitu in drugod. Vsi oškodovanci se pritožujejo, da so dali Berenyju na račun kavejce po 200, 300, 500 in celo 1000 din, denarja pa niso dobili nazaj. Za Berenjem je izdana tiralica.

Zakaj trud

če pa mesto Vas opere

PERION

prav lepo Vaše perilo. — Domač, slovenski izdelek je!

— Pregled avtomobilov za ljubljansko okolico. V sredo, 22. febr. od 8—12 bo drugi letni pregled avtomobilov in motornih koles za okolico okrajnega načelstva Ljubljana-okolica v Ljubljani, Gradnovo nabrežje št. 17 (pred poslopjem oddelka za kontrolo mer, dohod iz Sv. Jakoba trga po Zvezdarski ulici), ker je cesta na desnem bregu Ljubljanice zaprta. Okrajno načelstvo Ljubljana poziva lastnike motornih vozil, da pravočasno pripeljejo vozila na kraj pregleda. Lastnikom, ki so za svoja vozila plačali vse predpisane takse, bo komisija odobrila uporabo vozila in izdala evidenčni tablici za leto 1939. Hkrati ponovno poziva okrajno načelstvo vse one lastnike motornih vozil, ki svoja vozila za tekoče leto niso prijavili, niti plačali pripadajočih taks, da to nemudoma store. Rok prijave je potekel že dne 31. januarja 1939.

— Ciganška nadloga v Savinjski dolini. Lepa Savinjska dolina trpi zadnje čase zelo zaradi ciganške nadloge. Cigani krajejo in ropajo kar na debelo po savinjskih vaseh. Tri ciganške družine so znane, da so si prilistale kar nekako domovinsko pravico v Savinjski dolini. Najbolj trpe zaradi ciganov občine Vransko, Mozirje in Gornji grad. Orožništvo je aretiralo te dni pet ciganov, pri katerih je našlo veliko količino blaga. Blago je bilo seveda zaplenjeno. Med aretiranimi cigani je neki 56 letni Silvester Huber, doma iz Topolšice, če so ti podatki sploh pravilni. Ta cigan ima na desni roki veliko zastarelo rano, ki jo je najbrž dobil pri kakšnem vplomu ali pretepu. Orožništvo sedaj poizveduje, kje bi se ta ciganški tolovac tako hudo stregel in zakaj ni maral do sedaj iskati zdravniške pomoči.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvice, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in slično. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Po državi

— Med tovarno vagonov in Jugoraso sklepana kolektivna pogodba. Na zahtevo 1200 delavcev Prve jugoslovanske tovarne vagonov, strojev in motorjev v Slavonskem Brodu je predsednik vlade g. Dragiša Cvetković pooblastil inšpektorja dela v ministertvu za socialno politiko in narodno zdravje inž. Jokiča, da na licu mesta posreduje pri podjetju, da se z delavci Jugorasa sklepa kolektivna pogodba, ki naj bi uredila vsa sporna vprašanja. Po daljših pogajanjih se je dosegel sporazum in pogodba je bila podpisana. Vsem nevalificiranim delavcem se je zvišala plača za najmanj 3 dinarje na uro, to je za 25% več kakor doslej. Vsi kvalificirani delavci dobijo 12% zvišanje plače. Ravnanstvo tovarne priznava organizacijo Jugorasa kot legitimno predstavništvo delavcev in ji bo dala na razpolago prostore za pisarne. Tovarna je tudi sprejela predlog delavcev za izvolitev delavskih zaupnikov v smislu zakonskih predpisov.

— Velik požar pri Bjelovaru. V noči od nedelje na ponedeljek je pogorel parni mlin Josipa Sabo- v Vel. Trojstvu pri Bjelovaru. Uničene je 40 stotov moke. Škode je nad 200.000 dinarjev, ki je le deloma krita z zavarovalnino. Kako je požar nastal, niso mogli ugotoviti. — V Biogradu na morju so tudi imeli velik požar. Zgorela je hiša in trgovina Ljube Manojloviča, ki pa je bil zavarovan za 200 tisoč dinarjev, tako da je škoda krita z zavarovalnino.

— V Bosni asfaltirajo ceste. Ministrstvo za javne gradnje je odobrilo 80 milijonov dinarjev za asfaltiranje ceste od Jajca čez Banjaluko do Bos. Gradiške na dolžini 130 km. Dela za en del ceste so že oddana, za drugi del pa so razpisana.

— V vlakcu se je obesil. V brzem vlakcu med Sarajevom in Brodom v stranišni vagoni se je obesil trgovec Stjepan Šajn iz Mostarja. Šajn je bil eden izmed najbogatejših mostarskih trgovcev in se je peljal zaradi hude bolezni na kliniko v Zagreb.

— Izvoz našega aluminija. Jugoslovanska tovarna aluminija v Lozovu si vedno bolj osvaja inozemska tržišča z odlično kvaliteto svojega surovega aluminija. Tako so v letu 1938 izvažali naš aluminij v Belgijo, Češkoslovaško, Romunijo in na Japonsko. Izvoz je preteklo leto znašal nad 1200 ton. Januarja je šla na Japonsko nova pošiljka aluminija in sicer okrog 120 ton.

— Avtomobil zgorel. V bližini novega pokopališča v Splitu je zgorel avtomobil, last tovarne La Dalmatienne v Dugem Ratu. V avtomobilu se je peljal okrajni načelnik iz Splita dr. Rajković v Dugi Rat zaradi likvidacije spora med delavstvom in upravo tovarne. Okrajni načelnik in in šofer sta v zadnjem hipu skočila iz avtomobila, ki je popolnoma zgorel.

— Korpulentnim in mišičastim, pri katerih se pokazujejo znaki raznih težav vsled nezadostnega izločevanja sokov, izoborno pomaga večtedensko pitje naravnega »Franz-Josef« greneke vode. Taki ljudje se morejo tudi doma — seveda pod nadzorom zdravnika — zdraviti za shujšanje. Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br 15 485 25 V. 35

— V Splitu se že kopljejo. Pretekla nedelja je bila v Splitu najtoplejši dan od novega leta sem. Ker je že nekaj tednov lepo vreme, je na soncu zelo toplo, in so se v nedeljo Splitčani sprehajali že brez sukenj. V kopališču na Bačevicah je bilo veliko kopalcev obeh spolov. Ze prejšnje dni so se kopali posamezni kopalci, preteklo nedeljo jih je pa bilo že nekaj sto.

— Huda nesreča otroka. Lonec vrele vode je prevrnil nase štiriletni sinček kraljevskega pomočnika Nikola Uzelac v Sisku in se hudo opek. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico, pa ni mnogo upanja, da bi ostal pri življenju.

— Huda avtomobilska nesreča se je zgodila v Stenjeju pri Zagrebu. Kmet Ivan Leskovar se je peljal na vozu, v katerega sta bila vprežena dva konja, proti Podsejedu. Nasproti je privozil neki zasebni avtomobil, ki je vozil pravilno po desni strani ceste. Za tem avtomobilom je vozil še drugi avtomobil, ki je hotel za vsako ceno prehiteti prvi avtomobil, pa se je zaletel v Leskovarjev voz. En konj je bil takoj ubit, avtomobil pa se je prevrnil v občestni jarek. V avtomobilu so bile poleg šoferja še tri ženske in en moški. Vsi so k sreči odnesli le lažje poškodbe, le materialna škoda je velika, ker je avtomobil čisto uničen.

— Boj treh ljudi z javni Save. Brod čez Savo v Trnju pri Zagrebu, čigar lastnik je Josip Sabo- lič, prevaža samo podnevi. Eno preteklih noči so morali nujno v Zagreb dva kmeta in ena kmetica. Na zagrebškem obrežju sta čakala na omenjeno trojico Ivan Kušnik in Dragotin Kantora. Trojica je sedla v navaden čoln in hotela na ta način priti na drugo stran Save. Čoln je bil izsušen in je propuščal vodo. Kmalu je bil poln vode in se je potopil. Vsi trije so padli v vodo in začeli klicati na pomoč. Njihova znanca na zagrebškem obrežju sta klicala lastnika broda Samboiča, naj s splavi prihití na pomoč. Samboič se pa, kakor trdita Kušnik in Kantora, ni odzval. Kljub temu so pone- srečenci srečno priplavali na zagrebško obrežje. Za zadove se sedaj zanima oblast.

— Divji lovi uničujejo divjačino. V križevskem okraju imajo zelo veliko divjih lovcov, ki brezobzirno uničujejo divjačino. Posledice so se pokazale v tej zimi, ko so vsi kupni lovi križevskega lovskega društva slabo uspeli. Nedavno so našli v gozdu ustreljenega velikega srnjaka, katerega divji lovi niso mogli odnesti iz gozda. Te dni so pri Glogovnici divji lovi ustrelili velikega jelena, težkega okrog 170 kg. Jelen je bil šeststerak s krasnimi rogovi. Divji lovi so hoteli te rogove prodati v Križevcih. Prinesli so jih skriti v mesto, aledil jim je pa lovski čuvaj Milčič, ki je opazil skupino dvajsetih divjih lovcov na lovu na jelena. Čuvaj jih na lovu ni mogel prijeti, pač pa jim je ustrelil dva psa, da bi imel dokaze. Drugi dan je šel v isti gozd, pa je našel oba psa obešena na drevo. zraven pa je bil listič, na katerem so mu divji lovi zagrozili, da bo tudi on čez nekaj dni tako visel. Ko so divji lovi v Križevcih skušali prodati jelenove rogove, je lovski čuvaj opozoril nanje policijo. Ko so jih stražniki hoteli aretirati, so zbežali, rogove pa pustili.

— Gozdni čuvaj obstrleli kmeta. V gozdu Popovac blizu Siska je lovski čuvaj Ljubomir Vračarevič obstrleli kmeta Pavla Sokoloviča, ki je v gozdu brez dovoljenja sekal drva.

— Zaradi psa ubil soseda. Iz Banjaluke poročajo, da je v vasi Dol. Doc kmet Mate Petrovič ubil svojega soseda Petra Banoviča, ker mu je ranil lovskega psa. Petroviča so orožniki zaprli.

— Aretirani odvetniški koncepti. Zagrebška policija je aretirala dr. Teodorja Gonda, bivšega odvetniškega konceptista iz Novega Sada. Ugotovilo se je namreč, da je dr. Gonda že dal časa nabiral prispevke za neki »odvetniški almanah«. Hodil je po raznih mestih in obiskoval premožnejše odvetnike. Pojavil se je tudi v Celju. Za to je zvedela zagrebška odvetniška zbornica, ki je bila točno poučena, da se ne pripravljati noben almanah in je zadove naznanila policiji. Dr. Gonda je protestiral proti aretaciji in hotel dokazati, da je njegov posel pošten pa se mu dokaz ni posrečil in so ga odpeljali v zapor. Doslej je ugotovljeno, da je dr. Gonda na račun almanahac nabral nad 12.000 dinarjev.

— Dijakinja pila črnilo. Učenka prvega razreda zasebne trgovske akademije v Sarajevu Ela Šalom je izpila večjo količino pisalnega črnila v samomorilnem namenu. Ob semestru je namreč dobila slabo oceno. Prepeljali so jo v bolnišnico. Njeno stanje je resno.

— Zalostna smrt vaškega nasilneža. V Granešinskih Novicah pri Zagrebu sta se aprila trgovski potnik Pavel Budisavljevič in kmet Peter Smrček. Smrček je bil znan nasilnič, ki je teroriziral svoje sosesčane. Usodni večer je prišel Smrček k baraki Budisavljeviča, kjer ga je začel zmerjati. Ko je Budisavljevič prišel iz svoje barake, je Smrček nameril proti njemu samokres. Budisavljevič, ki je dobro poznal Smrčka in njegovo nasilnost, je pograbil kol in z njim udaril Smrčka po glavi. Smrček je bil takoj mrtel. Budisavljevič se je sam naznanil orožnikom.

Ljubljana, 15. februarja

Gledališče

Drama. Sreda, 15. febr.: Potovanje v Benetke. Premierski abonma. — Četrtek, 16. febr.: Dobrudža 1916. Red. Četrtek. — Petek, 17. febr.: zaprto. (Gostovanje v Celju: Upniki na plan). — Sobota, 18. febr.: Potovanje v Benetke. Izven.

Opera. Sreda, 15. febr.: zaprto. — Četrtek, 16. febr.: Cavalleria rusticana. Glumači. Debut gđ. Labošev in Polajnarjeve. Red. A. — Petek, 17. febr.: Prodana nevesta. Gostovanje Jarmile Novotne. Izven. — Sobota, 18. febr.: Jesenski manevri. Premiera. Premierski abonma.

Radio Ljubljana

Sreda, 15. febr.: 12 Operetni napevi (plošče) — 12.45 Poročila, 13 Napovedi — 13.20 Koračnice in polke (plošče) — 14 Napovedi — 18 Mladinska ura: a) Iz življenja južnoameriških Indijancev (g. dr. V. Bohinec); b) Nekaj okvirjev za slike (g. Miroslav Zor) — 18.40 Sestav Slovenije po stanovih (g. Milan Valant) — 19 Napovedi, poročila 19.30 Nac. ura — 19.50 Prirodopisni kotiček (g. prof. Fr. Pengov) — 20 Melody jazz — 20.45 Musorgski Ravel: Slike z razstave, sinf. suita (plošče) — 21.15 Koncert na violončelu, g. Čenda Šedlbauer, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Cimermanov kvartet.

Drugi programi

Sreda, 15. februarja: Belgrad: 20 Humor — 21 Macedonske narodne pesmi. — Zagreb: 20 Zakopani — 20.20 Zab. gl. — 20.50 Plošče — 22.20 Plesna glasba. — Praga: 19.25 Vojaška godba — 20.30 Ork. konc. — Sofija: 19.15 Puccinijeva opera »Madame Butterfly«. — Varšava: 19. Koncert iz Poznanja — 21 Klavir. — Budimpešta: 19.15 Cig. ork. — 20.40 Operni ork. — 22 Jazz — 23 Ork. konc. — Trst-Milan: 17.15 Kvartet — 21 Opera »Saloma«. — Rim-Bari: 21 Opereta. — Dunaj: 20.10 Mladinska ura — 21 Pihala — 22.30 Zab. konc. — Königsberg: 21.15 Cimbal. — Vratislava: 21 Ples in zabava. — Frankfurt: 21 Ork. konc. — Beromünster: 20 Sinf. konc. — Strasbourg: 20.30 Simfonični koncert.

Prireditve in zabave

Šentpetersko prosvetno društvo priredi jutri, v sredo, ob 8 zvečer v prostorih Prosvete spomin- sko svečanost ob smrti papeža Pija XI. O življenju velikega pokopnika in njegovem delovanju kot duhovni vladar vesoljnega katoliškega sveta govori domači g. župnik Košmerli. Vsi člani prosvetnih ter verskih organizacij šentpeterske fare so k predavanju vljudno vabljeni.

Zalno kmemoracija ob smrti papeža Pija XI. bo drevi v društvenih prostorih Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov v Rokodelskem domu. Pričetek bo ob pol 8 zvečer.

Prosvetno društvo Trnovo priredi drevi ob 8 v društvenem domu Karunova ulica 14 žalno kmemoracijo v spomin smrti papeža Pija XI. Govori g. prof. dr. Ignacij Lenček. Vstop prost.

»Bodi zdrava domovina« in še več drugih Benjaminovih in Gustav Ipavčevih zborov nam bo zapel pevski zbor Ljubljanskih Zvona na svojem koncertu v petek 17. t. m. ob 20 v veliki filharmonični dvorani. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

Mrakova igralska skupina ponovi tragedijo »Grohar« kot dijaško predstavo v četrtek ob pol štirih popoldne v frančiškanski dvorani. Predprodaja vstopnic v Pax et bonum v frančiškanski pasazi.

Predavanja

Ljubljanska sadjarska in vrtnarska podružnica ima svoje redno predavanje v sredo 15. februarja t. l. ob 19 v kemijski dvorani na I. drž. realni gimnaziji (realni) v Vegovi ulici. Predava g. Lenard Frido o obrezovanju dreva z ozirom na oblike, narvne pojave in rodovitnost. Vstop prost.

Sestanki

Šiškarji — možje in fantje! V četrtek 16. februarja ob 20.15 priredi fantovski odsek v samostanski dvorani širši sestanek, na katerem bo imel aktualno predavanje g. Tersegla.

Naše dijaštvo

Kongregacija akademika ima svoj redni sestanek drevi točno ob četrt na osem v frančiškanski kapeli.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva c. 1, mr. Bahovec, Kongresni trg 12, mr. Komotar, Vič-Tržaška cesta.

Poizvedovanja

Najden je bil na Bleiweisovi cesti prstan in ura v Šelenburgovi ulici. — Oboje se dobi v uršulinskem samostanu na Kongresnem trgu.

Anekdota

Pisatelj kriminalnih romanov Edgar Wallace je bil najdenec. Ko je hodil še v šolo, mu je nekoč dejal neki sošolec: »Veš kaj, Edgar, ti nisi toliko vreden kakor jaz. Ti vendar nimaš etaršev. Tebe so tuji ljudje vzeli za svojega in te sedaj imenujejo »svojega otroka.«

»Nasprotno,« je odgovoril mali Sherlock Holmes, »to je znamenje, da sem jaz dober, dragocen otrok, ker so me moji etarši izbrali. Tvoji etarši pa niso imeli nobene izbire in so morali vzeti, kar so dobili.«

»Presneto, kmalu bi pozabil vreči pismo v na biralnik.«

Kaj pravite?

Ti uboga zemljepisna znanost Ljubljancem! V Ljubljani se mudi plesalska skupina, ki je baje z južnoindijskih otokov. Ljubljancem nimamo pravice očitati Francozom in Angležem, če manj pa Holandcem, da ne vedo, kje so prav za prav njihove kolonije. Gospodari gumijevih, sladkornih in kokosovih nasadov v Parizu, Londonu in Amsterdamu to dobro vedo! Vendar pa nas je nekaj v Ljubljani, ki smo morali kimali snoti in nocoj uglednim gospodom in finim damam, kako so nam priporočale: »Da, ti Havajski otoki, to so nekaj kolo-to-sa-sa-inega!« Na plakatih smo brali, da so te »mlade« punce z otokov Java, Sumatra, Celebes in še z nekega majhnega otoličja Bali. Pisec teh vrstic je dobil temeljit vtik, ko je te otroke navedel pred petnajstimi leti za Havajske otoke. Pa je hitro popravil pri naslednji konferenci, ko se je spomnil, da Sumatra, Java, Celebes in Borneo in zraven tudi otok Bali spadajo v Sundsko otočje. Toda težko je bilo to dopovedati ljubljanskim damam, naj bodo narodne ali mednarodne, da to niso nobene havajske, temerč javanske plesalke. Ljubljancem smo lahko kar v sprejemno vse po desetih, petnajstih letih, kar je bilo včasih moderno. Lepa Otero je blestela v Parizu okoli l. 1890, v Ljubljano je prišla kot svetelno znana plesalka l. 1928. Ples z otoka Bali je bil moderen l. 1926—1927 in če ne verjamete, pogledajte nemške revije iz teh let. Tudi naša Alma Karlinova iz Celja — piše sicer v nemškem jeziku — je baje videla te izvrstne pleske. Toda po devajstih let petnajstih letih prihaja redno moda v Ljubljano! In Ljubljancem smo zelo nardučeni ter napolnimo naše gledališče, če nas pridejo obiskat tako ugledne osebnosti, kakor so prebivalci holandskih kolonij z južnega morja s svojimi ostarelimi plesi, ki so bili točno pred petnajstimi leti v Berlinu v modi, v Parizu pa pred devajstimi leti. Ljubljancem je treba k okusu čestitati: domač pevec, domač igravec, domača plesalka, to ni nič vredno. To, kar milostno prepušča pariška in berlinska moda skromnemu provincialnemu mestu, čeprav središču kulture nekega naroda, namreč Ljubljani, to velja in temu je treba ploskati! Za domače umetnike je škoda denarja in je škoda časa, za te davno oguljene pleske z Balija, za to pa visoka stopnja v Narodno gledališče nikdar ni premajhna!

Ljubljana

Nevaren požar na Barju

Ljubljana, 14. febr.

Marljivo je v umnega gospodarja Franceta Jarca, ki ima svojo vzorno domačijo v Crni vasi, nekoliko naprej od nove cerkve sv. Mihaela, okoli katere prav sedaj mestna vrtnarja napravlja lepe nasade, je sredi zadela huda požarna nesreča. Že okoli 18.50 so se čuli po lžanski cesti klici: »V Crni vasi gorijo!« Solški upravitelj barjanske šole, g. Tit Grčar, je ob 18.55 že telefonično obvestil gasilsko postajo v Mestnem domu, da gori pri poselniku Jarcu v Crni vasi. Poklicni gasilci pod vodstvom poveljnika g. Furlana so takoj odhiteli z veliko motorno brizgalno na kraj požara, kamor je že poprej prispela s svojo motorno barjanske gasilske četa pod vodstvom g. Ivana Vrbinca. Kmalu nato so prihiteli na pomoč tudi prostovoljni gasilci pod vodstvom g. Poldeta Zupančiča in naposled gasilska četa iz Laverce, kajti velikanski ognjeni stebel je kazal, da gori cela Crna vas in je daleč po Barju bilo vse razsvetljeno. Iz neznanega vzroka je nastal požar v Jarčevem velikem kozolcu-dvojniku z osmimi štanti. Gasilci so napeli vse moči, da so požar omejili, kajti bila je velika nevarnost, da se vnamejo še sosedna poslopja in hiše, ker je takrat pihal močan južni veter. Gašenje je bilo težavno, ker so morali gasilci napeljavati vodo iz jarkov in je bil na razpolago samo hidrant ob cesti skozi Crno vas. Naporno gašenje je trajalo do 22.30. Nato so se gasilci vrnili domov. Poklicni pa so pustili na pogorišču gasilsko stražo, ki je imela še mnogo posla vso noč in še danes dopoldne.

Letos je to prvi požar v okolici ljubljanske občine. Kako je požar nastal, še ni dognano. Gospodar France Jarc je ves obupan. Požar mu je uničil velik kozolec, poleg tega vso zalogo sena, okoli 15.000 kg, dalje 500 kg slame, en voz, 10 m³ drv in razno poljsko orodje. Gospodar je prišel v veliko stisko, kajti zgoraj mu je vsa krma, ki jo je imel pripravljeno za rejo 12 glav lepe goveje živine. Danes je policija uvedla poizvedbe, ki bodo najbrž dognale, kako je požar nastal.

1 Za zavetišče bednih v cukrarni so v počastitev spomina na brata ljubljanskega župana dr. Jura Adlešiča darovale organizacije mestnih uslužbencev in posamezni uslužbenci 2087 din, prav tako je pa za ta novi mestni socialni zavod podaril g. Avgust Agnola, trgovec na Tyrševi cesti 10, 500 din. Dobrotnikom najbenednejših izreka mestno poglavarstvo najtoplejšo zahvalo.

1 Najvišji predstavnik slovenske znanosti in umetnosti v Belgradu. Včeraj je odpoval v prestolnico predsednik slovenske Akademije znanosti in umetnosti vodja slovenskega inštituta ljubljanske univerze profesor dr. Rajko Nahtigal. Obiskal bo poglavitne tamošnje državno in kulturno politične činitele, da v imenu svojega visokega zavoda naveže z njimi osebne stike ter stori tehtne korake za čim plodovitejšo delovno inavguracijo naše mlade Akademije.

1 Katehetski sestanek bo drevi ob pol 8 v Semeniški ulici št. 2.

1 Sever je zmagal jug. Prav 13 dni v februarju smo imeli lepo in sončno vreme z jutranjim zmernim mrazom. V ponedeljek zvečer, so se pojavili neki znaki, ki so napovedovali naglo spremembo vremena. Iz kanalov se je razširjal zadušljiv plinski smrad. Megle so se dvignile. Včasno nebo je bilo močno zatemnjeno. Ponoči je začelo deževati. Proti jutru je dež ponehal. Oblačno vreme se je podnevi umaknilo lepemu. Nastopilo je popoldne jasno in sončno vreme. Kamniške in druge planine so se pokazale v vsej svoji planinski krasoti.

1 Gasilski tečaji. Gasilska zajednica v Ljubljani prireja pod vodstvom starešine dr. Kodreča in strokovnjakov prav marljivo gasilske tečaje, ki se jih udeležujejo gasilci z dežele. Tak tečaj traja sedaj že 5 dni. Včeraj so si udeleženci tečaja ogledali gasilsko orodje in naprave poklicnih in prostovoljnih gasilcev v Mestnem domu.

ZDRAVJE

s pomočjo zdravilnih rastlin z uporabo »HERSAN CAJA«, posebnih zdravilnih mešanico po receptu dr. R. W. rastlin po receptu dr. R. W. Pearson, glavnega zdravnika v Bengali (angleška Indija). Vrednost »HERSAN CAJA«, pri bolnih: poštenosti, ženskimi lednim krvnega obtoka, menstrualnih, bolečin, mikreln, elje (mesečno perilo), ledvenih bolečin, revmatizmu, ledvenih bolečin, boleznih jeter, žolčnih motenj, zadržanju, zaprtju, nalah, zadržanju, zaprtju, protinu, črevesnih boleznih, hemoroidih, spolnem in preloz, trem debljenju in proti zrak. »HERSAN CAJA« se dobi v vseh lekarnah. Reg. S. št. 19834-33.

1 Namesto venea in v počastitev spomina umrlega g. Valentina Urbančiča, trgovca v Ljubljani, sta darovala g. Stanislav Hlusička, ravnatelj Češke industrijske banke v Ljubljani, in g. ing. Fr. Manda, poslovodja tv. »Unitas«, univ. tehnična služba d. z. o. z. v Ljubljani, vsak po 100 din, skupno 200 din, Jugoslovanski češko-slovaški ligi v Ljubljani.

1 V počastitev pok. ge. Neže Vovko sta za mešne reveže darovala g. Emil Kandare, višji fin. svetnik, Mišičeva 25, in g. Tone Vovko, Kolodvorska 35, vsak po 100 din, mestni socialni urad je pa v znamenje teh daril položil na krsto dva venca s travki v mestnih barvah. Darovalcema izreka mestno poglavarstvo najlepšo zahvalo.

1 Tečaj za mojstrske izpite se bo pričel v četrtek 16. februarja ob 8 zvečer v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12. Tečaj bo vodil tajnik banske uprave g. Franc Sink. Predavanja bodo v torkih in četrkih ob 8 zvečer v Rokodelskem domu. Vsi, ki se želijo tečaja za mojstrske izpite udeležiti, naj pridejo jutri pred 8 zvečer v prostore Rokodelskega društva v Rokodelskem domu.

1 Zveza slovenskih obrtnikov obvešča vse obrtnike in obrtnice, da je rok za prijavo prihodnje podaljšane do 28. febr. t. l. Glede informacij se obračajte na Zvezo slov. obrtnikov, Kolodvorska ulica 25.

1 Slovensko-italijanska umetniška razstava. V soboto bosta odprla v Jakopičevem paviljonu slovenski slikar Avgust Černigoj, doma iz Trsta, in italijanski kipar Ugo Cara umetniško razstavo. Avgust Černigoj je v Ljubljani dobro znan. L. 1925. se je pojavil v našem umetniškem življenju, kjer je zastopal predrzno konstruktivistično smer. Černi-

goj se je nato vrnil v Trst, kjer je mnogo delal ter se nato vrnil k slikarskemu realizmu. V tej smeri se je povzpelo zelo visoko. Že lani je prvič razstavil v Ljubljani, sedaj pa razstavlja drugi in sicer razstavlja okoli 40 slik. Z njim razstavlja po svetovni vojni tudi prvič eden izmed italijanskih umetnikov Ugo Cara, 31 letni Tržačan, ki pa si je pridobil že odlične sloves s svojimi skulpturami, kot eden najodličnejših italijanskih likovnih portretistov. Cara bo razstavil 17 plastik.

1 Svengalijevi poizkusi. Včeraj popoldne je znani psihološki virtuoz g. Svengali povabil v belo dvorano Uniona ljubljanske častnikarje ter drugo občinstvo, da je pred njimi razložil temelje svoje eksperimentalne psihologije, ki jo sam imenuje parapsihologija, kakor se je ta naslov pač udomačil že pri nekaterih narodih. G. Svengali je v svojih uvodnih besedah pojasnil svoje stališče do te težke veščine. Že v načelu je odklonil vsako domnevo, da gre tukaj za kakšno mistiko ali poseganje v nadnaravne sfere, temveč zgolj le za naravne pojave, ki so pri natančnem študiju umevni. Taki pojavi so prenos misli, volje, čustva, jasnovidnost, sugestija in podobno. Hvalevredno je za g. Svengalija, da je odklonil uporabljanje hipnoze, ki je za duševno stanje skrajno nevarna in hipnotizer ne more brez rizika za medijevo zdravje je kar na lepem uporabi tega sredstva. Zelo simpatično stališče je tudi g. Svengali zavzel o vprašanju napovedovanja bodočnosti. Odkritost g. Svengalija, ki je mirno priznal, kaj zna in česar ne more zanesljivo znati, na primer napovedovanje bodočnosti, je ugajala. Izvajanja g. Svengalija in potem še razni eksperimenti, katerih so za posredovalce in predmet bili nekateri znani ljubljanski častnikarji, je med občinstvom ugodno odjeknila. Priznati moramo, da se je g. Svengaliju posrečilo pripraviti občinstvo o svojih sposobnostih. Obisk obeh Svengalijevih večerov občinstvu zato priporočamo.

1 Pocenji so bili radijski aparati. Neki brezposelni agent se je vdinjal pri ljubljanskih trgovinah z radijskimi aparati, ki so mu zaupale nekaj svojega blaga. Mož je aparate prodajal, denarja pa ni vračal lastnikom, temveč si je pridržal kupnino in provizijo. Včeraj je prišel na policijo najprej en trgovec z radijskimi potrebščinami, takoj za njim še drugi in policija sklepa, da se bodo pri njej zgledali kmalu vsi trgovci z radijskimi potrebščinami, kar jih je v Ljubljani. Moža je policija zaenkrat spravila pod ključ. Primeri slinih ponovnih in goljufij se stalno ponavljajo v Ljubljani in zato bi bilo potrebno, da kupci in trgovci zaščitijo ugled potniškega stanu na bolj radikalen način, vsaj z uvedbo stalnih in kontroliranih legitimacij. Nikakor ne gre, da bi bil vsak propadli človek potnik, agent, akviziter za katerokoli blago. Kakor čujemo, namerava ljubljanska policija v poslovanje takih lažnjivih potnikov posvetiti z ostro lučjo.

Maribor

10 km vodovodnih cevi na Pobrežje

Rezervni vodnjaki v mestu - rezervna pogonska naprava

Mestni vodovod ni samo eno najvažnejših podjetij za mestno občino in njeno gospodarstvo, mnogo važnejša je njegova naloga v pogledu preskrbe mestnega prebivalstva z zdravim pitno vodo. Meščani bi se šele tedaj zavedali, kaj pomenja za mesto vodovod, če bi ta naprava naenkrat iz kakšnega razloga odrekla.

Mestni vodovod je bil zgrajen leta 1902. Skrajša je imela podjetje velike težave, ker je imela skoraj vsaka hiša svoj vodnjak ter so se posestniki branili instalacijskih stroškov. Šele ko je izšel omenjenega leta tudi vodovodni zakon za Maribor, na podlagi katerega so posestnikom vodnjake zasuli in ko je dala mestna občina zaufati tudi svoje javne vodnjake, ki so stali skoraj na vseh trgih in tudi v mnogih ulicah, si je vodovod osvojil mesto ter je z leti začel prodirati tudi v okolice. Tam pa ima še težje stališče. Edino v enem delu Studencev in pa v tistem delu Krčevine, ki se stika z mestom, imajo okoličani vodo-

vodno napeljavo. Zadnje čase pa se je začela zanimati za vodovod tudi predmestna občina Pobrežje. Vodstvo mestnega vodovoda je sedaj izdelalo natančne načrte za napeljavo vodovoda na tiste dele Pobrežja, ki so strnjeno naseljeni.

Načrt predvideva 10 km dolgo novo omrežje, ki bi napajalo z vodo Špessovo selo, Nasipno, Drevoredno, Cankarjevo in Gregorinovo ulico, del ulice Ob gozdu, del Zrkovske ceste od Mejne do Drevoredne, cesto na Brezje od Mejne ulice do pobraških pokopališč, Zagato in Ptujsko cesto od Tržaške ceste do Solške ulice. Glavna cev bi se ocepila na Tržaški cesti ter bi se položila po Nasipni ulici do ocepca Cankarjeve ulice. Stroški za zgraditev omrežja so preračunani na 2.800.000 din ter bi se krili s prispevkom mestne občine v znesku 1 milijona din, s prispevki posestnikov, ki se bodo priključili na vodovod, in s prispevkom občine Pobrežje. Vsi stroški pa bi se v doglednem času sami amortizirali.

truplo prepeljali v Slovenjgradec. — Naj počivajo v miru!

1 Mahovska sekcija SK Železničarja je nastopila v nedeljo v Murski Soboti proti tamkajšnjemu mahovskemu klubu ter je zmagała v razmerju 5:2. Ena partija je bila prekinjena ter je izpadla v korist Železničarja. Revanžna tekma bo v nedeljo v Mariboru.

1 Kje je Sved Sven Beg? Mariborska bolnišnica je dobila iz Stockholma pismo z naslovom »Sven Beng, banovinska bolnišnica, Jugoslavija«. Ker pa tega Sveda ni v mariborski banovinski bolnišnici — očitno se najbrže nahaja v kakšni drugi bolnišnici v naši državi, mu bo težko izročiti pismo, če ga ne bodo na kak način odkrili.

1 V sodni dvorani aretirana zaradi krivega pričevanja. Pred okrožnim sodiščem v Mariboru se je zagovarjal v ponedeljek dopoldne vinčar Anton Bohel iz Počenika, ker je svoji sestri Rozi Hauc skvaril iz masčevalnosti 1280 litrov vina na ta način, da je pri prešljanju polil grozdje s petrolejem. Pri razpravi je bila zaslišana kot priča tudi Ivana Kuster, katero pa je dal sodnik sredi razprave zaradi krivega pričevanja aretirati ter odpeljati v sodne zapore. Priča se je sicer protivila ter je kričala na ves glas, vendar je bilo vse zaman. Razprava proti obtoženci pa je bila zaradi tega prekinjena in preložena na poznejši čas.

1 Smrt na vešalih, dosmrtno ječe in sedaj svoboda. Včeraj je bilo izpuščenih iz zaporov mariborske kaznilnice 20 kaznjencev. Večinoma so bili ta takšni, ki so sedeli več let zaradi uboja in tatvin, trije pa so bili med njimi, ki so prišli na svobodo, dasi so bili svojočasno zaradi umorov obsojeni na dosmrtno ječo ali 20 letno ječo. Eden od njih, Karl Bevc iz Virštanj, je bil obsojen dne 5. marca 1923 pred celjsko poroto na smrt na vešalih. Kazen mu je bila pozneje izpremenjena v dosmrtno ječo, ker se je pa dobro obnašal, je bil deležen raznih amnestij in tako je prestal samo 16 let ječe, ko so ga sedaj izpustili v svobodo.

1 Čigav je plašč? Policija je aretirala nekega J. P. iz Limbuša, ki je prodajal po mestu siv ženski plašč z ovratnikom iz umetnega astrahana. Ker ni mogel povedati, odkod mu je plašč, sumi policija, da izvira najbrže iz tatvine. Plašč je na policiji.

Gledališče

Sreda, 15. febr.: zaprto.
Četrtek, 16. februarja, ob 20: »Automatidy«. Red D.

V živalskem vrtu Brockfield v Chikagu imajo velikega pitona, ki je nekaj obolel in ga živinozdravnik vsak dan zdravi. Piton pa je tako močan in poleg tega ena izmed najbolj strupenih kač, da ga mora držati trinajst mož.

Nova manufakturna trgovina

V Prešernovi ulici št. 16, nasproti Mestne hranilnice ljubljanske,

odprej z današnjim dnem novo manufakturno trgovino za dame in gospode. Najnovejši modni vzorci od priznanih tuzemskih in inozemskih tovarn. — Gotovo bodo prijali tudi vašemu okusu. Pridite in ogledite si!

JULIJ VONCINA

Kranj

Smrt gorenske korenine. V vasi Zerjavki pri Smedniku je umrla v ponedeljek, 13. februarja, 94 letna Terezija Oselj roj. Grilc. Še lansko leto je peš obiskala svojo hčerko, ki je poročena v Kranju. Skoraj neverjetno se sliši, pa je vendar resnica, da je še kot 93 letna žena žela pšenico. Pokojnica je rodila 9 otrok, od katerih živita sedaj le še dva, zapuščila pa kar 30 vnukov in 24 pravnukov. Pogreb bo danes, v sredo dopoldne.

Celje

1 Celje ob smrti papeža Pija XI. Včeraj ob 8 zjutraj je bila v opatijski cerkvi sv. Danijela slovesna žalna sv. maša, ki jo je opravil opat g. Peter Jurak. Službe božje so se poleg občinstva udeležili mnogi celjski odličniki ter zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Fantovsk odsek I. je poslal k žalni službi božji posebno triletno delegacijo v krojih in s pravnimi, zavitim v črn flor. Pa mestu plapolajo z javnih in tudi privanih hiš žalne zastave.

1 »Upniki — na plan!«, veseloigra na celjskem odru. Ljubljanska drama bo uprizorila v petek, 17. februarja v celjskem mestnem gledališču lepo veseloigro »Upniki — na plan!« Predstava je za abonma. Neabonenti dobe vstopnice v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi.

1 Pri okrožnem sodišču v Celju bo 17. marca ob 9 dopoldne v razpravni dvorani št. 9 javna dražba različnih zaplenjenih predmetov, kakor obleke, perila, zlatnine, srebrnine ter orodja.

1 Banovinska trsnica v Dramljah pri Celju razglašala, naj se interesi obračajo pri nakupu trsnice direktno na upravo trsnice v Dramljah.

1 Po evidenci javne borze dela je število brezposelnih na njenem področju naraslo v 10 dneh od 1.370 na 1.419. Od teh je 1.191 moških in 179 žensk; delo dobijo: 6 rudniških vozačev, 6 rudniških kopačev, 6 kuharic in še nekaj služb.

1 Sestanek izprašanih strojnikov in kurjačev v Celju, na katerem je poročal o delu Zvezestrojnikov in kurjačev, sekcije Ljubljana, g. Škerli, je potekel v najlepšem redu. Posebno mnogo govora je bilo o osnutku dodatka h kolektivni pogodbi za strojnike v tekstilni stroki.

1 Fantovski odsek II. ima drevi ob 8 svoj redni sestanek v Mladinskem domu v Gaberjih. Fantovski odsek I. pa svoj redni sestanek ob 8 v Orlovskem domu.

1 Pri »voglarjenju« so ga zbili do nezvesti. V ponedeljek je bila v šmartnem »ohcet« pri Strausovih, na katero je prišlo po starem običaju voglati veliko fantov, ki so prepevali pod oknom nevestine hiše. Med fanti že dalj časa ni pravega tovarišstva, zato so se tudi ti gledali grdo. Ob 1 ponoči se je 27 letni posestniški sin Pečnik Alojz vračal s svojimi prijatelji proti domu. Takoj blizu hiše je planil vanj Smodej Jože in mu zasadil nož globoko v tilnik, da se je Lojze takoj onesvestil in padel ves krvav po tleh. Nato je priskočil še neki Grobelnik in Lojzeta zdelal po glavi in vsem telesu z bikovko in mu prizadel smrtno nevarne poškodbe. Nezvestnega Lojzeta so fantje odnesli do Lipičnikovih, kjer so mu nudili prvo pomoč in ga rešili smrti. Lojze je namreč silno krvavel. Včeraj ob 9 dopoldne so ga prepeljali z reševalnim avtomobilom v celjsko bolnišnico, kjer so ga takoj operirali. Njegovo stanje je zelo nevarno. Napad na Lojzeta je sad sovraštva, ki ga imajo nekateri fantje proti Lojzetu in njegovim prijateljem, ki so dobri člani naše fantovske organizacije.

Jesenice

Žalna komemoracija za pokojnim papežem Pijem XI. bo drevi ob 8 v veliki dvorani Krekovega doma. Pri proslavi sodelujejo vsa naša društva.

1 Delavski sestanek ZZZD. V četrtek, dne 16. februarja ob 8 bo v Krekovem domu sestanek delavstva z dnevnim redom: Poročilo predsednika centrale o vstopu ZZZD v Jugoras in lokalne tekoče zadeve. Jeseniško delavstvo je vabljeno, naj se tega sestanka v čim večjem številu udeleži.

1 Avtobus k Sv. Križu. Za poletno (in tudi že pomladansko) sezono se nam obeta redna avtobusna zveza od kolodvora na Jesenicah k Sv. Križu. Številni posetniki tega našega prijaznega letoviškega kraja in Golice bodo to z veseljem pozdravili.

1 Povečana skladišča v Hrenovici. KID namestila zgradila na Hrenovici nova skladišča starega in novega železa in bo zato potreben nov tir za ozkotirno železnico iz tovarne na Hrenovico. Minuli petek je bila v prostorih občine anketa, katere so se udeležili zastopniki občine, KID, železnice, banovine in župnega urada. Občina ne postavlja za ta načrt nobene ovire, treba bo le upoštevati nov regulacijski načrt in bo morala KID zgraditi novo cesto v smeri od Lukomanovega trga do Hermana, vsekakor z nadvozom. Tudi bo treba prestaviti cerkev na novo predvideno mesto za cerkev ob začetku Obrtnice ulice.

KULTURNI OBZORNIK

Mariborsko gledališko pismo

Zadnje tedne je uprizorilo mariborsko gledališče dve uspešni premieri: **Fodorovo Maturu** in **Anjelka Štimca: Autmelody**.

Fodorov: Matura

Fodorova igra je tipična družabna igra, kakršno pišejo z velikim dnevnim uspehom Madžari. Pored problem se načne prav na površini, toliko da se pokaže lahka kri, vse ostalo uredi spretna improvizacija značajev in prizorov, ki se ravna po načelu največje odreke učinkovitosti, mnogokrat v satirično zarisani obliki. Fodorova Matura obravnava naslovni problem nič slabše in nič bolj, kot številna dela, ki analizirajo vprašanje vzgojiteljske proračunane učinkom na protivzgojiteljski kompleks, ki ga ima vsak človek iz svojih šolskih let. Režija g. J. Koviča je v okviru našega ansambla lepo uspešna. Prijetno presenečenje je bila nova, okusna inecenacija. Glavno žensko vlogo Slaparijevo je igrala gđc. Branka Rasbergerjeva z vezo izraznostjo svojega v bistvu tragično nastrojenega talenta. Manjšo prepričevalnost v navnihi prizorih je izenačila z močno igro v tragičnih trenutkih. Močna in trpki resignaciji je bila Elvira Kraljeva kot dr. Mate. Ravnatelja Dvornika je igral z nekoliko ekstatično maseko g. Rado Nakrest. V svoji uspešni igri je poudarjal boli mladega, za čari mladosti dovzetnega človeka, kot poklicni tip svoje vloge. Prav dobra v komičnem žanru je bila ga. Gorinskova kot profesorica Mozolje. Enako so ugajale gđc. Starčeva kot telovadna učiteljica, ga. Savinova kot Voglarjeva in gđc. Simčeva kot Sirkova. Nekoliko preblizu tal je igral g. Pavle Kovič profesorja Čebulo. Uspešno šaržo je podal g. Košič kot šoleki sluga. Omeniti še moramo gg. Crnoborega kot prof. Vidoviča, Pavla Rasbergerja kot prof. Štrka in Justa Košuto kot prof. Siško, Danila Gorinska kot dr. Vrtača, Eda Verdonika kot športnika Kranjca in pa gđc. Marijo Veldinovo in Vida Zoharjevo kot učenki.

Štimac: Autmelody

Druge odsko uspešna primera je **And. Štimac: Autmelody**. Delo je tipičen eksportni izdelek, kakršne pišejo zadnji čas naši južni bratje, ki iz mondenskega nastopstva koketirajo z velemestnimi problemi, namesto da bi se poglobili v žive, domače motive. Psihološko gre tu za zanimiv pojav kompenzacije za manjvrednostni komplek

s primitivca, ki je vedno združen z žrtvijo moralnih vrednot, moralno brezbriznostjo samovoljnega izkoreninjenja. V tej monodno improvizirani revialno-dramski reportaži, ki se dogaja nekje v »velikem svetlu«, kjer udarja motorizirana civilizacija v akordnem tempu, je avtor načel skoraj vsa pečeča in sporna vprašanja današnjega časa, ne da bi se prav za prav niti za eno ogrel, ne da bi niti eno iz srca zasovražil. Tako obravnavanje nas epominja duhovite in brezvestne intelektualnosti, ki je bila v modi za fin de siècle in značilna za Wildeja. Toda v dekadentki dialektiki tli še vendarle nekaj odpor zoper meščansko bornirnost, torej nekaka svetla, borbena ideja, neka vera, da se da svet izboljšati. V Štimčevem delu ni sledu kakke vere, kakkega upanja; avtorja nosi struja mehanizirane civilizacije, kateri se zna kameleonsko, brez duše prilagoditi.

Predstava je bila zanimiva že zaradi debuta gđc. Majde Skrbinske v glavni ženski vlogi. Kot Etel nas je gđc. Skrbinska prijetno presenetila. Mladostno odlikuje bujen gledališki temperament in dobra analiza besedila. Ako se da edditi samo po enem nastopu, ima mlada igralca vse pogoje za dobro naviko in salonsko damo. In prav ta žanr našemu gledališču manjka, pa bi bilo primerno, da gled. uprava pridobi mlado umetnico za ponovno edelovanje. Marsikaj na njej seve še ni dognano. Tako moti njen priučen patos v govoru in drži, neka silovitost pri uporabi glasovnega materiala, ki se kaže v izvalnem zaganjanju glasu, ki se navezadnje v višini neprijetno ubija. Gre tu najbrže za začetniški, priučene hibe, ki se daja odpraviti. Osnovni čustveni ton pa zveni pristno, in to je najboljša jametvo za bodoči uspeh. Režija g. Vladimira Skrbinske je bila scemično spretna, njena edina večja hiba je bila, da je režiser delo premalo črtal, tako da se je zavlekla predstava preko 11.

Junaka Emila je igral g. VI. Skrbineš z veliko vervo in inteligenco. Enako dober je bil njegov tovariš Kent, ki ga je podal g. Nakrest. Direktor g. Gorinske je bil premalo meščanski. Gđc. Ema Starčeva je kot madame Mia zaigrala patetično idejo razvratnice. Dosti poverčen je bil g. Crnobori kot ruski emigrant. Elvira Kraljeva kot dama v črnem to pot ni našla prietnega tona. Imenovati je še treba: Milana Košiča kot finančnega svetnika, P. Koviča kot maharadžo, J. Košuto kot Kohna, E. Groma kot princeza, Branko Rasbergerjevo kot Micheline, E. Verdonika kot brisakega mojstra, P. Malca kot tajnika.

Devi Djas, orientalski ples

baletna skupina s otokov Java in Bali.

Na človeka, ki je danes ves prežet z zapadno krščansko kulturo, deluje umetnost vzhodnjaka, ki je kljub vplivom mladega zapada vendarle zasidrana v večstoletni preteklosti, večinoma le še kot daljni spomin, ki je že ves obledel in brez vsake zveze s sedanjostjo. Kot pa utegne tak spomin, ki se včasih tako živo dvigne v predstavo, postati za hip zelo vabiliv in mikaven, tako je zajel našo pozornost v dveh večerih ples baletne skupine daljnih Javancev in Balijcev, ki so nastopili te dni v ljubljanskem opernem gledališču.

Ko gledaš ta gibka telesa, togo v pisane halje povita ter slediš tem gibom in njihovim zvezam, se te dojmi vse to kot nekaj tujega, nenavadnega in daljnega, kar priča vate sicer neko svojiko in morda ugodno doživetje; toda čutiš vendarle, kako je to doživetje tvojemu duševnemu svetu odmaknjeno in brezpredmetno, kako ne more nič doprinesiti k razvezi vprašanj tvoje lastne duševnosti. Kot kritik preteklosti, ki bi hotela zaustaviti romarja na poti v daljavo, kamor ga k novim ciljem žene postava srca, tako odmeva ta svojstvena plesna umetnost in kot ptica je, ki rahlo sede na morsk gladino, pa ne doseže pisanega življenja v morskimi globinah, da bi se vpletla vanj.

Kljub temu pa kritičen pregled in podrobna razčlenitev povesta, da vodi vse to plesno oblikovanje močan čut za lepoto, ki je zoperstavlja vsemu, kar bi vodilo do grobe zunanje ali čutno naperjene učinkovitosti in da sije iz vseh teh plesnih oblik izredno jasno in dosledno v gib vjeta podoba svojstvenega duševnega življenja vzhodnjakega človeka. Ko gledaš to drgetajoče telo, do skrajnih odtokov in odmerjen in zavestno izoblikovan utrip razgibano, se ti zazdi, kot da čutiš ves nemir duše, ki vjema v svoj trepet tudi snovno telo. Pa najsi so to doživljaja transcendentalnih skrivnosti, kot se javljajo v svojstvenem bajeslovju ali verstvu, ali pa doživljaja tostranskih dogodkov iz živlega življenja, kot se javlja sproti v vsakda-

njih in preteklo v zgodovinskih dejstvih in predstavah. Vse to gibanje, ki je vezano na pradedne usledine religioznih, bojnih in lirčnih plesov, je v ritmu najstrožje povezano in urejeno. Niti člen prsta se ne zgane, ne da bi bil ritmično urejen in določen z ozirom na celoto. Vso ritmično ubranost pa vodi svojstven orkester, ki daje, poudarjen v tolkalih, gibom ritmično zaslonbo. To glasbo (gamelan) tvorijo v bistvu razni ksilofoni in metalofoni, ki jih spremljajo bobni in svojevrstni gongi; celo »guslame« podobni neke vrste »pravastronc« sodeluje. Zelo mikaven je ta tonski ustroj. V bistvu gre za trajno ponavljanje enega in istega motiva, ki na petlonski lestvici izrazito prevladuje in ga v njega enostavnosti podaja metalofon (»saron«); nad njim se heterofonično v večji živahnosti giblje melodija ksilofona (»gambang kayu«) in metalofona (»gambang gangsa«) ter gošeli. Vsi instrumenti imajo polno sotonov (aliquotnih tonov), kar daje celoti neko posebno dražljivost, ki jo podpirajo različno uglaseni gongi in votli bobniči ter tonsko določena lesena tolkala. Vse to daje svojstven zvočni vtis, ki je vzhodnjaku v njegovem posebnem odnosu do tonskih vtisov v radost, nam pa preje vsaj sčasoma v neprijetno enoličnost. — V nekaj slikah s petjem in s havajskimi kitarami so pokazali gostje, kako vpliva na njihovo prvotnost zapadna kultura in kako se (vsaj v tem okviru) presnavlja v slabost čutno poudarjenih glasbenih sestavin, ki pa — zelo značilno — udarjajo zopet nazaj in so danes najbolj priljubljena izrazna sredstva med povprečno, za šlager in jazz vneto glasbeno javnostjo. Sicer pa se je v teh slikah razkril velik zmisel za razpoložjenost, ki so jo podpirale razkošne in v odenke dožutene barve.

Nastop te skupine ostaja v spomnu kot bežen, a mikaven in celo poučen vtis, toda preveč vreden za pozabljenje, v katerega bo skoro utonil.

V. U.

Iz ekspozicije bana dr. Natlačena o umetnostnih nagradah ob otvoritvi banovinskega sveta

»Predno zaključim svoja izvajanja o delu in stremljenju našega prosvetnega oddelka, naj se kratko dotaknem še umetnostnih nagrad, ki so predvidene v proračunu.

1. Literarne nagrade.

Ob poplavi naše prevodne književnosti je zaželo naše izvirno leposlovje pri nas vidno pešati. Ob prevodih tujih del, predvsem takih, ki so vzbudila po vsem svetu veliko pozornost, so se čitatelji razvzdili in so zrl z nekakim omalovaževanjem na domača dela. Slovenske izvirne knjige niso več brali z isto vneto kot nekdanj. Naši novelisti in liriki sploh niso mogli najti založnika za svoje spise. Da bi dala pobudo našim pesnikom in pisateljem za živahnejše delo in vzbudila tudi pri bralcih in založnikih večje zanimanje za naše izvirno leposlovje, je razpisala kraljevska banska uprava kot ena izmed prvih od javnih oblastev v državi literarne nagrade v višini 20.000 din. Za

leto 1937-1938 so se nagrade že razdelile in so bila nagradjena štiri dela:

Ivan Matičič za »Žive izvirce« (10.000 din);
Narte Velikonja za »Besede« (4.000 din);
dr. Bogomir Magajna za »Čudovite pravljice« (3.000 din).

Tone Seliskar za »Pesmi pričakovanj« (3.000 dinarjev).

Literarne nagrade v isti višini so bile razpisane tudi za leto 1938-1939 in so v načrtu tudi za bodoča leta.

2. Likovne nagrade.

Drugi narodni imajo mnogo kipov in razne zgodovinske slike, ki dvigajo narodni ponos. V slovenskih hišah takih slik ni, čeprav smo tudi mi bili udeleženi pri znamenitih zgodovinskih dogodkih. Naši slikarji slikajo pokrajine, tihožnja, akte itd., ne najdemo pa na številnih razstavah ne kipov ne slik iz naše zgodovine. Lani uvedene nagrade za najboljše likovne umetnine iz naše zgodovine v višini 20.000 din naj bi dale pobudo, da se to izpremeni: nagradjene slike, ki naj bi se razmnožile, bi bile važne za povzdigo splošne narodne zavesti. Za nagrade prihajajo v poštev kipi, slike in risbe. Najboljše nagradjene umetnine bi se po možnosti tudi odkupile.

3. Glasbene nagrade.

Kot tretje se letos predlagajo v proračun banovine še glasbene nagrade, prav tako v skupni višini 20.000 din. Pri Slovencih je prav bogato razvita vokalna glasba, manj znana je pa naša instrumentalna glasbena proizvodnja. Da bi dobili nova glasbena dela večjega in manjšega obsega, bodo razpisane leos tudi za to panogo umetnosti nagrade v višini 20.000 din. V poštev pridejo za nagrade dela, ki še niso bila nagradjena in še ne izvedena.

Razsodišče bo sestavljeno za vsako vrsto nagrad posebej iz priznanih zastopnikov dolične stroke

Namesto vere - praznoverje

Boljševiki so s svojim nastopom uničili vero in zatrti versko mišljenje; namesto tega pa jim sedaj bujno klije po deželi praznoverje in vražarstvo. Kakor da se ljudstvo, ki ne sme javno verovati v Boga, v neki stiski zateka v praznoverje kot nadomestek za vero. Sovjetski mogotci skušajo seveda tudi to zatreti in so v novejšem času izdali celo vrsto tozadevnih odredb, toda s prav majhnim uspehom. Praznoverje elavi svoje orgije in se oprezno skriva pred brezbožniki. V javnih parkih so prepovedani poskusi a papigami, podganami in drugimi naučenimi živalmi, ki so iz kakke vročice jemale listke z opisom usode in jih izročale odjemalcem, denar za to uslugo pa je pobiral lastnik živali. Ciganke, ki prerokujejo bodočnost, sovjetska oblast zelo preganja, prav tako je z najstrožjimi kaznimi prepovedano prodajanje in kupovanje amuletov. Solskim učencem je tudi prepovedano kupovati in nositi amulete zoper — slaba spričevala. V tako zbežanost je sovjetski režim pognal svoje državljane. To praznoverje n iskanje varstva v kakih skrivnostnih sredstvih sega zelo visoko, saj je na primer nedavno umorjeni komisar za promet vedno nosil a seboj listke, na katerih so bili napisani nekateri izreki iz psalmov. Čut varnosti in reda je v sovjetski Rusiji že popolnoma izginil, zato se ljudstvo vedno bolj udaja prepričanju, da je vse zgolj nepreračunljiva usoda.

Skok s padalom v trenutku, ko pilot pristaja na zemljo

Smučarske tekme KID - Jesenice

KID priredi za vse svoje uslužbence, sodelavce in nameščence smučarski izlet v Kranjsko goro, ki bo združen s tekmami. Prireditelji računajo na 400 tekmovalcev in izletnikov. Tekme bodo v nedeljo, 26. februarja, na smuških tiriših v Kranjski gori ter jih priredi jeseniška železarska tovarna. Izlet in tekme bodo pod pokroviteljstvom vodstva KID. Tekmovanje bo tako urejeno, da bodo tudi šibkejši smučarji prišli na svoj račun, ker so tekmovalci porazdeljeni v razne skupine. Za tekme so predvidena razna darila. Prireditve, ki se bo izvedla po pravilih JZSZ, je propagandnega značaja.

Nemčija : Jugoslavija

26. t. m. se bo odigrala med jugoslovansko in nemško nogometno reprezentanco nogometna tekma v berlinskem stadionu. Nemci so sestavili za to srečanje moštvo skoraj iz samih mladih igralcev, pri čemer so upoštevali potrebe nemških klubov v zvezi s tekmami za pokrajinska prvenstva.

Kanada prvak sveta — češkoslovaška prvak Evrope

Zadnje tekme za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu so takole izpadle:

Amerika : Švica 2:1 (1:0, 0:0, 1:1), Nemčija : Madžarska 6:2 (0:2, 3:0, 3:0), Kanada : Češkoslovaška 4:0 (0:0, 1:0, 3:0), Kanada : Amerika 4:0 (3:0, 1:0, 0:0) in Nemčija : Poljska 4:0.

Glede na to si je Kanada ponovno osvojila svetovno prvenstvo, Amerika pa je na 2. mestu.

Tekma med Švico in Češkoslovaško za evropsko prvenstvo je kljub trikatnemu podaljšku izpadla neodločeno z rezultatom 0:0. Z ozirom na ta rezultat je postala češkoslovaška evropski prvak v hokeju na ledu.

SK Ljubljana pred usodno odločitvijo

Zalostni nedavni občni zbor SK Ljubljane nam je še v spominu. Mislimo, da je dovolj, če naglasimo, da se zaradi pičle udeležbe ni mogel sestaviti delavoljni odbor, ki bi lahko jamčil za nemoteno delovanje SK Ljubljane.

Da vpliva tako stanje parazno na moštvo, nadalje na maloštevilne idealiste, ki nosijo vse breme na svojih ramah, je povsem umevno.

Sedanjemu okrnjenemu odboru ni preostalo ničesar drugega, ko da skliče izredni občni zbor, ki bo v četrtek, dne 16. t. m., ob 20. v salonu pri »Sestici«.

Radovedni smo, da li se bo odzvalo klubovo starišstvo, članstvo in simpatizerji obupnemu vabilu in prišli na izredni občni zbor. Od udeležbe in števila delavoljnih in zmognih športnikov je odvisno, če bomo še vnaprej gledali ligaške tekme v Ljubljani. Če ne bo dovolj razumevanja pri onih, ki so prvi poklicani, da vodijo račun o našem reprezentantu, potem je gotovo, da bo prišlo do poloma že v četrtek. Ni čudno za nas, ko moramo pibiti, da bje SK Ljubljani dvanaajsta ura.

Športni drobci

Zakopane, 14. februarja. AA. Pat. Včera j je vladalo mrzlo in oblačno vreme z vetrom in snegom.

J. Dempsey je postal iz navadnega rudarskega delavca svetovni prvak v boksu. Bivši svetovni prvak težke kategorije je polnih sedem let branil naslov svetovnega prvaka, v katerem času je bil najboljši boksar na svetu. Še danes, ko že dolgo časa ni več v ringu, je Dempsey še vedno najpopularnejši boksar in eden najpopularnejših ljudi v Ameriki.

Enkrat eden — enkrat eden

Trije bratje Ruudi, katerih imena so znana po vsem športnem svetu, se menjajo med seboj v zmagah. Ti trije bratje, po imenu Sigmund, Birger in Absjörn, tvorijo športno trojico, ki je ne dobimo zlepa na svetu. Sigmund se je v zadnjem času potegnil v ozadje in zato je tem večja borba med mlajšima bratoma. Absjörn si je pred enim letom osvojil svetovno prvenstvo v Lahtiju, ko Birger ni mogel nastopiti. Oba bosta sedaj nastopila v Zakopanem, kjer se bosta z drugimi zastopniki narodov borila za najvišji naslov, za svetovno prvenstvo. Zato ni čudno, da so v njihovi domovini v zadnjem času bili na ta dva boreca še prav posebno pozorni. Oba imata karakteristični Ruudov stil, katerega so začeli prav z uspehom posnemati tudi Sredinevropci. Prav radovedni smo, kako bo ta gigantska borba v Zakopanem končala.

Razpis

SK Ilirija nazpisuje skakalne tekme za juniorje, naraščaj in mladino, katere bodo 19. februarja 1939 v Planici. Tekme za juniorje (letnik 1929-31) se vršijo na 40 met. skakalnici ob 11 dopoldne, naraščaj (letnik 1932-33) in mladina tekmuje na 25 met. skakalnici, start ob 9.30. V primeru, da bo 40 met. skakalnica neuporabna, bodo vsi skoki na 25 met. skakalnici. Prijave najkasneje do 9 v domu SK Ilirije. Zrobanje pred tekmo. Prvo trije plasirani v vsaki skupini dobijo nagrade.

Snežne razmere

Poročilo Tujskopromitnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSZ z dne 14. febr.

Kranjska gora, 810 m: —1, delno oblačno, 25 cm snega, osrejen, sankališče uporabno.
Rateče-Planica, 870 m: —1, delno oblačno, 2 cm prišča, 35 cm podlage, skakalnice uporabne.
Planica-Slatina, 990 m: —3, delno oblačno, 2 cm prišča, 50 cm podlage, drsališče uporabno.
Planica-Tomaz, 1108 m: —2, delno oblačno, 2 cm prišča, 55 cm podlage.
Dovje-Mojstrana, 650 m: —1, del. oblačno, 15 cm snega.
Pokljuka, 1300 m: —3 oblačno, 5 cm novega snega, osrejen, 70 cm podlage.
Bokinja »Zlatoroga«, 530 m: 0, oblačno 1 cm snega, osr.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Iz SK Ljubljane. Jutri, v četrtek, ob 20 bo v salonu restavracije pri »Sestici« izredni občni zbor kluba. Vabimo starišstvo, podporno članstvo in vse simpatizerje, da se udeležijo občnega zbora. Poslednji se lahko ob tej priliki priklase v članstvo.

Delovni odbor SK Ljubljane je na svoji zadnji seji sklenil, da veljajo za ligaške tekme v bodoče teje cene vstopnicam: stojlišča za člane 10 din., za nečlane 15 din, damske za članice 5 din, za nečlane 10 din; za tribunske sedelce za člane 15 din, za nečlane 25 din. Odbor SK Ljubljane ob tej priliki apelira na vse obiskovalce tekem, da se čimprej včlanijo.

Smučarski klub Ljubljana. Letošnji rečni občni zbor bo 1. marca t. l. ob 20 v hotelu dvorani hotela Union v Ljubljani z običajnim vsakoletnim dnevnim redom. Vabimo članstvo, da ob občnega zbora ob klubovi 30 letnici udeležje v čim večjem številu. Odbor.

Vse one smučarje, ki so še ta mesec namenjeni na Komno, opozarja oskrbnica Doma na Komni, naj svoj prihod takoj uredi, da bodo na pustno soboto že v Domu na Komni in se lahko udeležijo velikega planinskega rajanja. Obeta se pristna planiška zabava. Predpriprave so v teku. — Dnevi tih so naravnost krasni, sneg od Konjskega vrha do Bogatih prši, se verno od Bogatinskega sedla (Vr' Grac'le, Lanževica, Kal) je na prisojni strani sredi, na osoji še prši, torej smuka na izbiro. Kuhinja na pripravila za pustne dni posebne specialitete. V Domu tudi neprijavljen ne bo ostal brez ležišča.

ZFO

Smuške tekme ZFO v klasični kombinaciji

Danes je zadnji dan za prijavljanje tekmovalcev k drugemu delu smuškega prvenstva Zveze fantovskih odsekov v norveški kombinaciji, ki se bo vršilo (kakor kaže vreme) dne 19. t. m. na Jelovci.

Vsem tekmovalcem in drugim, ki nameravajo tekmam prisostovati, sporočamo, da potrebujemo do petka popoldne prijave vseh udeležencev, ker moramo podvzeti potrebne predpriprave glede prenočevanja in prehrane v dveh razpoložljivih kočah.

Ker bodo tekmovalci na prehrani in prenočitvi v zasilno oskrbovani koči, zato naročamo, naj vzamejo s seboj jedilno orodje (skodelico, žlico) in toplo očejo isto priporočamo za vsak slučaj tudi drugim udeležencem.

Ker se bo tekmovalni program pričel v nedeljo v zgodnji jutranji uri, zato je potrebno, da vsakdo dosepe na planinc Jelovec do sobote zvečer. Skupen odhod je prijavljen v soboto ob 17. izpred Društvenega doma v Kropi.

Sv. maša bo v nedeljo zjutraj na Mošenski planini v središču vsega sporeda.

ZDK

Smuške tekme za prvenstvo zveze dekl. krožkov

Z ozirom na predhodne okrožnice, ki so bile krožkom v zadnjem času razposlane, in na podlagi v »Slovenec« objavljenega razpisa smučarskih tekem, javljamo podroben program:

1. Tekmovanje v kratkem smuku in 3 km smuškem teku se vrši v nedeljo, 19. t. m., na Mošenski planini

2. Ker moramo vedeti točno število udeležencev, naj vsaka svoj prihod takoj prijavi Zvezi dekl. škkih krožkov v Ljubljani.

3. V soboto, 18. t. m., prihod a popoldanskimi vlaki do Otoč Zbirališče tekmovalk in ostalih udeležencev v Društvenem domu v Kropi; ob 17. skupen odhod na Mošensko planino.

4. Vsaka naj vzame s seboj odejo (priporočamo tudi žepne svetilko).

5. Pred pričetkom tekmovanja bo v nedeljo zjutraj sv. maša na Mošenski planini.

6. Po končanem programu skupni povratek v Kropo, kjer bo ob 18. v Društveni dvorani razglašen izid tekmovanja in razdelitev nagrad.

Vsem, ki se za prireditev zanimajo, sporočamo, da je na Jelovski planini okoli pol metra snega in tamošnjih snežnih razmer ni soditi po topli in kopni zimi v dolini.

Posebno pazite, kaj bolnik pije!

Če Vam je le mogoče, dajte mu za zdravje in užitek čim čišče najboljše naravno mineralno vodo

ono z rdečimi srci.

Če sami bolehate ali se ne počutite dobro, zahte vajte naš brezplačni prospekt v katerem imate mnogo koristnih navodil o zdravju.

Uprava Radenskega zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

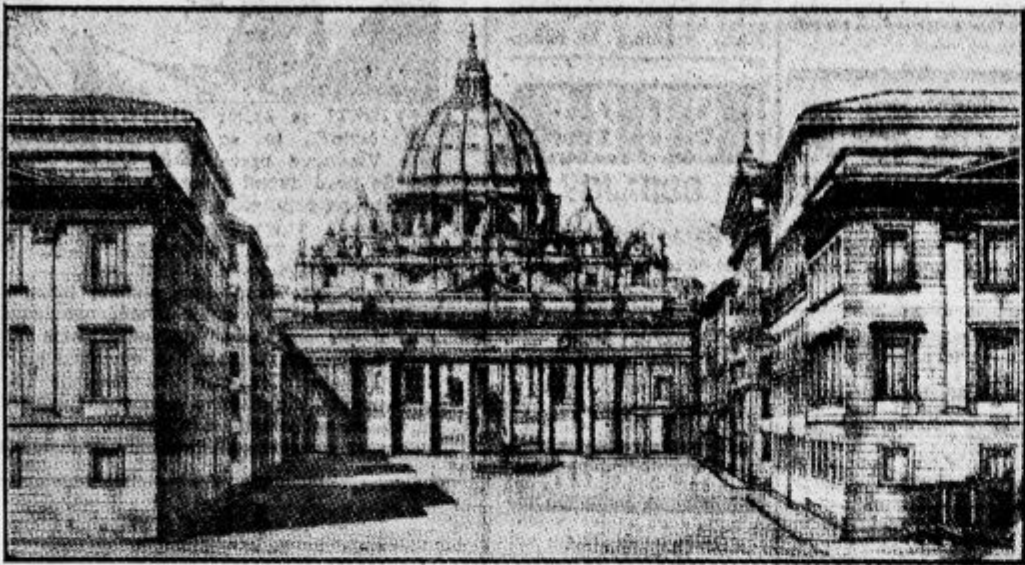
Papeštvo v preteklosti

Izvoljen biti za papeža je tristo let pomenilo: pripraviti se na mučniško smrt

Edina ustanova, ki trajno obstoja vsa stoletja, odkar štejemo »po Kristusovem rojstvu«, je vesoljna Cerkev in njeno vrhovno vodstvo: papeštvo. Nobena država, nobena dinastija, nobeno podjetje, nobena postava, nič človeškega ni vzdržalo teh stoletij. Edino sv. Cerkev s papeštvom obstoja že skoraj 2000 let. Zato je pogled v preteklost papeštva in papežev kaj zanimiv, tudi glede okrasja in zunanje sija, ki je zgolj človeškega izvora in ob trajnem in božjem — da je papež naslednik sv. Petra in Kristusov namestnik na zemlji — izpremenljivo.

Med 261 papeži — 30 mučencev

Do leta 261 je vsak papež — vseh je bilo 25 — umrl mučniško smrt. Prvi papež, ki je umrl naravne smrti, je bil papež Dionizij, ki je umrl leta 268, po 11 letih papeževanja. Pet njegovih naslednikov v strnjeni vrsti pa je spet umrlo mučniško smrti. Šele s cesarjem Konstantinom, ki je leta 313 dal Cerkev svobodo, se zaključila vrsta mučniških papežev. Celih 300 let papeštvo ni dajalo drugega upanja kot — gotovo mučniško krono! In vendar Cerkev nikoli ni bila brez pa-

Cerkev sv. Petra v Rimu

Danes je vsak papež po izvolitvi tudi slovesno kronan s trojno krono, triarjo, ki pomeni trojno oblast: učeniško, duhovniško in vladarsko. Prvi papež, ki je bil slovesno kronan, pa je bil Nikolaj I. (858—897). Za papeža more načelno biti izvoljen vsak polnoleten moški katoličan, ki izpolnjuje vse pogoje, da more sprejeti mašniško in škofovsko posvečenje, naj bo duhovnik ali ne. Zadnji, ki je bil izvoljen za papeža, dasi še ni bil škof, je bil Gregor XVI., izvoljen 2. febr. 1831, torej pred 108 leti. Zadnji laik, ki je bil izvoljen za papeža, pa je bil Janez XIX. (1024—1032). Papeštvo je namreč oblast, ne zakrament. Dejansko pa so bili do leta 1000 za papeža izvoljeni skoraj sami duhovniki ali vsaj diakoni, od leta 1000 dalje pa večinoma škofje ali kardinali, od Bonifacija IX. dalje (1389—1404) pa samo kardinali in od Klementa VII. (1523—1534) samo kardinali italijanske narodnosti, če izvajemo papeža Pija X., ki je bil rojen leta 1835 v Benetkah, ki so takrat spadale še pod Avstrijo in so šele leta 1859 prišle pod Italijo.

»Petrova leta« sta učakala samo dva papeža

17 let voditi katoliško Cerkev s prestola svetega Petra, kakor je bilo usojeno Piju XI., je zelo dolga doba. Izmed 261 dosedanjih papežev je samo 20. bilo dano, da so vladali več kot 15 let. Pij VI. pa je vladal celo 24 let in je šel že v 25. papeško leto. »Petrova leta« sta videla samo dva papeža: Pij IX. (umrl 1878) in Leon XIII. (umrl 1903), ki sta vladala — in sicer drug za drugim — vsak nad 25 let, kakor pravi papež sv. Peter.

Pij IX. je vladal 31 let in 8 mesecev, Leon XIII. pa 25 let in 5 mesecev. Ob papeževem kronanju po stari navadi pred papežem nosijo šop predvaja, ki se pred njim zažge in hitro pogori, medtem pa okoli stoječi novemu papežu kličejo: »Sanctissime pater, sis transit gloria mundi« — »sv. oče, tako mine slava sveta!« Do Leona XIII. je pevec tem vzklikom še dodajal: »Petrovih let ne boš videl, kar se je izpolnjevalo do Pija IX. Ko pa je za njim še Leon XIII. s svojo dolgo dobo ovrgel te tradicionalne besede, se pri kronanju papeža Pija X. niso več ponavljale in so s tem prišle iz običaja. Največ papežev je bilo v 10. stoletju: 25. najmanj pa v 19. stoletju: samo 6. V letih od 896 do 929 — torej v dobri 33 let — je bilo kar 13 papežev, zato ni čudno, če je nastal običajen vzklík: »Petrovih let ne boš videl,« ker jih do leta 1878 v resnici nobeden ni.

papeži! Svoboda Cerkev je priborjena z velikimi žrtvami!

Za papeži mučenci pa se začne dolga vrsta papežev svetnikov. Med 261 jih je 90 povzdignjenih do časti oltarja: 83 svetnikov in 7 blaženih. Prvih 56 papežev Cerkev časti kot svetnike, v poznejših dobah pa jih je še 27. Ta dolga vrsta mučencev, junakov za vero, in svetnikov, vzorov življenja po veri, je pač tako veličastna, da v njej popolnoma izgine nekaj takih, ki so bili nevedni svojega dostojanstva. Protestantovski zgodovinar in strokovnjak v raziskovanju papeštva Gregorovius pravi: »Napake teh papežev so samo zato tako velike, ker so bile po napake papežev.« Zgodovina gre pri močeh njihove dobe preko enakih in še večjih napak popolnoma molče. Papež pa se seveda v sodobnosti in v zgodovini bolj vidi, papež je na vsem svetu samo eden, kakor je bil Kristus samo eden!

Peter II. bo zadnji papež pred koncem sveta

Prvi papež, ki je k svojemu prejšnjemu imenu privzel novo papeško ime, je bil Janez II. (533—535), prej se je imenoval Merkurij. Od tedaj naprej se je ta navada izpolnjevala pri vseh papežih, v spomin, da je tudi Kristus svojemu apostolu Simonu kot poglavarju svoje Cerkev dal drugo ime: Peter (skala). Le dva papeža sta tudi v tej dobi še obdržala svoji imeni: edini nizozemski in zadnji neitalijanski papež Hadrian VI., ki je tudi kot papež obdržal svoje krstno ime, in Marcel II., ki je vladal samo 22 dni (leta 1555) — temu je Palestrina posvetil svojo mašo »Missa Papae Marcellii«. Od leta 914 si noben papež ni izbral kako novo papeško ime, ampak ime kakšnega prejšnjega papeža: tako imamo v zgodovini n. pr. Janeza XXIII. (umrl 1419), Gregorja XVI. (umrl 1846), Benedikta XV. (umrl 1922) in Inocenca XIII. (umrl 1724). Zadnji papež, ki je imel novo ime in kateremu ni bilo treba dodajati številke, je bil papež Lando (913—914). Noben papež pa se še ni imenoval Peter II. Po znanih Malahijevih prerokbah, ki pa ne spadajo med ob sv. Duha navdahnjene knjige, bo Peter II. zadnji papež pred koncem sveta. Tako tudi še ni bilo nobenega Siksta VI., ker star latinski pregovor pravi: »Sixtus numquam sextus — Sikst ne bo nikoli šesti.«

Novo mesto

Okrajni odbor društva Rdečega križa v Novem mestu ima redni letni občni zbor v četrtek, dne 16. februarja 1939 ob pol 8 zvečer v mestni posvetovalnici v Novem mestu.

Delovanje Vincencijeve konference v Kranju

Kranj, 14. febr.

Vincencijeva družba opravlja v Kranju izredno veliko poslanstvo. Njen namen pomagati revežem je v našem industrijskem kraju posebno težak, delo izredno obsežno. Poslanstva Vincencijeve konference opravljajo pri nas gospe in gospodične in moramo priznati, da žrtve, ki jih vlagajo iz svoje krščanske dobrotelosti na to polje, kažejo veliko uspehov. V nedeljo dopoldne so odbornice Vincencijeve konference v Kranju položile svoj letni obračun o svojem plemenitem delovanju. Vincencijeva družba skrbi predvsem za uboge otroke v Marjanišču. Tukaj je v oskrbi 20 šolobolnih otrok, najmanjših pa osemnajst. Vzgoja je posebno otežkočena, ker pridejo v zavod taki otroci, za katerih vzgojo se doma ni nihče pobrigal. Ker je družina revnih otrok velika in je precej otrok v zavodu popolnoma brezplačno, so seveda v Marjanišču tudi veliki denarni izdatki.

S pomočjo velikodušnih dobrotnikov je bilo mogče pripraviti revežem dvakratno obdaritev, in sicer o Veliki noči ter pred sv. Miklavžem. Za Veliko noč je bilo obdarovanih 171 revežev iz kranjske okolice. Stroški te obdaritve so znašali 6494 din. Pri tem pa ni všteta vrednost podarjenega blaga in živil. Za zimo so dobili reveži 1 vagon, t. j. 15.000 kg bukovih drv. Razlagana dva so bila razdeljena med 60 strank. Stroški za nabavo drv so znašali 2.866 din.

Po okoliških vaseh so v jeseni nabrale odbornice 60 kg krompirja, 32 kg kaše, 12 kg fižola, 14 kg ješprenja in 14 kg riža. Ta nabrana živila so razdelile 11. novembra 38 strankam.

Miklavževa obdaritev je bila 9. decembra v Marjanišču. Obdarovanih je bilo 181 revežev. Stroški obdaritve so znašali 12.066 din.

Revni prvobohajcem je Vincencijeva družba oskrbela obleko, perilo in obutev v znesku 697 din.

Redno mesečno podporo je prejemale v denarju 8 oseb, izredne podpore so bile izplačane 21 osebam v znesku 990 din. Podpore v živilih in obleki pa v vrednosti 2702 din.

Iz navedenega vidimo, kako marljive in požrtvovalne so bile v preteklem letu vrle odbornice Vincencijeve konference. Veliko truda je bilo treba, preden so zbrale vsa ta darila, veliko dela, ko so razdeljevale nabrane darove revežem. Da pa so mogle odbornice v tako velikem obsegu pomagati siromakom v njihovi bedi, gre pač zahvala plemenitim dobrotnikom. — Vsem bodi Bog obilen plačnik!

Najdeno žensko truplo

Celje, dne 14. febr.

Ko je šel davi ob četrtna na devet delavce Mla-ker Franc ob Koprivnici v Komenskega ulici proti mostiču blizu cerkve sv. Duha, je zagledal v vodi truplo. Že na prvi pogled je ugotovil po črnem pletu, ki ga je premikala tekoča voda, da je to ženska. Takoj je obvestil policijo. Ob tri četrt na 9 je prišla komisija. Truplo je ležalo v pol metra globoki vodi na trebuhu; noge in roke so bile močno razprte, glava pa je bila pri vodnih tleh. Ko so izvlekli truplo na levi breg Koprivnice, ga je pregledala komisija. Številni so zatrjevali, da je to znana celjska »kartenslagarica« iz Nove vasi, katero so pogosto videli precej pijano. Seveda to še ni nič gotovega. Par zgovornih žensk pa je trdilo, da je to »neka ženska, ki je stanovala v baraki. Celjska policija je prišla z najobsežnejšimi poizvedbami in opoldne je že mislila, da je zadeva razjasnjena. Po govoricah se je razširilo, da je ta ženska 36 letna Gajšek Marija, zasebnica v Frankopanovi ulici. Dogodil se je res čuden slučaj. 19 letni sin Gajškove je silil, da je njegova mati mrtva. Takoj je tekla h Koprivnici, da jo vidi. Sklonil se je k njej in jokal. Pa se je sinu vendar čudno zdelo. Navzočim je pripovedoval, kako je mater še snoči spremljal na Lavo. Nadenkrat je vstal, se zgrozil in ugotovil, da to ni njegova mama. Vsi so ga nagovorili, naj gre domov in se prepriča. Fant je tako storil. Ko se je vrnil domov, je svojo mater našel zdravo in živo. Takoj je tekla na policijo in pojasnil vso zadevo. Celo pogrebni zavod je »zabeležil« Gajšek Marijo za »mrtvico«. Policija je znova pričela s poizvedbami.

Zvečer nam poročajo iz Celja: Vest o neznani utopljenci se je hitro razširila v Celju. Popoldne je prišel v celjsko bolnišnico posestnik Senegačnik Mihael iz Višnje vasi pri Vojnku, da bi obiskal svojo 65 letno ženo Marijo, ki je v soboto šla v celjsko bolnišnico, ker je imela špansko in je bila živčno bolna. Že v soboto ji je bilo v bolnišnici nezgodno. Zato jo je na svojo odgovornost zapustila in hotela iti v Gaberje k svoji sestri. Med potjo ji je najbrže postalo slabo, ali pa je v živčni zbežanosti zabredla ob Koprivnici, kjer ji je na strmem regulacijskem delu spodrsnilo, da je padla v vodo in utonila.

Zborovanje invalidov

V nedeljo, 12. t. m. je bilo v Kranju veliko zborovanje invalidov. Zbrali so se zastopniki krajevnih odborov Združenja vojnih invalidov v Bledu, Jesenju, iz Kranja, Kamnika, Škofje Loke, Radovljice, Trzin, Žirov, Gorenje vasi, Selc, Moravč in Ljubljane. Najbolj častno so bile zastopane vojne žrtve iz Kranja in okolice.

Nad 300 vojnih invalidov in vdov se je zbralo v dvorani hotela »Stara pošta«. Zborovanje je vodil predsednik blejskih invalidov g. Zdravko Rus, a glavno poročilo je podal predsednik občnastnega odbora g. Matko Štefe iz Ljubljane. Na zborovanju zbrani vojni invalidi so razpravljali predvsem o načrtu pravih združenj, ki jih je treba v smislu nove invalidske uredbe prilagoditi novim zakonom dolročilom.

Po obširnem poročilu in živahni debati je bila končno sprejeta naslednja resolucija:

Vojni invalidi, člani in zastopniki krajevnih odborov Jesenju, Bled, Radovljica, Trzin, Kranj, Škofja Loka, Ljubljana, Žiri, Gorenja vasa, Selca, Kamnik in Moravče, so po referatu predsednika Občnastnega odbora g. Matka Štefe iz Ljubljane in iz poročil lista »Vojnega invalida« od 10. jan. 1939 in pa iz obvestila Občnastnega odbora Združenja vojnih invalidov v Ljubljani št. 347/39 od 27. jan. 1939 ugotovili, da se vprašanje novih pravil zavlačuje in tudi, da je načrt novih pravil sestavljen v nasprotju z interesi Združenja vojnih invalidov. Zaradi tega sprejemajo naslednjo resolucijo:

1. Popolnoma odobravamo stališče in postopek delegatov Občnastnega odbora UVI Ljubljana na plenarni seji 21. in 22. decembra 1938 v Beogradu.
2. Zahtevamo, da se čimprej reši vprašanje novih pravil, ki morajo biti prilagojena načrtu pravil Občnastnega odbora UVI v Ljubljani. To naj se izvrši s takojšnjim sklicanjem ponovne plenarne seje, ki naj brez zavlačevanja sprejme nova pravila, ker sicer ne moremo prevzeti odgovornosti za pravočasno in pravilno preosnovo združenja.
3. Nova pravila morajo biti preosnovana na načelu pravičnega zastopstva članstva na vseh forumih združenja, pravične razdelitve članarine in pravične razdelitve subvencij za vzdrževanje organizacije.
4. Pravila morajo biti sestavljena tako, da bo uprava združenja slonela na načelih sodobnosti, praktičnosti in demokracije.

Ptuj

Nesreče. 50 letni občanek revež Voglar Anton iz Repiš, občina Leskovec v Halezah, je doma žagal drva, pri čemer mu je padel zelo debel hloď na desno nogo in mu jo zmečkal. — Šket Anton, 4 letni posestniški sin iz Biša, občina Sv. Bolfenk v Slov. gor., je padel s slamnate kopice in si zlomil levo nogo.

Avto je povozil 32 letnega posestniškega sina Kureša Franca iz Hajdosa, občina Slovenja vas na Dravskem palju. Kureš se je vračal proti domu, kar ga je na česti pri Slovenji vasi prehitel avto, v katerega se je Kureš, ki je bil v »ročah«, zaletel. Dobil je hude notranje in zunanje poškodbe po vsem telesu.

Eden v grob, drugi v bolnišnico. V vasi Botkovci, občina Sv. Lovrenc v Slav. gor., so pri ščibihovi vinčariji pili fantje, med njimi tudi 24 letni Matjašič Alojz, posestniški sin iz Sakutaka, obč. Sv. Tomaž pri Ormožu in posestnik Lajh Alojz iz Senčaka. Ko so ga imeli že precej v glavi, so se kakor po navadi tudi stegli brez pravega vzroka. Pri tej priliki je Lajh sunil z nožem v desno stran prsi Matjašiča, nakar so drugi navallili na Lajha, ki je bil močno pijan in ga do smrti pobili.

Huda žena: »Glej, da se mi ne ganeš z mesta, dokler ne bo perilo suho!«

Dolores Vieser:

Podkrnoški gospod

Poslovenil Janez Pucelj

Tevža položi šapo Ohacu na ramo in se spraska mukoma doli na pot.

»Ha saj, moj ljubi puebič!« zavreščil. »Pač ni prav, če se človek preveč ukvarja s pekleni. Nanbart ga ima, loveki peklenec ali napuhneni peklenec, prevzetni peklenec ali pijanski peklenec — kakor so pač po vrsti —. Ampak najhujši, puebič, je pa ta mrzli peklenec.«

Ohac odpre usta in si misli:

»Kaj, ali je tudi ta? Dozda sem mislil ves čas, da je samo en peklenec. No saj, jih bo pa že več, pa že ne bodo vsi enaki.«

In ta trenutek se spomni vseh čudnih zgodb, ki jih pripovedujejo oglatji in planšarice, in je ves vesel, ko stopijo iz temnega gozda na sonce. Pa tu ti stoji tudi že prošnja in cerkev in na pokopališču goré že dve, tri lučke.

Tevža obstoji in volija veter, ki piha od Karavank. Ima voh kakor loveki pos.

»Nič ne vohas?« vpraša.

»Nič —,« meni Ohac.

»Kar prav po pogorevščini diši — hm — hm — po pogorevščini —«

Ohac zareži.

»Saj; danes povsod dobro kuhajo, ko so »sin-sveti!«

»Bo že menda,« zagode Tevža, ampak oči mu iščejo zaskrbljeno po obzoru. Neumno, da zastran gore proti poldnevni ni moči nič videti.

»Nevihita bo,« reče potem in odloputne škripajoča vrata na pokopališče. »Zaprli, da ne pojde smrt za tabo,« opominí še fantina.

Pa kakor so mladi ljudje zmeraj modrejši, — si misli Ohac.

»Saj greva noter na britof, pa nak ven.« Zato vrtal pač pripre, ne pa popolnoma zapre; tako se spolni volja Tevžu in njemu tudi.

Sicer pa ni slabo, kako se ljubi ženski svet obrača po obeh lovcih. Da ne gledajo na staro godrnjačo, je jasno. Lovec biti, je la nekaj lepega. Ohac pa si ne upa tako drzno vrteti črnih oči, kakor bi rad, zakaj tam pri cerkveni steni stoji eden kapiteljskih gospodov, pohabljenec, ki vse noči ne spi.

O joj, kako je pri koncu! V obličje bel kakor sir in lasje sivi! Stari Tevža vzame klobuček z glave in pozdravi:

»Hvaljen bodi Jezus Kristus!«

Dom Silvester se tako iznenada splaši iz svojega premišljevanja, da onahne in mora naglo poprijeti po berglah, ki slonite za njim ob cerkveni steni. Vendar, ko spozna Tevža, reče potrpeljivo: »Na vekomaj. Amen.«

Nato pokaže z velo roko proti Komelju, izza katerega hiti kot golob mehak, srebrnoblesčee ob oblak na nebo.

»Pride kaj?« vpraša boječe.

»Ne tako hitro!« tolaži Tevža. »A jih spet trga skrnina, gospod?«

»Trga? No, saj — boli me zmeraj. Bilo bi mi žal, če bi prišel oblak vprav tako, da bi zakril sonce.«

»Na, ne, preden pride oblak, bo sonce že zdavnaj zašlo,« reče Tevža.

Dom Silvester otožno prikima.

In potlej ga ne bo do svečnice. Jaz ga na zemlji pač ne bom več videl. Bog daj, da bi emel gledati v večno sonce spoznanja — in aeternum.«

Voščeno, bolesto obličje mu spreleti sijaj kakor soj mrliške sveče.

Zarobljeno dobrotno ga tolaži lovec:

»No, no, gospod, zimo bomo že še preklešali! In na vigrad bova spet zapela:«

Da bi skoraj vigrad b'la, da bi se hribci prekopneli. da bi rastle jagodice, jagodice noj vijolice, da bi dečle prišle trgat je.

Dom Črne se dobrosrčno nasmehe tolažljivi pesmi.

»Za me ne bo vigradi več,« reče in zmaje z glavo.

Tevža reče potihoma sam sebi, da je osel trikrat v dve gubi, meni pa debeloglavo:

»Kdo ve?«

Hronec mu hoče malce nepotrpeljivo ugovarjati — sonce tiplje že nežno in boječe po vrhovih — tedaj pride skozi prošnja vrata gospod in gre proti cerkvi. Na roki se mu šopiri ponosni Rudeš. Tevža se nekaikrat lepo prikloni in premišlja, kaj naj bi brž rekel, pa prost je s tremi dolgimi urnimi koraki že v žagradu.

»Si že kdaj videl, da bi kdo jemal piča v cerkev?« vpraša dom Silvester bridkostno.

Stari lovec na to ničesar ne reče.

»Tako dela zdaj večkrat,« vzdigne duhovni.

»Kdo mu naj kaj reče? Jaz sem pri hiši nihče. Rutar mu ne sme pred oči in naš dobri Avgustin, on pač ne bo dolgo.«

Zdaj se v pahljako razliti sončni žarki že poigravajo s križem na zvoniku. Silvester bi bil skoraj prezrl. Zdaj pa dvigne trudne oči k zastremu bleketanju. Tevža pa na kratko pozdravi in odide v cerkev.

Sede čisto zadaj v klop za lovec in pobožno sklene toge prste. Kakor pa tudi tehtno šepče svoje očene in verujem v Boga in vmes vneto kliče na pomoč sv. Huberta in dobro Barbaro, ne gleda gori k velikemu oltarju, marveč samo na klop, a škrlatno pregrnjeno, ki sedi v njej njegov gnadjivi gospod. Vidi ga vprav lepo od strani. Rjavo obličje se mu odraža močno od rjavega oltarjevega lesa, zlati lasje so lepi in mehki, toda modre oči zro temno in okrog ut je postal več tuj.

Rudeš čepi na klopi pred gospodom in ga pozorno gleda: zdaj pa zdaj skrivši zagruči. Tedaj se kmečki otroci veselo dregnejo v bok in se le še stekla krote, da se ne zasmejejo.

Kaplan ima blagoslov in moli naprej litanije. Ljudje pravijo, da ni še popolnoma zdrav. Pozimi naj se le dobro pazi! In ko ga potem ališijo malo bolj hrupavo moliti in ga gledajo, kako leze ves potlačen mimo prostovega stola, ko pelje procesijo na pokopališče, bi človek skoraj verjel.

Mrmraje molijo ljudje in se gube skozi vrata. Lenart vstane in odide skozi žagrad. Duh po goratih lojenih svečah in smodeh se smrekovih venci se vlažno in težko bohoti okrog cerkve. Veter prišne krepkeje in spodi zamotane, klobkaste oblake proti Turam. Sonce je šlo mimo.

Za cerkvijo zdihuje molitev ljudi med grobovi in prihaja vedno bliže. Lenart gre skozi hišo v hlev, si vzame župana in odidra doli po kolo-vozu.

Nad Podjuno se pode oblačne sence. Serce leti z njimi tla v daljo, da mu rep in griva močno vibrata. Rudeš je nemiren. Ko ga Lenart zavihti, šine kakor veter naglo proti šmarškemu gozdu. Kmalu ga je videti le še kakor srebrno iskro proti sivomodremu nebu. Vendar ko se Lenart okrene proti zahodu, živalca spet prišumi leskaje in se nežno privije gospodu ob ramo.

S tihim smehtljajem poboža Lenart piča po gladki glavi in mu ponudi prst, da ga kljuje vanj.

»Pridni Rudeš,« se mu dobriča, »lepi Rudeš!«

Sam pri sebi pa si misli:

»Žival je vsaj zvesta. Ljudje so tako precej vsi potuhneni in golufni. Kadar premišlujem to, me obide stud. Svojat, drug hujši od drugega! Gospoda, kmetje, duhovščina in ženski svet —.«

Obraz se mu špači od gnusa, bič mu zarvine po zraku. Divje se požene serec čez jarek.

»Ne tebi, župan,« ga pomiri Lenart in se spet smehtlja.

PROMETNA BANKA D. D. V LJUBLJANI

Stritarjeva 2

Ugodni trgovski krediti

Telefon 21-49

Eskompt menic • Nakazila v inozemstvo • Obrestovanje vlog od 4% do 5%
Stare in nove vloge izplačuje brez vsake omejitve.

Plašče za dečke

od 100 din naprej — dobite pri
Trpinu, Maribor, Vetrinjska 15

Ready

(čitaj Redi)

**odstranjuje
maščobo in nesnago**

pranje:

kuhinske posode,
jedilnega pribora,
kadi za kopanje,
šipe, steklenice od
olja in vina, ke-
ramitnih podov,
mastnih krp i. t. d.

**hitro in lahko
s pomočjo**

Brezplačni vzorec pri Vašem trgovcu

Montreux-Clarens La Villa

Prvovrstni dekliški zavod s krasno lego ob jezeru. Omejeno število deklet (15—16). Francoščina (na željo diploma), angleščina, italijanščina, knjigovodstvo, gospodinjstvo, ročna dela, glasba, umetnost. Letni in zimski šport. Počitniški tečajji. Prospekti na zahtevo.

Upraviteljica Mme. Gerber-Ray

Štev. 7400/1939.

Razpis licitacije

Osrednji urad za zavarovanje delavcev bo imel v svojih službenih prostorih v Zagrebu na dan 25. februarja 1939 ob 11. uri prvo javno ofertalno licitacijo za oddajo instalacijskih del za adaptacijo prostorov Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu.

Ponudbe se morajo oddati najkasneje do tega roka v zapečateni kuverti pod šifro: »Ponudba del za instalacijska dela Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu«.

Obenem s ponudbo je položiti kavcijo po odredbah licitacijskih pogojev. Brzjavne, zakasnele ali ne po predpisih sestavljene ponudbe se ne bodo vzele v pošte.

Obrazci za sestavljanje ponudb se dobe lahko vsak dan pri tehničnem odseku Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu, soba št. 418, v uradnih urah proti plačilu 20 din.

V Zagrebu, dne 11. februarja 1939.

Osrednji urad za zavarovanje delavcev

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1939

Začetek 5. marca

60% popusta na nemških železnih, znatni popusti v drugih državah

Vsa pojasnila dajejo:

Zvanični biro lajpciškog sajma, Beograd

Knez Mihajlova 33/1

in častni zastopniki:

Ing. G. Tönnies, Ljubljana
Tyrševa 33, Telefon 27-62in Jos. Bezjak, Maribor
Gospiska 25, Telefon 20-97

Javite se čimprej radi posebnega vlaka, ki odhaja v petek, 3. marca. Cena tja in nazaj din 650.—.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; žentlovanjski oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolišna, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Vrtnarski pomočnik

išče takojšnje zaposlitve. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Majša moč« 2067.

Pošten mladenič

išče službo za blazca h konjem. Naslov v podružnici »Slovenca« v Novem mestu. (o)

38 letni samec

zanesljiv, išče službo kot hišnik-oskrbnik v Kranju ali okolici. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 2238. (a)

Trgovska pomočnica

izučena v trgovini z mešanim blagom, išče službo. — mešani, galanterijski ali drugi trgovini. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Poštena 2125«. (a)

Trgovski pomočnik

želi premeniti mesto. Izučen v veletrgovini z mešanim blagom in železnimi na deželi. Prevzame tudi kako podružnico. — Nastopi lahko s 1. marcem. Cenj. ponudbe poslati v upravo »Slovenca« v Ljubljani pod »Resen in zmožen« št. 1841. (a)

Pekovski pomočnik

trezen, pošten, dober delavec, ako je treba, tudi z lastnim kolesom, išče službo. Cenjene ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 2235. (a)

Vajenci

16 letni kmečki fant

se želi izučiti za mehanika. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2261.

Čvrstega vajenca

za trgovino z meš. blagom sprejme Norb. Zambler & sin, Sv. Peter v Savinjski dolini. Sin železničarja ima prednost!

Službo dobe

Služkinja

stara do 20 let, dobi takoj službo v kavarni Vesel, Miklošičeva cesta 19.

Trgovski sotrudnik

specerist, mlad, spreten, ugaženega vedenja (tudi začetnik), dobi službo v večjem mestu Slovenije. Oskrbna v hiši. Ponudbe s priporočili, navedbo doseganega službovanja in zahtevki poslati upravi »Slovenca« pod »Zanesljiv« 2275. (b)

Pohištvo

Pohištvo

vse lastnega izdelka, kupite najceneje pri Andrej Kregar, št. Vid n. Ljubljano, poleg kolodvora.

Če hočete

lepe in trpežne opreme, Vas ugodno postreže pohištvo Malenšek, Celovška cesta 258. Stalna velika razstava! (s)

Samo 340 din

stane naša nova

otomana

Izkoristite priliko

E. Zakrajšek

Ljubljana, Miklošičeva 34

Posedstva

Hiše

trgovske in stanovanjske ter stavbene parcele, ozir posestva, nudi v ugoden nakup: Pristavec Franjo, realitet. pisarna, Ljubljana, Eričeva c. 4 a. (p)

Lepa parcela

ob cesti na Rožnik poceni napredaj. Sladničar na Novotny. (p)

V Brežicah in okolici

so napredaj hiše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsvega veleposestva. — Pojasnila pri inž. Miklau Otmar, Brežice. (p)

Kmečko posestvo

za 8 glav goved. 45 mernikov posestva, 10 minut od kolodvora Stična, na prodaj. Informacije daje Omahen, Višnja gora, in Franc Spindal, Draga, Stična. (p)

Stavbna parcela

v izmeri 5000 m², ob drž. in banovinski cesti, v bližini kolodvora Vižmarje, pod ugodnimi pogoji na prodaj. Pojasnila: Vižmarje 59. (p)

Objave

Javna dražba

Dne 22. februarja 1939 se proda v Prevaljah v Meziški dolini industrijska zaga z vso opremo, stanovanjska hiša in nekaj zemljišča. Cenilna vrednost 143.000 din. Pojasnila daje Zimmerli Rihard, sodavičar, Prevalje. (1)

Prodamo

Moško in žensko kolo

malo rabljena - prodam. Zorec, Marenčičeva 3. (1)

Štaterska jabolka

še vedno v zalogi pri Gospodarski zvezi v Ljubljani, Tyrševa c. 29. (1)

Srajce, spodnje hlače,

kravate, maje, nogavice še vedno najceneje pri I. Tomšič, Sv. Petra cesta 38. — Pri zimskem blagu velik popust. (1)

Medarna

Prva specialna trgovina za med, Ljubljana, Zidovska ul. 6, nudi prvovrstno sortirani cvetlični med lastnega pridelka in od najizkušenejših čebelarjev, po najnižji ceni. Na debelo in na drobno.

L. Pogachnik

Babčeva 3 Telefon 20-59

nudi

koks, suha drva

brez praha

premog

izbovski

Prvovrstni

Dva kmečka vozova

eden za par, drugi samec, oba v dobrem stanju, prodam. Pojasnila: Podgora 28, št. Vid nad Ljubljano. (1)

Cviček

pravi, dolenski, dobite pri

Centralni vinarni

v Ljubljani.

Telefon štev. 25-73

Pozor!

Prvovrstni

premog, drva, koks

po najnižjih cenah

Podobnik V.

Tržaška c. 16 — tel. 33-13

Sveže najfinejše

norveško

ribje olje

iz lekarne

dr. G. PICCOLIJA

v Ljubljani

se priporoča bledim in

slabotnim osebam

Šivalni stroji

s tovarniško garancijo na

ugodne mesečne obroke.

Rabljeni stroje vzamemo

v račun, isti tudi po zelo

ugodnih cenah na prodaj!

Nova trgovina

Tyrševa cesta 36

(nasproti Gospodarske

zveze).

Umela nam je naša ljubljena soproga, dobra mati, stara

mati, sestra, teta in tašča, gospa

ANTONIJA LEGAN roj. ČEHUN

soproga državnega uslužbenca v pokoju

Pogreb blagopokojne se bo vršil v sredo, dne 15. febru-

arja 1939 ob pol 5 popoldne iz hiše žalosti Žitnikova ulica 20

na pokopališče na Viču.

Ljubljana, dne 14. februarja 1939.

Globoko žalujoči: Josip, soprog; Franc, Viktor, sinova;

družine: Angela Podlipec, Zvonka Koželj, Zofa Kavšek,

hčere, vnuki in vnukinje ter ostalo sorodstvo.

Kupimo

Stoječ les

za produkcijo tramov — kupujemo stalno. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »S. sečnim dovoljenjem« št. 2046. (k)

Glasba

Gramofonske plošče

šlagerje, plesne, narodne, harmoniko in petjem »amo Din 30«

stare vzamem v račun.

SOBE

ODDAJO:

Opremljeno sobo

tako oddam gospodu. — Jegličeva cesta 9. (s)

Prazno sobo

s posebnim vhom odda s 1. marcem Homan na Sv. Petra cesti 81. (s)

Poizvedbe

Informacije

privatne kakor tudi trgovske, za tu- in inozemstvo, strogo diskretno izvršuje informacijska pisarna »Fides«, Gospodarska c. 14-I. (r)

IZBIRA NI TEŽKA

kadar je treba določiti časopis v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potem katerega bo prišel zagotovo v stik s najširšimi kupnomočnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENEČ«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — s malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča.

L. Pogachnik

Babčeva 3 Telefon 20-59

nudi

koks, suha drva

brez praha

premog

izbovski

Prvovrstni

Dva kmečka vozova

eden za par, drugi samec, oba v dobrem stanju, prodam. Pojasnila: Podgora 28, št. Vid nad Ljubljano. (1)

Cviček

pravi, dolenski, dobite pri

Centralni vinarni

v Ljubljani.

Telefon štev. 25-73

Pozor!

Prvovrstni

premog, drva, koks

po najnižjih cenah

Podobnik V.

Tržaška c. 16 — tel. 33-13

Sveže najfinejše

norveško

ribje olje

iz lekarne

dr. G. PICCOLIJA

v Ljubljani

se priporoča bledim in

slabotnim osebam

Šivalni stroji

s tovarniško garancijo na

ugodne mesečne obroke.

Rabljeni stroje vzamemo

v račun, isti tudi po zelo

ugodnih cenah na prodaj!

Nova trgovina

Tyrševa cesta 36

(nasproti Gospodarske

zveze).

Umela nam je naša ljubljena soproga, dobra mati, stara

mati, sestra, teta in tašča, gospa

ANTONIJA LEGAN roj. ČEHUN

soproga državnega uslužbenca v pokoju

Pogreb blagopokojne se bo vršil v sredo, dne 15. febru-

arja 1939 ob pol 5 popoldne iz hiše žalosti Žitnikova ulica 20

na pokopališče na Viču.

Ljubljana, dne 14. februarja 1939.

Globoko žalujoči: Josip, soprog; Franc, Viktor, sinova;

družine: Angela Podlipec, Zvonka Koželj, Zofa Kavšek,

hčere, vnuki in vnukinje ter ostalo sorodstvo.

„Moj mož
ni mogel verjeti
svojim očem!“
Pravi,
da sem videli za 10 let mlajša

„Videči je kakor POGLEJTE, KAKO čudež“, to so bile Vladkove besede SEM TO DOSEGLA de. Se pred dvema meseci sem imela brazde in gube na čelu, okrog oči in ust — vsekakor sem imela videz žene v »srednjih letih«. Danes pa se vse moje znanke divijo moji gladki, dekliški koži in čisti polti. Vsek večer uporabljam rožnato hranilo za kožo Tokalon. Ta vsebuje Biocel, presenetljivo vitalni element mladosti — odkritje slovi-tega profesorja dunajskega vseučilišča. Čez dan uporabljam kremo Tokalon bele barve, ki napravi kožo čisto in gladko ter odpravlja zjedalce in razširjene znojnice.

Objava
Jadransko - Podunavske banke
v Beogradu

Jadransko-Podunavska banka v Beogradu javlja, da izplačuje od 1. januarja 1939 dalje na osnovi sedmega šestmesečnega razporeda v smislu čl. 20. naredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov pri blagajni svoje centrale v Beogradu in podružnice v Kotoru:

1. stare vloge na hranilnih knjižicah in tekočih računih, ki dne 31. decembra 1935 niso presegale 15.000 din celotno v gotovini;

2. na vse ostale vloge na hranilnih knjižicah in tekočih računih obresti za drugo polletje 1938.

Zneski po tem razporedu, ki bi jih upniki ne dvignili, se prenesejo na račun novih obveznosti zavoda, za katere ne velja odlaganje plačil, se obrestujejo in so upnikom vsak čas na razpolago.

Jadransko-Podunavska banka,

Beograd.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih!

Vzajemna posojilnica

v. z. z. o. z.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7

poleg hotela Union

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove

vloge po 4% do 5% po dogovoru.

Nove vloge vsak čas razpoložljive.

Poslužite se varčevalnega krožka! Zahtevajte prospekt!

Posojilnica daje kratkoročna posojila.

ANGELCA ČIČ roj. BERČIČ

Drago pokojnico spremimo k zadnjemu počitku v četrtek,

dne 16. t. m. ob 15 popoldne iz doma žalosti Na klančku 9,

Moste, v zadnji dom k Sv. Križu.

Ljubljana, 14. februarja 1939.

Glokobo žalujoči soprog Etbin Čič in rodbini Berčič in

Nevaren požar na Barju

ZDRAVJE

I Slovensko-italijanska umetniška razstava. V soboto bosta odprla v Jakopičevem paviljonu slovenski slikar Avgust Cernigoj, doma iz Trsta, in italijanski kipar Ugo Cara umetniško razstavo. Avgust Cernigoj je v Ljubljani dobro znan. L. 1925. se je pojavil v našem umetniškem življenju, kjer je zastopal predarno konstruktivistično smer. Cerni-

1 Poceni so bili radijski aparati. Neki brezposelni agent se je vdinjal pri ljubljanskih trgovinah z radijskimi aparati, ki so mu zaupale nekaj svojega blaga. Mož je aparate prodajal, denarja pa ni vračal lastnikom, temveč si je pridržal kupnino in provizijo. Včasih je pritekel na policijo najprej en trgovec z radijskimi potrebščinami, takoj za njim še drugi in policija sklepa, da se bodo pri njej zglasili kmalu vsi trgovci z radijskimi potrebščinami, kar jih je v Ljubljani. Moža je policija zaenkrat spravila pod ključ. Primeri slinihih poneverb in goljufij se stalno ponavljajo v Ljubljani in zato bi bilo potrebno, da kupec in trgovec zaščitijo ugled potniškega stanu na bolj radikalen način, vsaj z uvedbo stalnih in kontroliranih legitimacij. Nikakor ne gre, da bi bil vsak propadli človek potnik, agent, akviziter za katerokoli blago. Kakor čujemo, namerava ljubljanska policija v poslovanje takih lažljivih potnikov posegati z ostro lučjo.

10 km vodovodnih cevi na Pobrežje

Jesenice

ne se se udeležiti zastopniki občine, KID, železnice, banovine in župnega urada. Občina ne postavlja za ta načrt nobene ovire, treba bo le upoštevati nov regulacijski načrt in bo morala KID zgraditi novo cesto v smeri od Lukomanovega vrga do Hermana, vsekakor z nadvozom. Tudi bo treba prestaviti cerkev na novo predvideno mesto za cerkev ob začetku Obrtno ulice.

V živalskem vrtu Brockfield v Chikagu imajo velikega pitona, ki je nekaj obolev in ga živinozdravnik vsak dan zdravi. Piton pa je tako močan in poleg tega ena izmed najbolj strupenih kač, da ga mora držati trinaest mož.

Nova manufakturna trgovina

V Prešernovi ulici št. 16, nasproti Mestne hranilnice ljubljanske, odprem z današnjim dnem novo manufakturno trgovino za dame in gospode. Najnovejši modni vzorci od priznanih tuzemskih in inozemskih tovarn. — Gotovo bodo prijali tudi vašemu okusu.

Pridite in ogledite si!

JULIJ VONCINA

Kranj

Šurt gorenjske korenine. V vasi Zerjavki pri Sledniku je umrla v ponedeljek, 13. februarja, 94 letna Terezija Oselj roj. Grlic. Še lansko leto je peš obiskala svoje hčerko, ki je poročena v Kranju. Skoraj neverjetno se sliši, pa je vendar resnica, da je še kot 93 letna žena žela živeti. Pokojnica je rodila 9 otrok, od katerih ženska sedaj le še dva, zapuščina pa kar 30 vnukov in 24 pravnukov. Pogreb bo danes, v sredo dopoldne.

Zasedanje banskega sveta

(Nadaljevanje s 4. strani.)

G. banski svetnik g. Ferdinand Šovak (Kamnik) je imel obširen govor o potrebah svojega okraja, zlasti pa je obravnaval živinorejska vprašanja ter pri tem ni varčeval z grajo birokracije, ki največ škoduje stvarnemu gospodarskemu delu.

Sličen govor je imel g. Jakob Jan (Radoveljca) o potrebah svojega okraja. O potrebah svojih okrajev so govorili še gg. Tovšak (Slovenj Gradec), Prelog (okraj Ptui), Stuhce, Bacič, Selih, Marolt, Kržnik, Zupane, Rakuš, Likar, Majersič, Marko Novak, Smolenik, Remše, Kar, Planina in drugi.

Vsi govorniki so izvajali skupno idejo, naj se naše kmetijstvo z vsemi svojimi postranskimi panogami, kakor sadjarstvom, vrtnarstvom, živinorejo, vinogradništvom, čimprej dvigne. Nasveti vseh govornikov so bili stvarni in je dosti izgledov, da bodo ti nasveti s strani banske uprave tudi upoštevani.

Debata o kmetijskem oddelku se bo še nadaljevala. Za kmetijskim oddelkom sledi debata o prosvetnem in socialnem oddelku.

Dr. Cincar-Marković **svojemu**
uradništvu

Belgrad, 14. februarja. AA. Danes ob 11 dopoldne je zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Marković sprejel v svojem kabinetu v navzočnosti ministrovega pomočnika dr. Iva Andrića vse načelnike in šefe oddelkov zunanjega ministrstva ter jih pozdravil s temi besedami:

Gospodje in dragi tovariši! Visoka čast, izkazana mi kot uradniku diplomatske stroke s poveritvijo vodstva našega ministrstva ne velja samo meni osebno, ampak nam vsem. Želim vas pri tej priložnosti pozdraviti in prositi, da tudi v bodoče sestavite pri izpolnjevanju svoje službe kakor doslej vse svoje zmožnosti in ves svoj trud in da mi pomagate pri izvrševanju nadaljnjih nalog naše zunanje politike. Ke vam naslavljam ta apel, vam povem, da bom zahteval od vas maksimum dela in vneme. V tem pogledu vam bom sam prednjačil in prepričan smete biti, da bom znal ceniti vaše prizadevanje v službi kralja in domovine.

Nova nemška bojna ladja

Hamburg, 14. februarja. AA. DNB: V tukai
šnji ladjedelnici so danes popoldne spustili v mor-
je v navzočnosti Hitlerja, zastopnikov vlade, pred-
stavnikov stranke in zastopnikov vojne in morna-
re in letalstva vojno ladjo "Bismarck". Slavnostni
govor je imel pri tej priložnosti fihler in vrhovni
poveljnik vse nemške oborožene sile Adolf Hitler.
Krst nove bojne ladje je opravila ga. Doroteja v
Löwenfeldova, vnukinja velikega kanclerja.

Drobne novice

Minister za zunanje zadeve Bonnet je spru-
snoči predsednika združenja jugoslovanskih bo-
jevnikov in rezervnih častnikov Bogdanoviča ter
se mu je zahvalil za izraze prijateljstva in zve-
stobe napram Franciji.

Bruselj, 14. febr. e. Zaradi spora, ki se je razvil ob izvolitvi profesorja Martensa za člana flamske akademije, je prišlo do razkola v belgijski reksiistični stranki Valonski poslanci stranke obsojajo stališče svojih flamskih tovarišev.

Ukrajinci napadajo Poljsko

Proglas msgr. Vološina na vse Ukrajince

Varšava, 14. februarja. AA. DNB. Na včerajšnji seji sejna je ukrajinski poslanec Vitvicki ostro napadel poljsko politiko proti Ukrajincem. Izjavil je med drugim: Poljska je slovesno priznala pravice poljskih Ukrajincev. Ukrajinci imajo torej pravico zahtevati toliko svobode, da se bo ukrajin. narodnostna skupina mogla razvijati. Tako se pa ukrajinske cerkve zapirajo, ukrajinski otroci nimajo dostopa v ukrajinske šole, mali ukrajinski kmet pa nima nobene možnosti, da bi povečal svoje kmetije. Poljski listi zahtevajo celo ofenzivo proti ukrajinskemu narodu.

Med to izjavo pa se je pripetilo več neprijetnosti.

Chust, 14. febr. AA. ČTK. Uradni list karpat-sko-ukrajinske vlade »Nova svoboda« priobčuje po-ziv osrednjega narodnega sveta Karpatske ukraj-i-ne na vse prebivalstvo in na Ukrajince v tujini, da pomagajo pri obnovi države in pri izvedbi vladnega načrta. Po-ziv predlaga ustanovitve vse-ukrajinskega narodne ga sveta, ki naj bi imel svoje podružnice tudi v vseh drugih državah, kjer pre-bivajo Ukrajinci. Obenem s pozivom je izšla iz-java predsednika vlade Vołosina in ministra Re-čaya. Ministra v njej poudarjata, da so za obnovu domovine potrebna velika gmojna sredstva. Mini-stra sta prepričana, da bo ukrajinski narod prispe-valo enotne žrtve za svojo bodočnost in svobodo.

KULTURNI OBZORNIK

Mariborsko gledališko pismo

Zadnje tedne je uprizorilo mariborsko gledališče dve uspešni premieri: **Fodorovo Maturu** in **Anjelka Stimca: Autmelody**.

Fodorov: Matura

Fodorova igra je tipična družabna igra, kakršno pišejo z velikim dnevnim uspehom Madžari. Pereč problem se načne prav na površini, toliko da se pokaže lahka kri, vse ostalo uredi spretna improvizacija značajev in prizorov, ki se ravno po načelu največje udarnosti učinkovitosti, mnogokrat v satirično zarisan obliki. Fodorova Matura obravnava naslovni problem nič slabše in nič boljše, kot številna dela, ki analizirajo vprašanje vzgojiteljev s proračunanim učinkom na protivzgojiteljski kompleks, ki ga ima vsak človek iz svojih šolskih let. Režija g. J. Koviča je v okviru našega ansambla lepo uspela. Prijetno presenečenje je bila nova, okusna inscenacija. Glavno žensko vlogo Slaparijevo je igrala gđ. Branka Rasbergerjeva z vso izraznostjo svojega v bistvu tragično nastrojenega talenta. Manjšo prepričevalnost v naivnih prizorih je izenačila z močno igro v tragičnih trenutkih. Močna in trpki resignaciji je bila Elvira Kraljeva kot dr. Mate. Ravatelj Dvornika je igral z nekoliko ekstatično maseko g. Rado Nakret. V svoji uspešni igri je poudarjal bolj mladeža, za čari mladosti dovzetnega človeka, kot poklicni tip svoje vloge. Prav dobra v komičnem žanru je bila g. Gorinskova kot profesorica Mozolj. Enako so ugajale gđ. Starčeva kot telovadna učiteljica. g. Savinova kot Voglarjeva in gđ. Simčeva kot Sirkova. Nekoliko preblizu tal je igral g. Pavle Kovič profesorja Čebulo. Uspelo šaržo je podal g. Košič kot šoleki sluga. Omeniti še moramo gđ. Crnoborega kot prof. Vidoviča, Pavla Rasbergerja kot prof. Štrka in Justa Košuto kot prof. Šiško, Danila Gorinska kot dr. Vrtača, Edo Verdonika kot športnika Kranca in pa gđ. Marijo Veldinovo in Vido Zoharjevo kot učenci.

Štimac: Autmelody

Druga odredko uspela primera je **And. Štimac: Autmelody**. Delo je tipičen eksportni izdelek, kakršne pišejo zadnji čas naši južni bratje, ki iz mondanskega nastopa kot koketirajo z vlemestnimi problemi, namesto da bi se poglobili v žive, domače motive. Psihološko gre tu za zanimiv pojav kompenzacije za manjvrednostni kompleks

primitivca, ki je vedno združen z žrtvijo moralnih vrednot, moralno brezbriznostjo samovoljnega izkoreninjenja. V tej monodno improvizirani revialno-dramski reportaži, ki se dogaja nekje v »velikem svetu«, kjer udarja motorizirana civilizacija v akordnem tempu, je avtor načel skoraj vsa perca in sporna vprašanja današnjega časa, ne da bi se prav za prav niti za eno ogrel, ne da bi niti eno iz erca zasovražil. Tako obravnavanje nas spominja duhovite in brezvestne intelektualnosti, ki je bila v modi za fin de siècle in značilna za Wildeja. Toda v dekadentiki dialektiki tli še vendarle nekaj odpor zoper meščansko bornirnost, torej nekaka svetla, borbena ideja, neka vera, da se da svet izboljšati. V Štimčevem delu ni sledu kakšne vere, kakšnega upanja; avtorja nosi struja mehanizirane civilizacije, kateri se zna kameleoneko, brez duše prilagoditi.

Predstava je bila zanimiva že zaradi debuta gđ. Majde Skrbinske v glavni ženski vlogi. Kot Ethel nas je gđ. Skrbinska prijetno presenetila. Mlado igralko odlikuje bujen gledališki temperament in dobra analiza besedila. Ako se da soditi samo po enem nastopu, ima mlada igralka vse pogoje za dobro naviko in salonsko damo. In prav ta žanr našemu gledališču manjka, pa bi bilo primerno, da gled. uprava pridobi mlado umetnico za ponovno sodelovanje. Marsikaj na njej seve še ni doseglo. Tako moti njen priučen patos v govoru in drži, neka silovitost pri uporabi glasovnega materiala, ki se kaže v izizvalnem zaganjanju glasu, ki se navezuje na višini prijetno ubija. Gre tu najbrže za začetniške, priučene hibe, ki se dajo odpraviti. Osnovni čustveni ton pa zveni pristno, in to je najboljši jametvo za bodoči uspeh. Režija g. Vladimirja Skrbinske je bila scenično spretna, njena edina večja hiba je bila, da je režiser delo premalo črtal, tako da se je zavlekla predstava preko 11.

Junaka Emilia je igral g. Vl. Skrbineš z veliko vero in inteligenco. Enako dober je bil njegov tovariš Kent, ki ga je podal g. Nakret. Direktor g. Gorinska je bil premalo meščanski. Gđ. Ema Starčeva je kot madame Mia zaigrala patetično idejo razvratnice. Dosti posrečen je bil g. Crnobori kot ruski emigrant. Elvira Kraljeva kot dama v črni togi pot ni našla prijetnega tona. Imenovati je še treba: Milana Košiča kot finančnega svetnika, P. Koviča kot maharadžo, J. Košuto kot Kohna, E. Groma kot princa, Branko Rasbergerjevo kot Micheline, E. Verdonika kot brvekega mojstra, P. Malca kot tajnika.

Devi Djas, orientalski ples

baletna skupina z otokov Java in Bali.

Na človeka, ki je danes ves prežet z zapadno krščansko kulturo, deluje umetnost vzhodnjaka, ki je kljub vplivom mladega zapada vendarle zasidrana v večstoletni preteklosti, večinoma le še kot daljni spomin, ki je že ves obledel in brez vsake zveze s sedanjostjo. Kot pa utegne tak spomin, ki se včasih tako živo dvigne v predstavo, postati za hip zelo vabljiv in mikaven, tako je zaje našo pozornost v dveh večerih ples baletne skupine daljnih Javancev in Baličev, ki so nastopili te dni v ljubljanskem opernem gledališču.

Ko gledaš ta gibka telesa, togo v pisane halje povita ter slediš tem gibom in njihovim zvezam, se te dojmi vse to kot nekaj tujega, nenavadnega in daljnega, kar pričara vate sicer neko svojsko in morda ugodno doživetje; toda čutiš vendarle, kako je to doživljati tvojemu duševnemu svetu odmaknjeno in brezpredmetno, kako ne more nič doprinesti k razvezi vprašanj tvoje lastne duševnosti. Kot krik preteklosti, ki bi hotela zaustaviti romarja na poti v daljavo, kamor ga k novim ciljem žene postava srca, tako odmeva ta svojstvena plesna umetnost in odnosa, ki bi lahko sede na morskogladino, pa ne doseže pisanega življenja v morskih globinah, da bi se vplela vanj.

Kljub temu pa kritičen pregled in podrobna razčlenitev povesta, da vodi vse to plesno oblikovanje močan čut za lepoto, ki se zoperstavlja vsemu, kar bi vodilo do grobe zunanje ali čutno naperjene učinkovitosti in da sije iz vseh teh plesnih oblik izredno jasno in dosledno v gib vjeta podoba svojstvenega duševnega življenja vzhodnjakega človeka. Ko gledaš to drgetajoče telo, do skrajnih odtokov v odmerjen in zavestno izoblikovan utrip razgibano, se ti zazdi, kot da čutiš ves nemir duše, ki vjema v svoj trepet tudi snovno telo. Pa najsi so to doživljata transcendentalnih skrivnosti, kot se javljajo v svojstvenem bajeslovju ali verstvu, ali pa doživljata tostranskih dogodkov iz živga življenja, kot se javlja sproti v vsakda-

njih in preteklo v zgodovinskih dejstvih in predstavah. Vse to gibanje, ki je vezano na pravadne usledine religioznih, bojnih in lirčnih plesov, je v ritmu najstrožje povezano in urejeno. Niti člen prsta se ne zgane, ne da bi bil ritmično urejen in določen z ozirom na celoto. Vso ritmično ubranost pa vodi svojstven orkester, ki daje, poudarjen v tolkalih, gibom ritmično zaslobo. To glasbo (»gamelan«) tvorijo v bistvu razni ksilofoni in metalofoni, ki jih spremljajo bobni in svojevrstni gongji; celo »guslas« podobni neke vrste »pravnastronci« sodelujejo. Zelo mikaven je ta tonski ustroj. V bistvu gre za trajno ponavljanje enega in istega motiva, ki na petlonski lestvici izrazi to prevladujočo in ga v njega enostavnosti podaja metalofon (»saron«); nad njim se heterofonično v večji živahnosti giblje melodija ksilofona (»gambang kayu«) in metalofona (»gambang gangsa«) ter gosli. Vsi instrumenti imajo polno sotonov (aliquotnih tonov), kar daje celoti neko posebno dražljivost, ki jo podpirajo različno uglaseni gongji in volti bobniči ter tonsko določena lesena tolkala. Vse to daje svojstven zvočni vtis, ki je vzhodnjaku v njegovem posebnem odnosu do tonskih vtisov v radost, nam pa preje vsaj sčasoma v neprijetno enoličnost. — V nekaj slikah s petjem in s havajskimi kitarami so pokazali gostje, kako vpliva na njihovo prvotnost zapadna kultura in kako se (vsaj v tem okviru) presnavlja v slabost čutno poudarjenih glasbenih sestavin, ki pa — zelo značilno — udarjajo zopet nazaj in so danes najbolj priljubljena izrazna sredstva med povprečno, za šlager in jazz vneto glasbeno javnostjo. Sicer pa se je v teh slikah razkril velik misel za razpoloženoost, ki so jo podpirale razkošne in v odtonek dočutene barve.

Nastop te skupine ostaja v spominu kot bežen, a mikaven in celo poučen vtis, toda preveč vreden za pozabljenje, v katerega bo skoro utonil.

V. U.

Iz ekspozicije bana dr. Natlačena o umetnostnih nagradah ob otvoritvi banovinskega sveta

»Predno zaključim svoja izvajanja o delu in stremiljenju našega prosvetnega oddelka, naj se kratko dotaknem še umetnostnih nagrad, ki so predvidene v proračunu.

1. Literarne nagrade.

Ob poplavi naše prevodne književnosti je zaželo naše izvirno leposlovje pri nas vidno pešati. Ob prevodih tujih del, predvsem takih, ki so vzbudila po vsem svetu veliko pozornost, so se čitatelji razvabili in so zrlj z nekim omalovaževanjem na domača dela. Slovenske izvirne knjige niso več brali z isto vneto kot nekdaj. Naši novelisti in liriki sploh niso mogli najti založnika za svoje spise. Da bi dala pobudo našim pesnikom in pisateljem za živahnost delo in vzbudila tudi pri bralcih in založnikih večje zanimanje za naše izvirno leposlovje, je razpisala kraljevska banska uprava kot ena izmed prvih od javnih oblastev v državi literarne nagrade v višini 20.000 din. Za

Posebno pazite, kaj bolnik pije!

Ce Vam je le mogoče, dajte mu za zdravje in užitek čim čišče najboljše naravno mineralno vodo

ono z rdečimi srci.

Ce sami bolehate ali se ne počutite dobro, zahtevajte naš brezplačni prospekt v katerem imate mnogo koristnih navodil o zdravju.

Uprava Radenskega zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

Namesto vere - praznoverje

Boljševiki so s svojim nastopom uničili vero in zatrli versko mišljenje; namesto tega pa jim sedaj bujno klije po deželi praznoverje in vražarstvo. Kakor da se ljudstvo, ki ne sme javno verovati v Boga, v neki stiski zateka v praznoverje kot nadomestek za vero. Sovjetski mogotci skušajo seveda tudi to zatreti in so v največjem času izdali celo vrsto tozadevnih odredb, toda s prav majhnim uspehom. Praznoverje elavi svoje orgije in se oprezno skriva pred brezbožniki. V javnih parkih so prepovedani poskusi s papigami, podganami in drugimi naučenimi živalmi, ki so iz kake vrečke jemale listke z opisom usode in jih izročale odjemalcem, denar za to uslugo pa je pobiral lastnik živali. Ciganke, ki prerokujejo bodočnost, sovska oblast zelo preganja, prav tako je z najstrožjimi kaznimi prepovedano prodajanje in kupovanje amuletov. Šolekim učencem je tudi prepovedano kupovati in nositi amulete zoper — elaba spričevala. V tako zbežanost je sovjetski režim pognal svoje državljane. To praznoverje in iskanje varstva v kakih skrivnostnih sredstvih sega zelo visoko, saj je na primer nedavno umorjeni komisar za promet vedno nosil s seboj listke, na katerih so bili napisani nekateri izreki iz psalmov. Čut varnosti in reda je v sovjetski Rusiji že popolnoma izginil, zato se ljudstvo vedno bolj udaja prepričanju, da je vse zgolj nepreračunljiva usoda.

Skok s padalom v trenutku, ko pilot pristaja na zemljo

Smučarske tekme KID - Jesenice

KID priredi za vse svoje uslužbence, sodelavce in nameščence smučarski izlet v Kranjsko goro, ki bo združen s tekmami. Prireditelji računajo na 400 tekmovalcev in izletnikov. Tekme bodo v nedeljo, 26. februarja, na smuškinih toriščih v Kranjski gori ter jih priredi jeseniška železarska tovarna. Izlet in tekme bodo pod pokroviteljstvom vodstva KID. Tekmovanje bo tako urejeno, da bodo tudi šibkejši smučarji prišli na svoj račun, ker so tekmevalci porazdeljeni v razne skupine. Za tekme so predvidena razna darila. Prireditelj, ki se bo izvedla po pravilih JZSZ, je propagandnega značaja.

Nemčija : Jugoslavija

26. t. m. se bo odigrala med jugoslovansko in nemško nogometno reprezentanco nogometna tekma v berlinskem stadionu. Nemci so sestavili za to srečanje moštvo skoraj iz samih mladih igralcev, pri čemer so upoštevali potrebe nemških klubov v zvezi s tekmami za pokrajinska prvenstva.

Kanada prvak sveta — Češkoslovaška prvak Evrope

Zadnje tekme za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu so takole izpadle:

Amerika : Švica 2:1 (1:0, 0:0, 1:1), Nemčija : Madžarska 6:2 (0:2, 3:0, 3:0), Kanada : Češkoslovaška 4:0 (0:0, 1:0, 3:0), Kanada : Amerika 4:0 (3:0, 1:0, 0:0) in Nemčija : Poljska 4:0.

Glede na to si je Kanada ponovno osvojila svetovno prvenstvo, Amerika pa je na 2. mestu.

Tekma med Švico in Češkoslovaško za evropsko prvenstvo je kljub trikratnemu podaljšku izpadla neodločeno z rezultatom 0:0. Z ozirom na ta rezultat je postala Češkoslovaška evropski prvak v hokeju na ledu.

SK Ljubljana pred usodno odločitvijo

Zalostni nedavni občni zbor SK Ljubljane nam je še v spominu. Mislimo, da je dovolj, če naglasimo, da se zaradi pihle udeležbe ni mogel sestaviti delavoljni odbor, ki bi lahko jamčil za nemoteno delovanje SK Ljubljane.

Da vpliva tako stanje porazno na moštvo, nadalje na maloštevilne idealiste, ki nosijo vse breme na svojih ramah, je povsem umevno.

Sedanjemu okrnjenemu odboru ni preostalo ničesar drugega, ko da skliče izredni občni zbor, ki bo v četrtek, dne 16. t. m., ob 20. v salonu pri »Sestici«.

Radovedni smo, da li se bo odzvalo klubovo starešinstvo, članstvo in simpatizerji obupnemu vabilu in prišli na izredni občni zbor. Od udeležbe in števila delavoljnih in zmognih športnikov je odvisno, če bomo še vnaprej gledali ligaške tekme v Ljubljani. Če ne bo dovolj razumevanja pri onih, ki so prvi poklicani, da vodijo račun o našem reprezentantu, potem je gotovo, da bo prišlo do poloma že v četrtek. Ni čudno za nas, ko moramo približiti, da bje SK Ljubljani dvanajsta ura.

Športni drobci

Zakopane, 14. februarja. AA. Pat. Včeraj je vladalo mrzlo in oblačno vreme z vetrom in snegom.

J. Dempsey je postal iz navadnega rudarskega delavca svetovni prvak v boks. Bivši svetovni prvak težke kategorije je polnih sedem let branil naslov svetovnega prvaka, v katerem času je bil najboljši bokser na svetu. Še danes, ko že dolgo časa ni več v ringu, je Dempsey še vedno najpopularnejši bokser in eden najpopularnejših ljudi v Ameriki.

Enkrat eden — enkrat eden

Trije bratje Ruudi, katerih imena so znana po vsem športnem svetu, se menjajo med seboj v zmagah. Ti trije bratje, po imenu Sigmund, Birger in Absjörn, tvorijo športno trojico, ki je ne dobimo zlepa na svetu. Sigmund se je v zadnjem času potegnil v ozadje in zato je tem večja borba med mlajšima bratoma. Absjörn si je pred enim letom osvojil svetovno prvenstvo v Lahtiju, ko Birger ni mogel nastopiti. Oba bosta sedaj nastopila v Zakopanem, kjer se bosta z drugimi zastopniki narodov borila za najvišji naslov, za svetovno prvenstvo. Zato ni čudno, da so v njihovi domovini v zadnjem času bili na ta dva borca še prav posebno pozorni. Oba imata karakteristični Ruudov stil, katerega so začeli prav z uspehom posnemati tudi Srednjeevropejci. Prav radovedni smo, kako bo ta gigantska borba v Zakopanem končala.

Razpis

SK Ilirija nazpisuje skakalne tekme za juniorja, naraščaj in mladino, katere bodo 19. februarja 1939 v Planici. Tekme za juniorje (letnik 1929-31) se vršijo na 40 met. skakalnici ob 11 dopoldne, naraščaj (letnik 1923-25) in mladina tekmuje na 25 met. skakalnici, start ob 9.30. V primeru, da bo 40 met. skakalnica neuporabna, bodo vsi skoki na 35 met. skakalnici. Prijave najkasneje do 9 v domu SK Ilirije. Zrebanje pred tekmo. Prvo trije plasirani v vsaki skupini dobijo nagrade.

Snežne razmere

Poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSZ z dne 14. febr.

Kranjska gora, 510 m: —1, delno oblačno, 25 cm snega, osrejen, sankalističe uporabno. Rateče-Planica, 870 m: —1, delno oblačno, 2 cm pršiča, 35 cm podlage, skakalnice uporabne. Planica-Slatna, 950 m: —2, delno oblačno, 2 cm pršiča, 30 cm podlage, drsališče uporabno. Planica-Tamar, 1108 m: —2, delno oblačno, 2 cm pršiča, 35 cm podlage. Doleje-Mojstrana, 650 m: —1, del. oblačno, 15 cm snega. Pokljuka, 1300 m: —3 oblačno. 5 cm novega snega, osrejen, 70 cm podlage. Bohinj-Zlatoroga, 530 m: 0, oblačno. 10 cm snega, osr.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Iz SK Ljubljane. Jutri, v četrtek, ob 20 bo v salonu restavracije pri »Sestici« izredni občni zbor kluba. Vabimo starešinstvo, podporne članstvo in vse simpatizerje, da se udeležijo obnega zbora. Polednjaj se lahko ob tej priliki priklage v članstvo.

Delovni odbor SK Ljubljane je na svoji zadnji seji sklenil, da veljajo za ligaške tekme v bodoče te-le cene vstopnic: stojišča za člane 10 din., za nečlane 15 din. damske za članice 5 din. za nečlanice 10 din.; za tribunske sedee za člane 15 din. za nečlane 25 din. Odbor SK Ljubljane ob tej priliki speliha na vse obiskovalce tekem, da se čimprej včlanijo.

Smučarski klub Ljubljana. Letošnji redni občni zbor bo 1. marca t. l. ob 20 v hali dvorani hotela Union v Ljubljani z običajnim vsakoletnim dnevnim redom. Vabimo članstvo, da se obnega zbora ob klubovi 10 letnici udeležijo v čim večjem številu. Odbor.

Vse one smučarje, ki so še ta mesec namenjeni na Komno, opozarja oskrbnica Doma na Komni, naj svoj prihod tako uredijo, da bodo na pustno soboto že v Domu na Komni in se lahko udeležijo velikega planinskega rajanja. Obeta se prijetna planinska zabava. Predpriprave so v teku. — Dnevi tu so navarost krasni, sneg od Konjske vrha do Bogatstva prišči, severno od Bogatstvskega sedla (Vr. Gracice, Lančevica, Kal) je na prisojni strani srenj, na osoji še prišči, torej smuke na izbiro. Kuhinja pa pripravlja za pustne dni posebne specialitete. V Domu tudi neprijetnih ne bo ostal brez ležišča.

ZFO

Smuške tekme ZFO v klasični kombinaciji

Danes je zadnji dan za prijavljanje tekmovalcev k drugemu delu smuškega prvenstva Zveze fantovskih odsekov v norveški kombinaciji, ki se bo vršilo (kakor kaže vreme) dne 19. t. m. na Jelovci.

Vsem tekmovalcem in drugim, ki nameravajo tekmam prisostvovati, sporočamo, da potrebujemo do petka popoldne prijave vseh udeležencev, ker moramo podvzeti potrebne predpriprave glede prenočevanja in prehrane v dveh razpoložljivih kočah. Ker bodo tekmovalci na prehrani in prenočitvi v zasloni oskrbovani kočah, zato naročamo, naj vzamejo s seboj jedilno orodje (skodelico, žlico) in toplo odejo. Isto priporočamo za vsak slučaj tudi drugim udeležencem.

Ker se bo tekmovalni program pričel v nedeljo v zgodnji jutranji uri, zato je potrebno, da vsakdo dospe na planinc Jelovco do sobote zvečer. Skupen odhod je prijavljen v soboto ob 17. izpred Društvenega doma v Kropi.

Sv. maša bo v nedeljo zjutraj na Mošenski planini v središču vsega sporeda.

ZDK

Smuške tekme za prvenstvo zveze dekl. krožkov

Z ozirom na predhodne okrožnice, ki so bile krožkom v zadnjem času razposlane, in na podlagi v »Slovenec« objavljene razpisa smučarskih tekem, javljamo podroben program:

1. Tekmovanje v kratkem smuku in 3 km smuškem teku se vrši v nedeljo, 19. t. m., na Mošenski planini.

2. Ker moramo vedeti točno število udeležencev, naj vsaka svoj prihod takoj prijavi Zvezi dekl. škkih krožkov v Ljubljani.

3. V soboto, 18. t. m., prihod a popoldanskimi vlaki do Otočč Zbirališče tekmovalk in ostalih udeležencev v Društvenem domu v Kropi; ob 17. skupen odhod na Mošensko planino.

4. Vsaka naj vzame s seboj odejo (priporočamo tudi žepno svetilko).

5. Pred pričetkom tekmovanja bo v nedeljo zjutraj sv. maša na Mošenski planini.

6. Po končanem programu skupen povratek v Kropi, kjer bo ob 18. v Društveni dvorani razglašen izid tekmovanja in razdelitev nagrad.

Vsem, ki se za prireditve zanimajo, sporočamo, da je na Jelovski planini okoli pol metra snega in tamošnjih snežnih razmer ni soditi po topli in kooni zimi v dolini.